

Bank Polski

Sprawozdanie finansowe
Powszechnej Kasy Oszczędności
Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za rok zakończony dnia
31 grudnia 2012 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
Wynik z tytułu odsetek	7 772 436	7 504 969	1 862 286	1 812 751
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 804 584	2 872 801	671 982	693 897
Wynik z działalności operacyjnej	4 462 805	4 913 931	1 069 294	1 186 911
Zysk brutto	4 462 805	4 913 931	1 069 294	1 186 911
Zysk netto	3 592 617	3 953 622	860 796	954 958
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,87	3,16	0,69	0,76
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	2,87	3,16	0,69	0,76
Dochody całkowite netto	3 342 651	4 075 527	800 904	984 403
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	1 805 037	5 421 496	432 489	1 309 508
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	1 137 854	(3 650 597)	272 631	(881 765)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(1 868 143)	1 189 770	(447 609)	287 377
Przepływy pieniężne netto	1 074 748	2 960 669	257 511	715 120

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 31.12.2012	stan na 31.12.2011	stan na 31.12.2012	stan na 31.12.2011
Aktywa razem	191 017 712	188 372 690	46 724 160	42 649 133
Kapitał własny ogółem	24 646 059	22 802 375	6 028 584	5 162 646
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	305 758	283 010
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	19,72	18,24	4,82	4,13
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	19,72	18,24	4,82	4,13
Współczynnik wypłacalności	12,93%	11,93%	12,93%	11,93%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	18 657 980	16 225 262	4 563 862	3 673 533
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 087 104	989 525	265 913	224 037
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	129 641	133 134	31 711	30 143

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2012 i 2011, odpowiednio: 1 EUR = 4,1736 i 1 EUR = 4,1401 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku: 1 EUR = 4,0882 oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku: 1 EUR = 4,4168 PLN.

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	8

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku i dnia 31 grudnia 2011 roku

	Nota	2012	2011
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	3	12 753 964	11 818 059
Koszty z tytułu odsetek	3	(4 981 528)	(4 313 090)
Wynik z tytułu odsetek		7 772 436	7 504 969
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4	3 619 650	3 621 880
Koszty z tytułu prowizji i opłat	4	(815 066)	(749 079)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		2 804 584	2 872 801
Przychody z tytułu dywidend	5	93 200	94 028
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	95 092	(78 538)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	7	81 605	16 303
Wynik z pozycji wymiany		254 153	331 367
Pozostałe przychody operacyjne	8	67 899	110 791
Pozostałe koszty operacyjne	8	(54 817)	(67 178)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		13 082	43 613
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	9	(2 458 590)	(1 812 122)
Ogólne koszty administracyjne	10	(4 192 757)	(4 058 490)
Wynik z działalności operacyjnej		4 462 805	4 913 931
Zysk brutto		4 462 805	4 913 931
Podatek dochodowy	11	(870 188)	(960 309)
Zysk netto		3 592 617	3 953 622
Zysk na jedną akcję	12		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		2,87	3,16
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		2,87	3,16
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

PKO Bank Polski SA nie prowadził w latach 2012 i 2011 działalności zaniechanej.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku i dnia 31 grudnia 2011 roku

	Nota	2012	2011
Zysk netto		3 592 617	3 953 622
Inne dochody całkowite		(249 966)	121 905
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	18	(383 069)	178 100
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	11	72 783	(33 839)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		(310 286)	144 261
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	7	74 467	(27 600)
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	11	(14 147)	5 244
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		60 320	(22 356)
Dochody całkowite netto, razem		3 342 651	4 075 527

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Nota	31.12.2012	31.12.2011
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	10 229 230	9 060 280
Należności od banków	15	3 456 391	2 320 198
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	282 230	1 311 089
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 861 456	3 065 149
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	12 614 917	12 467 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	20	142 084 858	140 058 649
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	12 061 406	14 168 933
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne, stowarzyszone	22	1 171 005	1 497 975
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		20 410	20 410
Wartości niematerialne	23	1 681 120	1 522 568
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	24	2 382 658	2 013 314
nieruchomości inwestycyjne		238	248
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11	369 007	384 134
Inne aktywa	25	803 024	482 790
SUMA AKTYWÓW		191 017 712	188 372 690
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	26	3 128	3 454
Zobowiązania wobec banków	27	2 502 888	5 321 390
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 964 170	2 645 281
Zobowiązania wobec klientów	28	154 740 574	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	29	865 905	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	30	1 631 256	1 614 377
Pozostałe zobowiązania	31	1 799 363	2 156 523
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	11	145 274	77 532
Rezerwy	32	719 095	615 489
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		166 371 653	165 570 315
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy		1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		19 803 442	17 598 753
Wynik roku bieżącego		3 592 617	3 953 622
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		24 646 059	22 802 375
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		191 017 712	188 372 690
Wskaźniki			
Współczynnik wypłacalności	61	12,93%	11,93%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		24 646 059	22 802 375
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		19,72	18,24
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		19,72	18,24

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku i dnia 31 grudnia 2011 roku

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite		Razem pozostałe kapitały			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
1 stycznia 2012 roku	1 250 000	12 898 111	1 070 000	3 319 621	(51 164)	362 185	17 598 753	-	3 953 622	22 802 375
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	3 953 622	(3 953 622)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	60 320	(310 286)	(249 966)	-	3 592 617	3 342 651
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	3 592 617	3 592 617
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	60 320	(310 286)	(249 966)	-	-	(249 966)
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 300 000	-	66 122	-	-	2 366 122	(2 366 122)	-	-
Wpływ przejęcia przez Bank aktywów i zobowiązań spółki zależnej	-	-	-	-	-	-	-	88 533	-	88 533
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	(1 587 500)	-	(1 587 500)
31 grudnia 2012 roku	1 250 000	15 198 111	1 070 000	3 385 743	9 156	51 899	19 714 909	88 533	3 592 617	24 646 059

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite		Razem pozostałe kapitały			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
1 stycznia 2011 roku	1 250 000	12 098 111	1 070 000	3 283 412	(28 808)	217 924	16 640 639	-	3 311 209	21 201 848
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	3 311 209	(3 311 209)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(22 356)	144 261	121 905	-	3 953 622	4 075 527
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	3 953 622	3 953 622
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(22 356)	144 261	121 905	-	-	121 905
Transfery z zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	800 000	-	36 209	-	-	836 209	(836 209)	-	-
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	(2 475 000)	-	(2 475 000)
31 grudnia 2011 roku	1 250 000	12 898 111	1 070 000	3 319 621	(51 164)	362 185	17 598 753	-	3 953 622	22 802 375

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku i dnia 31 grudnia 2011 roku

	Nota	2012	2011
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		4 462 805	4 913 931
Korekty razem:		(2 657 768)	507 565
Amortyzacja		479 992	452 698
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	37	4 332	(7 330)
Odsetki i dywidendy	37	(965 369)	(543 927)
Zmiana stanu należności od banków	37	(1 227 477)	70 852
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		881 143	(1 516 310)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		(796 307)	(1 345 385)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	37	(3 272 048)	(11 842 826)
Zmiana stanu innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	37	(320 234)	(83 044)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	37	(755 780)	1 157 293
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		1 318 889	240 486
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	37	96 976	13 887 301
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	37	1 287 892	648 092
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	37	146 656	626 866
Zapłacony podatek dochodowy		(728 683)	(894 437)
Inne korekty	37	1 192 250	(342 764)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 805 037	5 421 496
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		40 899 132	9 060 675
Zbycie jednostki zależnej		1 482	-
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		40 802 423	8 951 944
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		4 165	15 087
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		91 062	93 644
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(39 761 278)	(12 711 272)
Nabycie/podwyższenie kapitału jednostki zależnej		(49 948)	(55 175)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(38 939 721)	(12 248 048)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(771 609)	(408 049)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		1 137 854	(3 650 597)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		5 907 813	5 017 243
Wpływy z tytułu obligacji podporządkowanych		1 600 700	-
Umorzenie obligacji podporządkowanych		(1 696 042)	-
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(8 251 390)	(1 951 454)
Dywidendy wypłacone	37	(1 587 500)	(2 475 000)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(206 364)	(108 743)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		6 324 373	908 325
Splata zobowiązań długoterminowych		(3 959 733)	(200 601)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(1 868 143)	1 189 770
Przepływy pieniężne netto		1 074 748	2 960 669
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		(172 091)	314 898
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		11 160 666	8 199 997
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	37	12 235 414	11 160 666
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	34	6 661	3 923

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. Informacje ogólne	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	14
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	33
3. Przychody i koszty z tytułu odsetek	33
4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	34
5. Przychody z tytułu dywidend	34
6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	35
7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	35
8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	36
9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	37
10. Ogólne koszty administracyjne	39
11. Podatek dochodowy	40
12. Zysk przypadający na jedną akcję	41
13. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	42
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	42
14. Kasa, środki w Banku Centralnym	42
15. Należności od banków	42
16. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	43
17. Pochodne instrumenty finansowe	45
18. Pochodne instrumenty zabezpieczające	48
19. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	50
20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	51
21. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	52
22. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	55
23. Wartości niematerialne	59
24. Rzeczowe aktywa trwałe	60
25. Inne aktywa	62
26. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	62
27. Zobowiązania wobec banków	62
28. Zobowiązania wobec klientów	62
29. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	63
30. Zobowiązania podporządkowane	63
31. Pozostałe zobowiązania	64
32. Rezerwy	64
POZOSTAŁE NOTY	65
33. Przeniesienie aktywów finansowych	65
34. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	65
34.1. Zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych	65
34.2. Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych	65
34.3. Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych	66
35. Zobowiązania warunkowe	66
36. Sprawy sporne	67

37.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	68
38.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	71
39.	Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo.....	73
40.	Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo.....	75
41.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA.....	75
42.	Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.....	76
43.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych.....	76
43.1.	Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej.....	76
43.2.	Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.....	79
44.	Działalność powiernicza.....	80
45.	Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności.....	80
46.	Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym.....	80
47.	Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Banku.....	81
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI.....		81
48.	Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA.....	81
49.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym.....	85
50.	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej.....	98
51.	Zarządzanie ryzykiem walutowym.....	100
52.	Zarządzanie ryzykiem płynności.....	102
53.	Zarządzanie ryzykiem cen towarów.....	107
54.	Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych.....	107
55.	Inne ryzyka cenowe.....	107
56.	Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych.....	107
57.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.....	108
58.	Zarządzanie ryzykiem braku zgodności.....	109
59.	Zarządzanie ryzykiem biznesowym.....	110
60.	Zarządzanie ryzykiem reputacji.....	110
61.	Adekwatność kapitałowa.....	110
61.1.	Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej.....	111
61.2.	Wymogi kapitałowe (Filar I).....	112
61.3.	Kapitał wewnętrzny (Filar II).....	113
61.4.	Ujawnienia (Filar III).....	114
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY.....		114
62.	Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	114
63.	Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	114

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PKO Bank Polski SA”, „Bank”) obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Według informacji posiadanych na dzień 31 grudnia 2012 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 31 grudnia 2012 roku				
Skarb Państwa	417 406 277	33,39	1 zł	33,39
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
ING Otwarty Fundusz Emerytalny*	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	639 896 544	51,19	1 zł	51,19
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2011 roku				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

*Zgodnie z informacją przekazaną przez akcjonariusza w dniu 27 lipca 2012 roku.

W dniu 14 kwietnia 2011 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr 3/2011 w sprawie zmian Statutu PKO Banku Polskiego SA. Propozycja zmian Statutu Banku została przedstawiona przez Skarb Państwa – akcjonariusza Banku. Zmiany zawarte w uchwale dotyczyły:

- 1) ograniczenia prawa głosowania akcjonariuszy wraz z przyjęciem zasad kumulacji i redukcji głosów,
- 2) statutowej liczebności Rady Nadzorczej,
- 3) przedmiotu obrad pierwszego posiedzenia Rady Nadzorczej nowej kadencji,
- 4) definicji podmiotu dominującego i zależnego.

Wskazane powyżej zmiany w treści Statutu PKO Banku Polskiego SA, wprowadzone uchwałą podjętą przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 14 kwietnia 2011 roku, zarejestrowane zostały w Krajowym Rejestrze Sądowym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy KRS.

W efekcie powyższych zmian zapowiedziane zmniejszenie udziału Skarbu Państwa w kapitale PKO Banku Polskiego SA, które może ponownie wystąpić w kolejnych latach (jakkolwiek nie spadnie poniżej 25%) nie spowoduje ograniczenia kontroli Skarbu Państwa nad strategicznymi decyzjami Banku.

W dniu 26 lipca 2012 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zawiadomienie od Ministra Skarbu Państwa o zbyciu przez Skarb Państwa znacznego pakietu akcji Banku, w wyniku czego nastąpiła zmiana posiadanej przez Skarb Państwa ogólnej liczby głosów w Banku. W dniu 24 lipca 2012 roku w drodze transakcji pakietowych zostało zbytych 95 000 000 akcji Banku posiadanych przez Skarb Państwa. Przed przeprowadzeniem transakcji zbycia Skarb Państwa posiadał łącznie 512 406 277 akcji Banku dających taką samą liczbę głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Akcje te stanowiły 40,99% w kapitale zakładowym oraz taki sam udział w ogólnej liczbie głosów w Banku.

W wyniku powyższych transakcji zbycia akcji na dzień 31 grudnia 2012 roku Skarb Państwa posiadał 417 406 277 akcji Banku dających taką samą liczbę głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Akcje te stanowiły 33,39% w kapitale zakładowym oraz taki sam udział w ogólnej liczbie głosów w Banku.

Ponadto, Bank Gospodarstwa Krajowego („BGK”), kontrolowany w całości przez Skarb Państwa posiadał 128 102 731 akcji na okaziciela dających taką samą liczbę głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Akcje te stanowiły 10,25% w kapitale zakładowym Banku oraz taki sam udział w ogólnej liczbie głosów w Banku.

W dniu 27 lipca 2012 roku Bank otrzymał od ING Otwartego Funduszu Emerytalnego zawiadomienie o zwiększeniu stanu posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA powyżej progu 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. W wyniku nabycia akcji PKO Banku Polskiego SA rozliczonych w dniu 24 lipca 2012 roku, ING Otwarty Fundusz Emerytalny zwiększył stan posiadania akcji Banku do 64 594 448, co stanowi 5,17% kapitału zakładowego oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 53 631 448 akcji PKO Banku Polskiego SA, stanowiących 4,29% kapitału zakładowego oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W dniu 31 stycznia 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zawiadomienie od BGK oraz od Ministra Skarbu Państwa o zbyciu znacznych pakietów akcji Banku, w wyniku czego nastąpiła zmiana posiadanej przez BGK i Skarb Państwa ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku. Zgodnie z treścią otrzymanych zawiadomień, w dniu 24 stycznia 2013 roku w drodze transakcji pakietowych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.:

- Bank Gospodarstwa Krajowego sprzedał 128 102 731 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 10,25% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku,
- Skarb Państwa sprzedał 25 000 000 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 2,00% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Przed zawarciem i rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji BGK oraz Skarb Państwa posiadały odpowiednio 128 102 731 i 417 406 277 akcji Banku. Po rozliczeniu transakcji w dniu 29 stycznia 2013 roku BGK nie posiadał akcji Banku, a Skarb Państwa posiadał 392 406 277 akcji, które stanowiły 31,39% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

W dniu 1 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Aviva Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Aviva BZ WBK SA zawiadomienie, iż w wyniku transakcji nabycia akcji Banku zawartych w dniu 24 stycznia 2013 roku Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) zwiększył udział w ogólnej liczbie głosów w Banku powyżej 5%.

Przed rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji na dzień 28 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 57 152 447 akcji Banku, stanowiących 4,57% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Po zawarciu i rozliczeniu wyżej wymienionych transakcji, na dzień 29 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 83 952 447 akcji Banku, stanowiących 6,72% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W roku 2012 nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

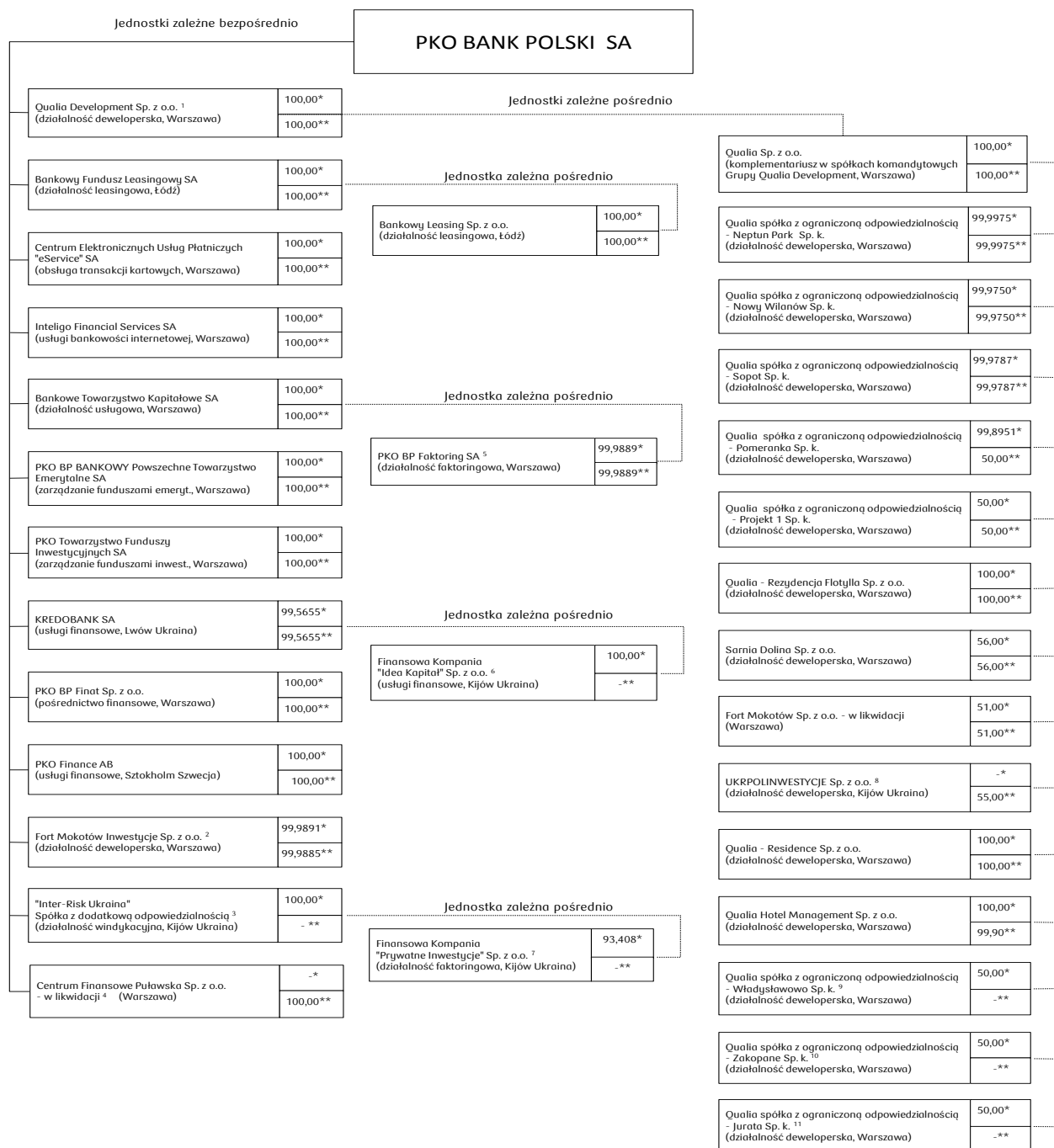
Działalność Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki:

Jednostki zależne

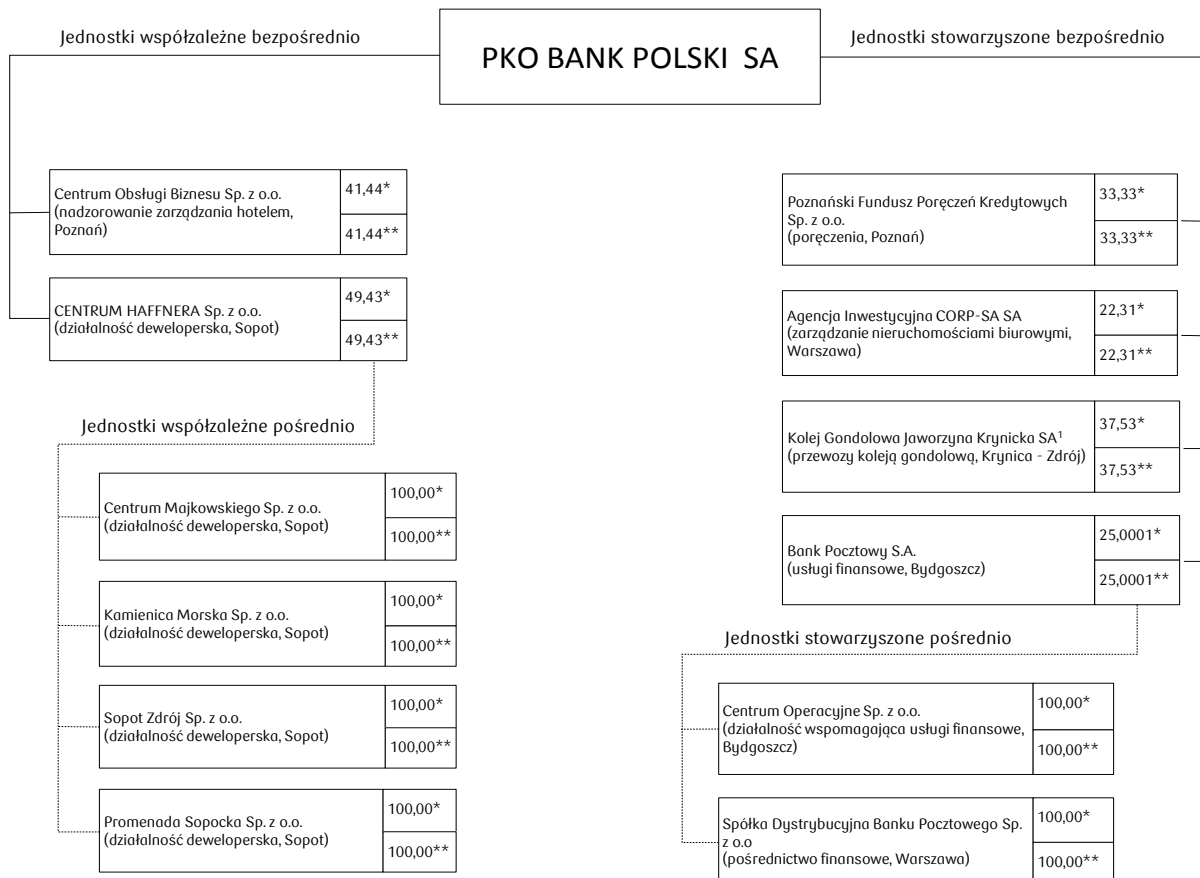
* Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2012

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2011

- 1) w spółkach komandytowych należących do Grupy Qualia Development komandytariuszem jest Qualia Development Sp. z o.o., a komplementariuszem - Qualia Sp. z o.o.; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza w wartości wniesionych wkładów
- 2) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o.
- 3) nabycie przez PKO Bank Polski SA Spółki zostało zarejestrowane w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw w dniu 16 stycznia 2012 roku
- 4) Spółka postanowieniem z dnia 7 maja 2012 roku została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego ze skutkiem na dzień 28 maja 2012 roku
- 5) PKO Bank Polski SA posiada 1 akcję w Spółce
- 6) nabycie przez KREDOBANK SA Spółki zostało zarejestrowane w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw w dniu 23 marca 2012 roku
- 7) Spółka od 29 listopada 2011 roku do 26 lutego 2012 roku była spółką bezpośrednio zależną od PKO Banku Polskiego SA
- 8) udziały w Spółce zostały sprzedane; rejestracja zmian właścicielskich w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 15 listopada 2012 roku
- 9) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 14 lutego 2012 roku
- 10) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 15 marca 2012 roku
- 11) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2012 roku

Dodatkowo Bank posiada następujące jednostki współzależne i stowarzyszone:

Jednostki współzależne i stowarzyszone

* Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2012

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2011

1) Akcje Spółki są ujmowane w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w Nocie 22 „Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone”.

Wewnętrzne jednostki organizacyjne wchodzące w skład Banku

Sprawozdanie finansowe Banku, obejmujące dane finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku wraz z porównawczymi danymi finansowymi, zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich wchodzących w skład Banku jednostek organizacyjnych, za pośrednictwem których Bank prowadzi swoją działalność. Na dzień 31 grudnia 2012 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, Dom Maklerski PKO BP SA, Centrum Operacji Kartowych, 10 jednostek specjalistycznych, 11 regionalnych oddziałów detalicznych, 13 regionalnych oddziałów korporacyjnych, 51 centrów korporacyjnych, 1123 oddziały operacyjne oraz 1208 agencji. Wymienione jednostki nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończanego dnia 31 grudnia 2012 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

1. w dniu 13 lipca 2012 roku Pan Andrzej Kołatkowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 13 lipca 2012 roku;
2. w dniu 26 września 2012 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA powołała z dniem 1 stycznia 2013 roku Pana Piotra Mazura na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku. W dniu 8 stycznia 2013 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na powołanie Pana Piotra Mazura w skład Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku:

• Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekał	Sekretarz Rady Nadzorczej
• Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej
• Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej
• Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej
• Ryszard Wierzb	Członek Rady Nadzorczej

W trakcie roku zakończanego dnia 31 grudnia 2012 roku Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odwołało z dniem 6 czerwca 2012 roku ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Panią Ewę Miklaszewską - członka Rady Nadzorczej i powołało w skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Panią Zofię Dzik.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 27 lutego 2013 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 26 lutego 2013 roku oraz będzie przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 27 lutego 2013 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Opis ważniejszych zasad rachunkowości

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez UE według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2009 roku, nr 152, poz.1223, tekst jednolity z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), Bank zastosował zapisy MSR 39.OS99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od dnia 4 marca 2013 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.4. Waluty obce

2.4.1. Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.5. Aktywa i zobowiązania finansowe

2.5.1 Klasyfikacja

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; aktywa finansowe dostępne do sprzedaży; kredyty, pożyczki i inne należności; aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Zobowiązania finansowe klasyfikowane są następująco: zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Bank decyduje o klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w momencie jego początkowego ujęcia.

2.5.1.1 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są to składniki aktywów i zobowiązań finansowych spełniające którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, gdy są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków. Instrumenty pochodne klasyfikuje się również jako przeznaczone do obrotu chyba, że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- 2) przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Wyznaczenie takie Bank może zastosować tylko wówczas, gdy:
 - a) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione;
 - b) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywów lub zobowiązań eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat);
 - c) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.
- 3) Bank posiada politykę zarządzania aktywami i zobowiązaniami finansowymi, zgodnie z którą zarządza odrębnie portfelem aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz portfelem aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.5.1.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące aktywami finansowymi:

- a) wyznaczonymi przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- b) utrzymywanymi do terminu zapadalności;
- c) spełniającymi definicję kredytu i pożyczki.

2.5.1.3 Kredyty, pożyczki i inne należności

Do kategorii kredytów, pożyczek i innych należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży,

- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

2.5.1.4 Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał aktywów zakwalifikowanych do tej kategorii.

2.5.1.5 Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

2.5.1.6 Reklasyfikacja aktywów finansowych

Składnik aktywów finansowych sklasyfikowany jako dostępny do sprzedaży, który odpowiada definicji pożyczek i należności, Bank może przekwalifikować z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii pożyczek i należności, w przypadku gdy Bank ma zamiar i możliwość utrzymać dany składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego zapadalności.

Bank nie dokonuje przekwalifikowania instrumentów finansowych do lub z kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat od momentu ich objęcia lub wyemitowania.

2.5.2 Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

2.5.3 Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub, gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank:

- 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- 2) jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- 3) jeżeli Bank nie przenosi, ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachować kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Najczęściej Bank wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności, a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

2.5.4 Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jak wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia instrumenty finansowe w następujący sposób:

2.5.4.1 Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, do pozycji wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

2.5.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyceniane są do wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości) rozpoznawane są w innych dochodach całkowitych aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

2.5.4.3 Kredyty i pożyczki oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości. W przypadku kredytów i pożyczek, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, wycenia się je według kwoty wymaganej zapłaty.

2.5.4.4 Pozostałe zobowiązania finansowe w tym zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania finansowe i wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

2.5.4.5 Metoda ustalania wartości godziwej i kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii, stosując przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

1) Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępne do sprzedaży, dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową, będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfelu Domu Maklerskiego,
- instrumenty pochodne.

2) Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

- instrumenty kapitałowe portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz portfela dostępnych do sprzedaży, i których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
 - cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a końcem okresu sprawozdawczego nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość,
 - w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,
- dłużne instrumenty portfela wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości),
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
- dłużne instrumenty portfela dostępne do sprzedaży, dla których wartość godziwa szacowana jest w następujący sposób:
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości), skorygowana o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji. Istotna zmiana rynkowych stóp procentowych jest uwzględniana w zmianie wartości godziwej tych instrumentów,
 - metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
 - w przypadku papierów wartościowych, dla których nie można ustalić wartości godziwej przy pomocy metod wymienionych w podpunkcie powyżej, wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wewnętrzny model wyceny.
- instrumenty pochodne dla których wartość godziwa szacowana jest przy wykorzystaniu techniki bazującej między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości,
- zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych - instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Do tej grupy należą:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do krzywej, bądź których cena pozyskiwana jest z serwisu Bloomberg lub stron brokerskich w systemie Reuters, lecz których rynek jest nie płynny,
- nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe, będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym oraz niebędące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym,
- instrumenty pochodne.

3) Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował akcje nie notowane na GPW, które wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości).

2.5.5 Instrumenty pochodne

2.5.5.1 Ujęcie i wycena

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Instrument pochodny staje się aktywnym, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna.

W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa, bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający koniec okresu sprawozdawczego (dla transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym w wartości godziwej) Bank zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub do wyniku z pozycji wymiany w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”. Powyższy sposób ujęcia ma zastosowanie dla instrumentów pochodnych nie zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Sposób ewidencji instrumentów pochodnych zabezpieczających opisany został w Nocie 2.5.6.4

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

2.5.5.2 Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (złożonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym (zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym), powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego. Wbudowany instrument pochodny powoduje, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs walutowy, bądź inną zmienną, pod warunkiem, że zmienna niebędąca finansową nie jest specyficzna dla którejkolwiek ze stron kontraktu.

Oceny, czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Instrumenty pochodne podlegające wydzieleniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) instrument hybrydowy (złożony) nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- 2) charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- 3) odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

W przypadku umów nie będących instrumentami finansowymi, których składnikiem jest instrument spełniający powyższe warunki, wbudowany instrument pochodny zalicza się do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”, odnoszonych do rachunku zysku i strat.

2.5.6 Rachunkowość zabezpieczeń

2.5.6.1 Kryteria rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Bank, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki, określone w MSR 39:

- 1) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- 2) oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- 3) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- 4) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- 5) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

2.5.6.2 Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- 1) instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 2) zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 3) zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- 4) Bank unieważnia powiązanie zabezpieczające.

2.5.6.3 Zabezpieczenie wartości godziwej

Bank odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku nie stosował rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2.5.6.4 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

Kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających, po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominalu transakcji zabezpieczających (w przypadku transakcji CIRS). Wykazywane są one odpowiednio w pozycjach „Wynik z tytułu odsetek” oraz „Wynik z pozycji wymiany”.

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

2.7. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na moment zawarcia ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od kontrahenta transakcji.

Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży ujmuje się jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.8. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne oraz stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych, współzależnych oraz stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i współzależnych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość użytkową, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

Powyższa prognoza wartości użytkowej wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dywidend lub wpływów pieniężnych z tytułu ewentualnej sprzedaży inwestycji pomniejszonej o koszty sprzedaży. Przyjęcie innych założeń dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych inwestycji.

2.9. Utrata wartości aktywów finansowych

2.9.1 Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Każdorazowo dla kredytu i pożyczki na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi lub dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika,
- 5) zanik obrotu danym składnikiem aktywów finansowych na aktywnym rynku ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- 6) wystąpienie zdarzenia umożliwiającego oszacowanie spadku wartości przyszłych przepływów pieniężnych, w tym ich ściągalsności, w odniesieniu do grupy aktywów.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do aktywów indywidualnie znaczących. Jeżeli dla pojedynczego składnika aktywów finansowych nie należy dokonywać odpisu z tytułu utraty wartości, składnik ten, po zaszeregowaniu do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce, poddawany jest zbiorczej ocenie pod kątem wystąpienia utraty wartości.

Bank dokonuje podziału należności kredytowych ze względu na wielkość zaangażowania na portfel indywidualny i portfel grupowy.

W portfelu indywidualnym każda pojedyncza ekspozycja kredytowa jest poddawana analizie pod kątem istnienia przesłanek utraty wartości. W przypadku rozpoznania utraty wartości, tworzony jest odpis aktualizujący wartość należności. W przypadku, gdy dla danej ekspozycji nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości, ekspozycja ta włączana jest do portfela kredytów ocenianego grupowo.

W portfelu grupowym identyfikowane są grupy o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości. Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowaną przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszone o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wykluczyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Bank planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

2.9.2 Aktywa dostępne do sprzedaży

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) pogorszenie się w okresie utrzymywania zaangażowania sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta,
- 5) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta,
- 6) wzrost, w okresie utrzymywania zaangażowania, ryzyka branży, w której działa emitent wyrażający się uznaniem branży przez Bank za branżę podwyższonego ryzyka.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dłużnych nieskarbowych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością godziwą ustaloną jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą stóp zerokuponowych ustalanych na podstawie krzywych dochodowości papierów skarbowych.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat, co skutkuje koniecznością wyśięgowania z innych dochodów całkowitych skumulowanych strat z wyceny, odniesionych uprzednio do tej pozycji, oraz ujęcia ich w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentów dłużnych wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat.

2.10. Leasing

Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Oplaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

2.11. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

2.11.1 Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów nieposiadający postaci fizycznej.

2.11.1.1 Oprogramowanie

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.11.1.2 Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.11.1.3 Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych, w związku z uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

2.11.2 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są na koniec okresu sprawozdawczego według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Nieruchomości zaliczane do inwestycji wycenia się według zasad stosowanych do rzeczowych aktywów trwałych.

2.11.3 Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych (wyższe od korzyści pierwotnie szacowanych, mierzonych np. okresem użytkowania, poprawą jakości obsługi, kosztami eksploatacji),
- 2) można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

2.11.4 Odpisy amortyzacyjne

Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek przyjęto do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą:

- 1) zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub

- 2) przeznaczenia go do likwidacji, lub
- 3) sprzedaży, lub
- 4) stwierdzenia jego niedoboru, lub
- 5) ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla niefinansowych aktywów trwałych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika aktywów rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych stosowane w PKO Banku Polskim SA:

Środki trwałe	Okresy
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu (w tym nieruchomości inwestycyjne)	od 40 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 3 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 4 do 10 lat
Środki transportu	5 lat
Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowanie	od 2 do 17 lat
Pozostałe wartości niematerialne	5 lat

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty) w przypadku, gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub, gdy każda z nich dostarcza Bankowi korzyści w inny sposób. Każda część składowa tego budynku amortyzowana jest odrębnie.

2.11.5 Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W momencie rozpoznania takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

2.12. Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

2.12.1 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może być zakwalifikowana jako działalność zaniechana.

W przypadku aktywów trwałych, dla których kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełnione, Bank dokonuje ich reklasyfikacji z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży do odpowiedniej kategorii aktywów. Aktywa trwałe wycofane z aktywów przeznaczonych do sprzedaży wycenia się w niższej z dwóch wartości:

- 1) wartości bilansowej sprzed momentu zaklasyfikowania do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, pomniejszonej o amortyzację, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- 2) wartości odzyskiwalnej na dzień podjęcia decyzji o zaniechaniu sprzedaży.

2.12.2 Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty i przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe czynne prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.13. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Bank posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

2.14. Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku, prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego, tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji oraz tworzenia rezerwy powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudził uzasadnione oczekiwanie stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom. Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony. Prawny obowiązek tworzenia rezerwy restrukturyzacyjnej wynika z ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. z 2003 roku Nr 90, poz. 844, z późniejszymi zmianami), zgodnie z którą pracodawca ma obowiązek skonsultowania zamiaru przeprowadzenia grupowego zwolnienia z zakładowymi organizacjami związkowymi, w szczególności w zakresie możliwości uniknięcia lub zmniejszenia rozmiaru grupowego zwolnienia oraz spraw pracowniczych związanych z tym zwolnieniem, w tym zwłaszcza możliwości przekwalifikowania lub przeszkolenia zawodowego, a także uzyskania innego zatrudnienia przez zwolnionych pracowników.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie:

- 1) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji,
- 2) nie są związane z bieżącą działalnością Banku.

Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

2.15. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy pracownicy PKO Banku Polskiego SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych lub rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy obowiązujący w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotycząc okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.16. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, Bank aktywuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że w przyszłości przyniosą one jednostce korzyści ekonomiczne oraz pod warunkiem, że cenę nabycia lub koszt wytworzenia można określić w wiarygodny sposób.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są przez Bank jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.17. Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku,
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.18. Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem.

2.18.1 Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

2.18.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji pomniejszonych o koszty przeprowadzenia emisji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku.

2.18.3 Inne dochody całkowite

Inne dochody całkowite obejmują skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz związanych z nim wartość podatku odroczonego, jak również efektywną część zabezpieczenia przepływów pieniężnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń oraz związanych z nią wartość podatku odroczonego.

2.18.4 Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka w PKO Banku Polskim SA tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 roku Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), zwaną dalej „Prawo bankowe”, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.

2.18.5 Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych.

2.19. Ustalanie wyniku finansowego

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

2.19.1 Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, klasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu. Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Przychody odsetkowe, w przypadku, aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany” (w przypadku CIRS), z wyjątkiem instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, które prezentowane są w wyniku odsetkowym.

W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

2.19.2 Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

2.19.3 Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

2.19.4 Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej. W pozycji ujmowana jest również, jak opisano w Nocie 2.5.6.4, część nieefektywna zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych.

2.19.5 Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywanych do terminu zapadalności.

2.19.6 Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Bank ujmuje w wyniku z pozycji wymiany walutowej dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych opcji walutowych. Z ekonomicznego punktu widzenia, przyjęty sposób prezentacji wyniku z opcji walutowych pozwala na symetryczne ujmowanie wyniku z opcji walutowych i zabezpieczających je transakcji natychmiastowych i terminowych (zabezpieczających pozycję walutową generowaną w efekcie oddziaływania zmian parametrów rynkowych na pozycję w opcjach walutowych).

W wyniku z pozycji wymiany wykazane są również skutki zmiany wartości godziwej oraz wynik zrealizowany na opcji na indeks złota, z uwagi na fakt, iż Bank traktuje złoto jak jedną z walut analogicznie do przepisów uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF z 2010 roku, Nr 2, poz. 11 z późn. zm.).

Bank wykazał aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

2.19.7 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien oraz przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty ze sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności oraz koszty przekazanych darowizn.

2.20. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w pozycji „Inne dochody całkowite” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

2.20.1 Podatek bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia, odpisy z tytułu utraty wartości należności oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych uwzględniono przepisy Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 54, poz. 654 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 43, poz. 482). Równowartość skapitalizowanych odsetek niespłaconych przez kredytobiorcę i niewykupionych przejściowo ze środków budżetu państwa uwzględniana jest do dnia faktycznej spłaty tych odsetek również w odroczonym podatku dochodowym jako dodatnia różnica przejściowa.

2.20.2 Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Bank tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego odnoszona na wynik finansowy ustalana jest jako różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów i zobowiązań przeliczona odpowiednią stawką podatkową. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Banku wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego (pozycja: „Podatek dochodowy” w „Rachunku zysków i strat”) z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z innymi dochodami całkowitymi. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.21. Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.21.1 Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 301 milionów PLN lub zwiększeniu o 484 miliony PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio zmniejszeniu o 212 milionów PLN lub zwiększeniu o 384 miliony PLN). Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

2.21.2 Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

Poniżej przedstawiono wyniki symulacji szacunkowych zmian wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości:

a) dla całego portfela nieopcyjnych instrumentów pochodnych:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	31.12.2012		31.12.2011	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(45 124)	45 852	(72 594)	63 963
CIRS	(93 837)	98 908	(2 864)	16 181
pozostałe instrumenty	1 679	(1 698)	(2 041)	2 057
Razem	(137 282)	143 062	(77 499)	82 201

b) instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń oraz instrumentów, które zostaną objęte rachunkowością zabezpieczeń:

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	31.12.2012		31.12.2011	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(49 664)	50 656	(79 560)	70 884
CIRS	(94 439)	99 543	(3 505)	16 827
Razem	(144 103)	150 199	(83 065)	87 711

2.21.3 Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy obowiązujące w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych.

W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Bank dokonał aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuarium. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta finansowego. Wpływ zwiększenia/zmniejszenia stopy dyskonta finansowego na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe przedstawia poniższa tabela (w mln):

Szacunkowa zmiana rezerwy	31.12.2012		31.12.2011	
	scenariusz +0,25pp	scenariusz -0,25pp	scenariusz +0,25pp	scenariusz -0,25pp
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	(6)	6	(5)	5
Rezerwa na odprawy emerytalne oraz rentowe	(4)	4	(4)	4
Razem	(10)	10	(9)	9

Zyski i straty obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.21.4 Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania. W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10 lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 27 milionów PLN lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 153 miliony PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 25 milionów PLN lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 134 miliony PLN).

2.22. Zmiany zasad rachunkowości

Bank sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską w formie Rozporządzeń Komisji Unii Europejskiej (dalej Komisja UE).

Zmiany do opublikowanych standardów i interpretacji, które weszły w życie i zostały zastosowane przez Bank od 1 stycznia 2012 roku

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis zmian
Rozporządzenie Komisji UE nr 1205/2011 z 22.11.2011 roku			
Przeniesienia aktywów finansowych - zmiany do MSSF 7	Październik 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Zmiany wymagają ujawniania dodatkowych informacji o ryzyku wynikającym z przeniesienia aktywów finansowych. Zawierają wymóg ujawnienia, według klas aktywów, charakteru, wartości bilansowej oraz opisu ryzyka i korzyści dotyczących aktywów finansowych przekazanych innemu podmiotowi, ale pozostających nadal w bilansie jednostki. Wymagane jest również ujawnienie informacji o kwocie ewentualnego powiązanego zobowiązania oraz relacji pomiędzy danym składnikiem aktywów finansowych a odpowiednim zobowiązaniem. W przypadku, gdy aktywa finansowe zostały usunięte z bilansu, ale jednostka nadal jest narażona na pewne ryzyko i może uzyskać pewne korzyści związane z przekazanym składnikiem aktywów, wymagane jest dodatkowo ujawnienie informacji umożliwiających zrozumienie skutków takiego ryzyka. Skala zmian nie jest istotnie znacząca. Ujawnienia odnośnie przekazywanych aktywów finansowych zaprezentowane zostały w Nocie 33 „Przeniesienie aktywów finansowych”.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które zostały opublikowane a także zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank

1) Mające zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
Rozporządzenie Komisji UE nr 475/2012 z 5.06.2012 roku			
Prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów - zmiany do MSR 1	06.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.07.2012 lub później	Zmiany wymagają, aby jednostki dzieliły pozycje prezentowane w pozostałych całkowitych dochodach na dwie grupy na podstawie tego, czy w przyszłości będą mogły one zostać ujęte w wyniku finansowym. Dodatkowo zmieniony został tytuł sprawozdania z całkowitych dochodów na „sprawozdanie z wyniku finansowego i pozostałych całkowitych dochodów”. Powyższa zmiana ma charakter prezentacyjny i nie wpłynie istotnie na ujawnienia Banku.
Realizacja wartości aktywów - zmiany do MSR 12	12. 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2012 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2013)	Celem zmian MSR 12 jest wprowadzenie wyjątku od zasady wyceny określonej w MSR 12 pozwalającej przyjąć założenie (w pewnych warunkach odrzucone), że wartość bilansowa wartości nieruchomości inwestycyjnej wycenianej w wartości godziwej zostanie zrealizowana przez sprzedaż, a jednostka będzie zobowiązana do zastosowania stawki podatkowej mającej zastosowanie do sprzedaży składnika aktywów. Na dzień dzisiejszy z uwagi na brak transakcji o powyższym charakterze w Banku, szacuje się że powyższe zmiany nie będą miały zastosowania dla sprawozdań finansowych Banku.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1255/2012 z dnia 11.12.2012 roku			
Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”	06. 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później	Zmiany wprowadzają nowe wymogi w zakresie ujmowania i wyceny kosztów programów określonych świadczeń oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy, jak również zmieniają wymagane ujawnienia dotyczące wszystkich świadczeń pracowniczych. Na dzień dzisiejszy szacuje się, że zmiany nie wpłyną na sprawozdanie finansowe Banku.

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później	Nowy standard ma na celu poprawę spójności i zmniejszenie złożoności poprzez sformułowanie precyzyjnej definicji wartości godziwej oraz skupienie w jednym standardzie wymogów dotyczących wyceny w wartości godziwej i ujawniania odnośnych informacji. Powyższe zmiany będą wymagać od Banku szerszych ujawnień w sprawozdaniu finansowym Banku.
Poważna hiperinflacja i wycofanie ustalonych dat dla podmiotów przyjmujących MSSF po raz pierwszy – zmiany do MSSF 1	12.2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.07.2011 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2013)	Celem zmian MSSF 1 jest wprowadzenie do zakresu MSSF 1 nowego zwolnienia, w oparciu o które w sytuacji silnej hiperinflacji jednostki w swoim sprawozdaniu otwarcia z sytuacji finansowej według MSSF mogą stosować wartość godziwą jako zakładany koszt swoich aktywów i zobowiązań. Powyższe zmiany nie mają zastosowania dla Banku z uwagi na fakt, że Bank sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF począwszy od 2005 roku.
KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”	10. 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później	Interpretacja wyjaśnia, iż koszty usuwania nadkładu są ujmowane jako koszty bieżącej produkcji zgodnie z zasadami MSR 2 „Zapasy”, jeżeli korzyści z tytułu usuwania nadkładu mają formę produkcji zapasów. Jeżeli natomiast usuwanie nadkładu prowadzi do uzyskania korzyści w postaci lepszego dostępu do złóż mineralnych, jednostka powinna rozpoznać te koszty jako „aktywa z tytułu usuwania nadkładu” w ramach aktywów trwałych, pod warunkiem spełnienia określonych w interpretacji warunków. Z uwagi na zakres działalności Banku KIMSF 20 nie ma zastosowania.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1256/2012 z 13.12.2012 roku			
Ujawnianie informacji – kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych – zmiany do MSSF 7	12. 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później	Zmiany wprowadzają obowiązek nowych ujawnień, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę efektów lub potencjalnych efektów porozumień umożliwiających rozliczanie netto, w tym praw do dokonania kompensaty. Zmiany te będą miały charakter prezentacyjny i wymagać będą od Banku dodatkowych ujawnień, których skala zgodnie z szacunkami Banku nie będzie znacząca.

2) Mające zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2014

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
Rozporządzenie Komisji UE nr 1254/2012 z dnia 11.12.2012 roku			
MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Nowy standard zastępuje wytyczne w sprawie kontroli i konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz w interpretacji SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia”. MSSF 10 zmienia definicję kontroli w taki sposób, by dla wszystkich jednostek obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Zmienionej definicji towarzyszą obszernie wytyczne dotyczące zastosowania. Na podstawie wstępnych analiz nowy standard nie wydaje się mieć istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.
MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Nowy standard zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz interpretację SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”. Zmiany w definicjach ograniczyły liczbę rodzajów wspólnych przedsięwzięć do dwóch: wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcia. Jednocześnie wyeliminowano dotychczasową możliwość wyboru konsolidacji proporcjonalnej w odniesieniu do jednostek pod wspólną kontrolą. Wszyscy uczestnicy wspólnych przedsięwzięć mają obecnie obowiązek ich ujęcia metodą praw własności. W przypadku Banku biorąc pod uwagę, że podmioty współzależne konsolidowane są metodą praw własności, szacuje się, że zakres

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
			zmian nie będzie istotny.
MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Nowy standard dotyczy jednostek posiadających udiały w jednostce zależnej, wspólnym przedsięwzięciu, jednostce stowarzyszonej lub w niekonsolidowanej jednostce zarządzanej umową. Standard zastępuje wymogi w zakresie ujawniania informacji zawartych obecnie w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”, MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” oraz MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” MSSF 12 wymaga, by jednostki ujawniały informacje, które pomogą użytkownikom sprawozdań finansowych ocenić charakter, ryzyko i skutki finansowe inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach i niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. W tym celu nowy standard nakłada wymóg ujawniania informacji dotyczących wielu obszarów, w tym znaczących osądów i założeń przyjmowanych przy ustalaniu, czy jednostka kontroluje, współkontroluje czy posiada znaczący wpływ na inne jednostki; obszernych informacji o znaczeniu udziałów niekontrolujących w działalności i przepływach pieniężnych grupy; sumarycznych informacji finansowych o spółkach zależnych ze znaczącymi udziałami niekontrolującymi, a także szczegółowych informacji o udziałach w niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. Zmiany będą wymagać dodatkowych ujawnień w sprawozdaniach finansowych Banku, lecz szacuje się, że z uwagi na dotychczasowy szeroki zakres prezentacji informacji o jednostkach Grupy dodatkowy zakres ujawnień nie będzie znaczący.
Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	MSR 27 został zmieniony w związku z opublikowaniem MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Celem zmienionego MSR 27 jest określenie wymogów ujmowania i prezentacji inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w sytuacji gdy jednostka sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe. Wytyczne na temat kontroli oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zostały zastąpione przez MSSF 10. Szacuje się że dodatkowy zakres ujawnień z uwagi na dotychczasowy szeroki zakres prezentacji informacji o jednostkach Grupy, nie będzie znaczący.
Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”	05.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1.01.2014)	Zmiany do MSR 28 wynikały z projektu RMSR na temat wspólnych przedsięwzięć. Rada zdecydowała o włączeniu zasad dotyczących ujmowania wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności do MSR 28, ponieważ metoda ta ma zastosowanie zarówno do wspólnych przedsięwzięć jak też jednostek stowarzyszonych. Poza tym wyjątkiem, pozostałe wytyczne nie uległy zmianie. Zgodnie z politykami rachunkowości Banku, jednostki współzależne i stowarzyszone są ujmowane metodą praw własności. W przypadku Banku biorąc pod uwagę, że podmioty współzależne konsolidowane są metodą praw własności, szacuje się, że zakres zmian nie będzie istotny.
Rozporządzenie Komisji UE nr 1256/2012 z 13.12.2012			
Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych – zmiany do MSR 32	12.2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2014 lub później	Zmiany wprowadzają dodatkowe objaśnienia stosowania do MSR 32, aby wyjaśnić niespójności napotykane przy stosowaniu niektórych kryteriów dotyczących kompensowania. Obejmują one m.in. wyjaśnienie, co oznacza sformułowanie „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty”, oraz że niektóre mechanizmy rozliczania brutto mogą być traktowane jako rozliczane netto w przypadku spełnienia odpowiednich warunków. Powyższe dodatkowe objaśnienia nie wydają się mieć znaczącego wpływu na ujawnienia w sprawozdaniu finansowym Banku.

3) Nie zatwierdzone jeszcze przez Unię Europejską

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
MSSF 9 „Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena”	11.2009; w 10. 2010 uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych; w 12.2011 zmieniona data wejścia w życie	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2015 lub później	MSSF 9 zastępuje te części MSR 39, które dotyczą klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych i został uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych. Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2015, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Unia Europejska warunkuje rozpoczęcie prac nad adaptacją wydaniem przez RMSR wersji MSSF 9, wraz z częścią 2 „Utrata wartości” i częścią 3 „Rachunkowość zabezpieczeń”, które na dzień dzisiejszy są w fazie prac projektowych. Z uwagi na brak ostatecznej wersji projektu Standardu, wpływ MSSF 9 na stosowane zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony.
Kredyty rządowe – zmiany do MSSF 1	03.2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później	Zmiany, dotyczące kredytów i pożyczek rządowych otrzymanych przez jednostkę na preferencyjnych warunkach (stopa procentowa poniżej rynkowej), umożliwiają sporządzającym sprawozdanie według MSSF po raz pierwszy zwolnienie z pełnego retrospektywnego ujęcia księgowego tych transakcji. Zmiany wprowadzają zatem takie samo zwolnienie dla sporządzających sprawozdanie według MSSF po raz pierwszy jakie mają pozostałe jednostki. Powyższe zmiany nie mają zastosowania dla Banku z uwagi na fakt, że Bank sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF począwszy od 2005 roku.
Poprawki do MSSF 2009-2011	05.2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub później	“Poprawki do MSSF 2009-2011” zmieniają 5 standardów. Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Na dzień dzisiejszy nie wydają się mieć istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Banku.
Zmiany w przepisach przejściowych do MSSF 10, MSSF 11, MSSF 12	06.2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2013 lub wcześniej – jeżeli standardy które są ich podstawą (MSSF 10, 11 lub 12) zostały zastosowane z datą wcześniejszą	Zmiany precyzują przepisy przejściowe dla MSSF 10. Podmioty przyjmujące MSSF 10 powinny ocenić, czy posiadają kontrolę w pierwszym dniu rocznego okresu dla którego po raz pierwszy zastosowano MSSF 10, a jeżeli wnioski z tej oceny różnią się od wniosków z MSR 27 i SKI 12, wtedy dane porównawcze powinny zostać przekształcone, chyba że byłoby to niepraktyczne. Zmiany wprowadzają również dodatkowe przejściowe ułatwienia przy stosowaniu MSSF 10, MSSF 11, i MSSF 12, poprzez ograniczenie obowiązku prezentacji skorygowanych danych porównawczych tylko do danych za bezpośrednio poprzedzający okres sprawozdawczy. Ponadto zmiany te znoszą wymóg prezentowania danych porównawczych dla ujawnień dotyczących niekonsolidowanych jednostek zarządzanych umową dla okresów poprzedzających okres zastosowania MSSF 12 po raz pierwszy. Powyższe zmiany miałyby ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2014, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostałyby zatwierdzone przez Unię Europejską. Zmiany wydają się nie mieć zastosowania do sprawozdania finansowego Banku z uwagi na fakt, że nie planuje się wcześniejszego zastosowania wyżej wymienionych

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Opis potencjalnych zmian
			standardów.
Podmioty inwestycyjne – zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27	10.2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1.01.2014 lub później	Zmiany wprowadzają do MSSF 10 definicję podmiotu inwestycyjnego. Podmioty takie będą zobowiązane wykazywać swoje jednostki zależne w wartości godziwej przez wynik finansowy i konsolidować jedynie te jednostki zależne, które świadczą na jej rzecz usługi związane z działalnością inwestycyjną spółki. Zmieniono również MSSF 12, wprowadzając nowe ujawnienia na temat podmiotów inwestycyjnych. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2014, z zastrzeżeniem, że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Na dzień dzisiejszy nie wydają się mieć istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Podsumowując, Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 (wpływ MSSF 9 na stosowane przez Bank zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez UE.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	2012	2011
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	11 094 678	10 367 111
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	10 170 927	9 581 320
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	495 396	385 425
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	667 074	557 750
Przychody z tytułu lokat w bankach	249 826	218 682
Inne	6 851	9 359
Pozostałe przychody, w tym:	1 659 286	1 450 948
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających (Nota 18)	870 450	814 275
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	729 572	561 826
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	59 264	74 847
Razem	12 753 964	11 818 059

Koszty z tytułu odsetek

	2012	2011
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(4 978 412)	(4 310 998)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(4 736 087)	(4 133 424)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych	(205 435)	(130 568)
Koszty z tytułu depozytów banków	(26 979)	(45 684)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(9 911)	(1 322)
Pozostałe koszty	(3 116)	(2 092)
Razem	(4 981 528)	(4 313 090)

Zyski i straty netto dotyczące aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2012	2011
Zyski i straty dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	8 879 686	8 645 465
Przychody z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek udzielonych klientom	10 170 927	9 581 320
Przychody z prowizji i opłat od udzielonych kredytów i pożyczek	567 904	574 044
Przychody z tytułu odsetek od lokat w bankach	249 826	218 682
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom i należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(2 108 971)	(1 728 581)
Straty dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(4 968 501)	(4 309 676)
Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań wobec klientów	(4 736 087)	(4 133 424)
Koszty z tytułu odsetek od emisji papierów dłużnych	(205 435)	(130 568)
Koszty z tytułu odsetek od depozytów banków	(26 979)	(45 684)
Wynik netto	3 911 185	4 335 789

4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	2012	2011
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	567 904	574 044
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	567 904	574 044
Pozostałe prowizje	3 048 047	3 045 030
Z tytułu kart płatniczych	1 163 918	1 020 600
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	865 290	903 972
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	415 339	515 499
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	177 221	187 566
Z tytułu operacji kasowych	122 841	148 325
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	82 794	70 295
Za obsługę masowych operacji zagranicznych	48 785	47 966
Z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	39 295	29 669
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	25 624	18 625
Inne*	106 940	102 513
Z tytułu usług powierniczych	3 699	2 806
Razem	3 619 650	3 621 880

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	2012	2011
Z tytułu kart płatniczych	(492 947)	(373 697)
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	(111 320)	(133 488)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(94 636)	(117 603)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(24 053)	(20 971)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne banków	(9 994)	(11 340)
Inne*	(82 116)	(91 980)
Razem	(815 066)	(749 079)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

5. Przychody z tytułu dywidend

	2012	2011
Przychody z tytułu dywidend od emitentów:	8 081	6 800
Papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	5 943	6 416
Papierów zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu	2 138	384
Przychody z tytułu dywidend od spółek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych, z tego od:	85 119	87 228
PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA	37 884	48 200
Inteligo Financial Services SA	19 898	16 716
Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o.	16 119	-
CEUP eService SA	10 000	22 200
PKO BP Finat Sp. z o.o.	970	-
Agencji Inwestycyjnej CORP-SA SA	248	112
Razem	93 200	94 028

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	2012	2011
Zmiana wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonej z wykorzystaniem technik wyceny:	(7 407)	(84 929)
Instrumenty pochodne, w tym:	3 899	(88 585)
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	7 938	(64 342)
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(11 306)	3 630
Inne	-	26
Instrumenty dłużne	103 534	7 003
Instrumenty kapitałowe	(1 035)	(612)
Razem	95 092	(78 538)

2012	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	14 017 807	(14 000 402)	17 405
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	151 334	(73 647)	77 687
Razem	14 169 141	(14 074 049)	95 092

2011	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	10 505 703	(10 593 970)	(88 267)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	61 461	(51 732)	9 729
Razem	10 567 164	(10 645 702)	(78 538)

7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

	2012	2011
Kwota straty/zysku ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(7 138)	(43 903)
Kwota ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(7 138)	(43 903)
Kwota zysku usunięta z innych całkowitych dochodów	86 354	17 348
Kwota straty usunięta z innych całkowitych dochodów	(4 749)	(1 045)
Kwota usunięta z innych całkowitych dochodów rozpoznana w rachunku zysków i strat	81 605	16 303
Razem kwota pozostała w innych dochodach całkowitych	74 467	(27 600)

8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	2012	2011
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody uboczne	20 296	19 134
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	13 182	15 087
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	2 487	5 274
Inne*	31 934	71 296
Razem	67 899	110 791

* Pozycja „Inne” w roku 2011 obejmuje m.in. przychody z rozliczenia sprzedaży ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego w kwocie 33 956 tysięcy PLN.

	2012	2011
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(9 431)	(11 491)
Koszty przekazanych darowizn	(12 584)	(11 356)
Koszty uboczne	(5 879)	(4 696)
Inne	(26 923)	(39 635)
Razem	(54 817)	(67 178)

9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	15 502	16 552	-	5 898	1 564	-	24 592	(14 988)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		12 998	-	-	5 898	1 564	-	5 536	1 564
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		2 504	16 552	-	-	-	-	19 056	(16 552)
Należności od banków	15	33 710	518	-	-	344	3 092	30 792	(174)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	20	4 982 790	5 746 309	33 092	831 129	3 637 512	64 921	6 228 629	(2 108 797)
Sektor niefinansowy		4 958 486	5 695 475	32 123	829 916	3 629 834	64 921	6 161 413	(2 065 641)
kredyty gospodarcze		2 272 444	2 463 502	10 276	199 240	1 422 492	22 464	3 102 026	(1 041 010)
kredyty mieszkaniowe		1 234 974	1 194 129	2 400	19 598	736 954	35 090	1 639 861	(457 175)
kredyty konsumpcyjne		1 451 068	2 036 038	19 447	611 078	1 470 388	7 367	1 417 720	(565 650)
dłużne papiery wartościowe		-	1 806	-	-	-	-	1 806	(1 806)
Sektor finansowy		8 525	42 071	391	1 213	4 548	-	45 226	(37 523)
kredyty gospodarcze		8 525	42 071	391	1 213	4 548	-	45 226	(37 523)
Sektor budżetowy		15 779	8 763	578	-	3 130	-	21 990	(5 633)
kredyty gospodarcze		15 779	6 413	578	-	3 130	-	19 640	(3 283)
dłużne papiery wartościowe		-	2 350	-	-	-	-	2 350	(2 350)
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		1 278	-	-	52	-	-	1 226	-
Rzeczowe aktywa trwałe	24	143	3 257	-	3 366	-	-	34	(3 257)
Wartości niematerialne	23	18 017	3 695	-	4 558	-	-	17 154	(3 695)
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	22	475 669	208 148	-	-	-	-	683 817	(208 148)
Pozostałe, w tym:		293 282	307 524	-	32 466	187 993	964	379 383	(119 531)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje		114 023	255 040	-	-	150 673	517	217 873	(104 367)
Razem		5 820 391	6 286 003	33 092	877 469	3 827 413	68 977	7 365 627	(2 458 590)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	13 578	1 971	-	-	47	15 502	(1 924)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		13 045	-	-	-	47	12 998	47
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		533	1 971	-	-	-	2 504	(1 971)
Należności od banków	15	32 570	1 061	4 296	341	3 876	33 710	2 815
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	20	4 265 484	5 122 158	63 604	1 077 694	3 390 762	4 982 790	(1 731 396)
Sektor niefinansowy		4 246 632	5 108 922	63 604	1 077 087	3 383 585	4 958 486	(1 725 337)
kredyty gospodarcze		1 839 886	1 821 904	13 027	264 359	1 138 014	2 272 444	(683 890)
kredyty konsumpcyjne		1 499 403	2 230 235	11 802	722 545	1 567 827	1 451 068	(662 408)
kredyty mieszkaniowe		907 343	1 056 783	38 775	90 183	677 744	1 234 974	(379 039)
Sektor finansowy		5 718	5 966	-	605	2 554	8 525	(3 412)
kredyty gospodarcze		5 718	5 966	-	605	2 554	8 525	(3 412)
Sektor budżetowy		13 134	7 270	-	2	4 623	15 779	(2 647)
kredyty gospodarcze		13 134	7 270	-	2	4 623	15 779	(2 647)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		1 281	-	-	3	-	1 278	-
Rzeczowe aktywa trwałe	24	18 381	16	-	17 254	1 000	143	984
Wartości niematerialne	23	18 017	-	-	-	-	18 017	-
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	22	450 962	24 707	-	-	-	475 669	(24 707)
Pozostałe, w tym:		404 246	251 548	263	169 121	193 654	293 282	(57 894)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje		222 448	188 826	260	144 956	152 555	114 023	(36 271)
Razem		5 204 519	5 401 461	68 163	1 264 413	3 589 339	5 820 391	(1 812 122)

W pozycji „Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia” za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku została wykazana kwota 144 956 tysięcy PLN, w związku ze zwolnieniem Banku z zobowiązania gwarancyjnego, przed terminem na jaki zostało udzielone.

10. Ogólne koszty administracyjne

	2012	2011
Świadczenia pracownicze	(2 308 061)	(2 224 040)
Koszty rzeczowe	(1 199 405)	(1 184 695)
Amortyzacja	(479 992)	(452 698)
Podatki i opłaty	(61 311)	(60 320)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(143 988)	(136 737)
Razem	(4 192 757)	(4 058 490)

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

	2012	2011
Wynagrodzenia, w tym:	(1 928 946)	(1 885 849)
rezerva aktuarialna na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	(2 755)	(16 250)
Ubezpieczenia, w tym:	(311 712)	(276 264)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe*	(252 755)	(224 564)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(67 403)	(61 927)
Razem	(2 308 061)	(2 224 040)

*Poniesione przez Bank całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych.

Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego

Leasing finansowy

Bank nie posiada istotnych należności i zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące umów leasingu operacyjnego zawartych przez Bank.

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2012	31.12.2011
Dla okresu:		
do 1 roku	120 122	139 811
od 1 roku do 5 lat	231 035	320 565
powyżej 5 lat	54 202	60 519
Razem	405 359	520 895

Opłaty leasingowe i subleasingowe ujęte jako koszt danego okresu, w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku wyniosły 145 919 tysięcy PLN (w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku 161 520 tysięcy PLN).

11. Podatek dochodowy

	2012	2011
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(796 425)	(910 115)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(73 763)	(50 194)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(870 188)	(960 309)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	58 636	(28 595)
Razem	(811 552)	(988 904)
	2012	2011
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	4 462 805	4 913 931
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej (19%)	(847 933)	(933 647)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(75 151)	(28 613)
Wpływ utworzenia odpisu aktualizującego, niestanowiącego kosztów podatkowych (KREDOBANK)	(28 500)	-
Wpływ aktualizacji odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji, nie stanowiący kosztów/przychodów podatkowych	(42 388)	(36 356)
Wpływ pozostałych kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	(22 029)	(10 309)
Wpływ przychodów z tytułu dywidend	17 708	17 859
Wpływ pozostałych różnic trwałych	58	193
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny	52 896	1 951
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(870 188)	(960 309)
Efektywna stopa podatkowa	19,50%	19,54%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(73 763)	(50 194)
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	(796 425)	(910 115)

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	145 274	77 532

W myśl zasad dotyczących przedawnienia zobowiązań podatkowych, kontrola prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku dochodowego może być przeprowadzona w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia deklaracji podatkowej. Zobowiązanie Banku z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za 2012 rok zostanie uregulowane z zachowaniem terminów ustawowych.

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	31.12.2012	31.12.2011	2012	2011
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	193 308	176 076	(17 232)	(64 678)
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	169 830	190 844	21 014	20 732
Odsetki od papierów wartościowych	14 567	58 187	43 620	(13 650)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	18 450	94 471	-	-
odniesiona na wynik	6 276	9 514	3 238	38 227
odniesiona na inne dochody całkowite	12 174	84 957	-	-
Wycena papierów wartościowych, w tym:	6 037	16 414	-	-
odniesiona na wynik	3 889	15 443	11 554	(15 443)
odniesiona na inne dochody całkowite	2 148	971	-	-
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	333 554	293 318	(40 236)	(35 291)
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	735 746	829 310	-	-
odniesiona na wynik	721 424	743 382	21 958	(70 103)
odniesiona na inne dochody całkowite	14 322	85 928	-	-
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań	235 244	391 527	(156 283)	(14 837)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	10 661	16 093	-	-
odniesiona na wynik	10 661	16 093	(5 432)	(3 377)
Wycena papierów wartościowych, w tym:	-	24 550	-	-
odniesiona na wynik	-	11 580	(11 580)	(39 060)
odniesiona na inne dochody całkowite	-	12 970	-	-
Rezerwa na świadczenia pracownicze	131 770	126 714	5 056	8 101
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	494 933	414 558	80 375	79 081
Wpływ wyceny według zamortyzowanego kosztu	187 166	211 011	(23 845)	(6 989)
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	44 979	28 991	15 988	(3 010)
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	1 104 753	1 213 444	-	-
odniesione na wynik	1 104 753	1 200 474	(95 721)	19 909
odniesione na inne dochody całkowite	-	12 970	-	-
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	369 007	384 134	-	-
odniesiony na wynik	383 329	457 092	(73 763)	(50 194)
odniesiony na inne dochody całkowite	(14 322)	(72 958)	-	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	369 007	384 134	-	-
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	(73 763)	(50 194)

12. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	2012	2011
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	3 592 617	3 953 622
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	2,87	3,16

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku zarówno w 2012 roku, jak i w 2011 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku w Banku nie wystąpiła działalność zaniechana.

13. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zgodnie z uchwałą nr 8/2012 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 6 czerwca 2012 roku, ustalono dywidendę za rok 2011 w wysokości 1 587 500 tysięcy PLN, tj. 1,27 na jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2011 rok została określona na dzień 12 czerwca 2012 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 27 czerwca 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie podjął decyzji w sprawie wypłaty dywidendy. Zgodnie z polityką Banku w zakresie wypłaty dywidendy, Zarząd Banku zgłaszając propozycję wypłaty dywidendy, będzie kierował się koniecznością zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynnika wypłacalności oraz kapitału niezbędnego do rozwoju Banku.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

14. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2012	31.12.2011
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	7 550 898	6 845 759
Gotówka	2 678 235	2 214 202
Inne środki	97	319
Razem	10 229 230	9 060 280

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Środki na rachunku rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli. Na dzień 31 grudnia 2012 roku oprocentowanie to wynosiło 4,05%.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły ograniczenia w dysponowaniu środkami.

15. Należności od banków

	31.12.2012	31.12.2011
Lokaty w bankach	2 445 915	1 914 393
Rachunki bieżące	589 139	279 622
Udzielone kredyty i pożyczki	299 516	158 162
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	149 284	-
Środki pieniężne w drodze	3 329	1 731
Razem	3 487 183	2 353 908
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(30 792)	(33 710)
odpis z tytułu utraty wartości na należność od banku zagranicznego	(30 782)	(33 283)
Razem netto	3 456 391	2 320 198

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 48 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

16. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Według wartości bilansowej	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe	278 240	1 300 164
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	216 521	1 268 471
obligacje skarbowe	216 521	1 219 069
bony skarbowe	-	49 402
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	26 673	14 783
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne	15 064	14 947
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	18 611	239
obligacje emitowane przez GPW	13 880	-
obligacje emitowane przez PKO Finance AB w EUR	4 664	-
obligacje korporacyjne	67	239
emitowane przez banki, w tym:	1 371	1 724
obligacje BGK	1 361	1 724
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	3 237	10 925
Certyfikaty inwestycyjne	713	-
Prawa poboru	40	-
Razem	282 230	1 311 089
Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2012	31.12.2011
obligacje skarbowe	213 650	1 236 644
bony skarbowe	-	50 000
obligacje korporacyjne	33 157	14 900
obligacje komunalne	25 678	14 337
obligacje BGK	1 308	1 686
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa	3,11%	4,61%

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu nie było aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back wynosiła 643 483 tysięcy PLN.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez Skarb Państwa	10 565	372	4 234	150 491	50 859	216 521
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	9	8	9 055	17 601	26 673
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	-	18 611	-	18 611
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	24	1 129	13 911	-	15 064
emitowane przez banki	-	-	-	1 371	-	1 371
Razem	10 565	405	5 371	193 439	68 460	278 240

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez Skarb Państwa	68 317	50 092	501 826	474 429	173 807	1 268 471
emitowane przez podmioty niefinansowe	92	821	620	13 414	-	14 947
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	778	4 623	8 405	977	14 783
emitowane przez banki	-	-	-	1 465	259	1 724
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	227	-	12	-	239
Razem	68 409	51 918	507 069	497 725	175 043	1 300 164

17. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Bank

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Banku są: IRS, CIRS, FX Swap, FRA, Opcje, Forward.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank posiadał następujące typy instrumentów pochodnych:

	31.12.2012		31.12.2011	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające (Nota 18)	498 130	224 373	516 925	342 598
Pozostałe instrumenty pochodne	3 363 326	3 739 797	2 548 224	2 302 683
Razem	3 861 456	3 964 170	3 065 149	2 645 281

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2012 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	Wartości nominalne instrumentów bazowych						Wartość godziwa/bilansowa pochodnych instrumentów finansowych	
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Zobowiązania
Transakcje walutowe								
Swap walutowy (FX Swap)	8 783 322	2 447 344	4 563 639	-	-	15 794 305	109 819	207 538
Zakup walut	4 406 267	1 191 556	2 237 520	-	-	7 835 343	-	-
Sprzedaż walut	4 377 055	1 255 788	2 326 119	-	-	7 958 962	-	-
Forward walutowy (Forward)	1 503 932	1 334 616	2 385 440	241 121	-	5 465 109	33 190	60 742
Zakup walut	753 066	668 651	1 177 926	113 992	-	2 713 635	-	-
Sprzedaż walut	750 866	665 965	1 207 514	127 129	-	2 751 474	-	-
Opcje	1 213 084	1 135 958	3 953 374	2 214 471	-	8 516 887	63 301	61 932
Zakup	614 103	561 159	2 038 053	1 159 517	-	4 372 832	-	-
Sprzedaż	598 981	574 799	1 915 321	1 054 954	-	4 144 055	-	-
Cross Currency (CIRS)	-	3 523 260	16 135 171	25 748 631	17 277 544	62 684 606	357 675	370 043
Zakup	-	1 769 032	8 059 566	12 810 823	8 670 250	31 309 671	-	-
Sprzedaż	-	1 754 228	8 075 605	12 937 808	8 607 294	31 374 935	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	22 671 124	37 260 646	102 997 154	153 824 640	20 043 360	336 796 924	3 222 693	3 183 816
Zakup	11 335 562	18 630 323	51 498 577	76 912 320	10 021 680	168 398 462	-	-
Sprzedaż	11 335 562	18 630 323	51 498 577	76 912 320	10 021 680	168 398 462	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	21 700 000	22 550 000	37 975 000	-	-	82 225 000	74 608	78 693
Zakup	10 400 000	11 000 000	19 775 000	-	-	41 175 000	-	-
Sprzedaż	11 300 000	11 550 000	18 200 000	-	-	41 050 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	1 226 253	13 088	5 175	-	-	1 244 516	170	1 406
Zakup	1 016 506	9 316	4 237	-	-	1 030 059	-	-
Sprzedaż	209 747	3 772	938	-	-	214 457	-	-
Razem instrumenty pochodne	57 097 715	68 264 912	168 014 953	182 028 863	37 320 904	512 727 347	3 861 456	3 964 170

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2011 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	Wartości nominalne instrumentów bazowych						Wartość godziwa/bilansowa pochodnych instrumentów finansowych	
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Zobowiązania
Transakcje walutowe								
Swap walutowy (FX Swap)	21 083 789	9 126 101	10 647 681	137 381	-	40 994 952	438 331	139 720
Zakup walut	10 609 912	4 618 540	5 346 158	66 712	-	20 641 322	-	-
Sprzedaż walut	10 473 877	4 507 561	5 301 523	70 669	-	20 353 630	-	-
Forward walutowy (Forward)	1 791 631	2 619 474	3 200 974	426 898	-	8 038 977	119 293	56 271
Zakup walut	898 463	1 312 740	1 614 283	213 824	-	4 039 310	-	-
Sprzedaż walut	893 168	1 306 734	1 586 691	213 074	-	3 999 667	-	-
Opcje	1 463 178	3 694 347	5 122 277	3 009 547	-	13 289 349	106 492	70 112
Zakup	737 441	1 862 104	2 647 709	1 845 542	-	7 092 796	-	-
Sprzedaż	725 737	1 832 243	2 474 568	1 164 005	-	6 196 553	-	-
Cross Currency (CIRS)	-	-	6 868 896	35 395 814	2 710 629	44 975 339	419 640	421 039
Zakup	-	-	3 422 487	17 483 131	1 342 072	22 247 690	-	-
Sprzedaż	-	-	3 446 409	17 912 683	1 368 557	22 727 649	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	35 442 482	41 119 688	135 036 726	156 132 608	23 222 768	390 954 272	1 941 725	1 925 161
Zakup	17 721 241	20 559 844	67 518 363	78 066 304	11 611 384	195 477 136	-	-
Sprzedaż	17 721 241	20 559 844	67 518 363	78 066 304	11 611 384	195 477 136	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	42 157 000	48 763 000	65 082 000	2 000 000	-	158 002 000	38 117	31 965
Zakup	21 579 000	22 946 000	31 621 000	1 000 000	-	77 146 000	-	-
Sprzedaż	20 578 000	25 817 000	33 461 000	1 000 000	-	80 856 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	1 682 190	4 114	409 747	36 216	-	2 132 267	1 551	1 013
Zakup	644 005	903	208 859	35 586	-	889 353	-	-
Sprzedaż	1 038 185	3 211	200 888	630	-	1 242 914	-	-
Razem instrumenty pochodne	103 620 270	105 326 724	226 368 301	197 138 464	25 933 397	658 387 156	3 065 149	2 645 281

18. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Bank na dzień 31 grudnia 2012 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne denominowane w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.	Portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	styczeń 2013 – październik 2026	styczeń 2013 – grudzień 2015	styczeń 2013 – czerwiec 2016	styczeń 2013 – lipiec 2016

Na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Bank to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	31.12.2012		31.12.2011	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	256 223	54	175 566	1 643
CIRS	241 907	224 319	341 359	340 955
Razem	498 130	224 373	516 925	342 598

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2012 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	1 150 000	60 000	1 816 000	360 000	-	3 386 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	1 929 630	-	1 929 630
w tys. EUR	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	846 700	-	846 700
w tys. CHF	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS						
w tys. PLN	-	1 196 440	5 095 105	8 084 755	2 010 240	16 386 540
w tys. CHF	-	350 000	1 500 000	2 425 000	575 000	4 850 000

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2011 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	-	500 000	5 330 000	526 000	-	6 356 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	2 084 730	-	2 084 730
w tys. EUR	-	-	-	472 000	-	472 000
IRS						
w tys. PLN	-	-	-	908 325	-	908 325
w tys. CHF	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS						
w tys. PLN	-	-	1 998 315	15 714 023	1 362 488	19 074 826
w tys. CHF	-	-	550 000	4 325 000	375 000	5 250 000

Wartości nominalne przeliczone zostały średnim kursem NBP odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	31.12.2012	31.12.2011
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	447 142	269 042
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	913 761	1 290 335
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat	(1 296 830)	(1 112 235)
- przychody odsetkowe	(870 450)	(814 275)
- wynik z pozycji wymiany	(426 380)	(297 960)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	64 073	447 142
Efekt podatkowy	(12 174)	(84 957)
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	51 899	362 185
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	7 938	(64 342)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(383 069)	178 100
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	72 783	(33 839)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(310 286)	144 261

19. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe	12 614 917	12 467 201
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	9 995 300	8 593 791
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 363 089	3 620 515
obligacje skarbowe PLN	1 322 226	1 318 278
bony skarbowe	1 040 863	2 180 148
obligacje skarbowe EUR	-	122 089
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	256 528	252 895
obligacje komunalne EUR	145 343	143 973
obligacje komunalne PLN	111 185	108 922
Razem	12 614 917	12 467 201
Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2012	31.12.2011
bony pieniężne NBP	10 000 000	8 600 000
bony skarbowe	1 047 510	2 196 950
obligacje skarbowe PLN	1 347 927	1 361 669
obligacje skarbowe EUR	-	110 420
obligacje komunalne EUR	102 205	110 420
obligacje komunalne PLN	100 000	100 000
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa	3,81%	4,73%

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w portfelu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back wynosiła 850 232 tysięcy PLN.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w portfelu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat nie było aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back.

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez banki centralne	9 995 300	-	-	-	-	9 995 300
emitowane przez Skarb Państwa	157 454	883 409	-	1 322 226	-	2 363 089
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	256 528	256 528
Razem	10 152 754	883 409	-	1 322 226	256 528	12 614 917
Na dzień 31 grudnia 2011 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez banki centralne	8 593 791	-	-	-	-	8 593 791
emitowane przez Skarb Państwa	380 714	2 180 148	512 243	547 410	-	3 620 515
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	252 895	252 895
Razem	8 974 505	2 180 148	512 243	547 410	252 895	12 467 201

20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012	31.12.2011*
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	148 313 487	145 041 439
sektor finansowy	3 177 999	3 220 155
gospodarcze, w tym:	3 177 999	3 220 155
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	92 836
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	8 779	6 891
sektor niefinansowy	137 530 488	136 754 855
mieszkaniowe	72 059 644	70 880 841
gospodarcze, w tym:	42 719 131	41 625 770
dopłaty do kapitałów podmiotów zależnych	214 209	186 943
konsumpcyjne	21 848 645	24 248 244
dłużne papiery wartościowe **	903 068	-
sektor budżetowy	7 605 000	5 066 429
gospodarcze	6 429 961	5 066 429
dłużne papiery wartościowe **	1 175 039	-
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(6 228 629)	(4 982 790)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	142 084 858	140 058 649

*Dane za rok 2011 dostosowane do porównywalności ze względu na zmianę metodologii m.in. w zakresie prezentacji odsetek.

**Informacja o reklasifikowanym portfelu papierów dłużnych do portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom znajduje się w nocie 21 „Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży”.

	31.12.2012	31.12.2011*
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	7 100 715	5 145 413
ze stwierdzoną utratą wartości	5 552 524	4 459 538
bez stwierdzonej utraty wartości	1 548 191	685 875
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	6 764 251	5 936 241
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	134 448 521	133 959 785
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	148 313 487	145 041 439
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(2 261 663)	(1 498 059)
ze stwierdzoną utratą wartości	(2 165 236)	(1 498 059)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(3 424 393)	(2 832 217)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(542 573)	(652 514)
Odpisy - razem	(6 228 629)	(4 982 790)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	142 084 858	140 058 649

*Dane za rok 2011 dostosowane do porównywalności ze względu na zmianę metodologii m.in. w zakresie prezentacji odsetek.

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 9.

Według segmentów klienta	31.12.2012	31.12.2011*
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	148 313 487	145 041 439
bankowości hipotecznej	63 960 739	63 155 154
korporacyjne	41 351 050	33 853 463
bankowości detalicznej i prywatnej	21 848 645	24 248 244
małych i średnich przedsiębiorstw	14 309 022	15 524 608
klientów rynku mieszkaniowego	6 621 043	7 973 417
dopłaty do kapitałów podmiotów zależnych	214 209	186 943
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	92 836
pozostałe należności	8 779	6 774
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(6 228 629)	(4 982 790)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	142 084 858	140 058 649

*Dane za rok 2011 dostosowane do porównywalności ze względu na zmianę metodologii m.in. w zakresie prezentacji odsetek w podziale na segmenty.

W efekcie przeprowadzonej w ciągu 2012 roku resegmentacji klientów małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego do segmentu korporacyjnego wolumeny kredytowe tego segmentu wzrosły odpowiednio o 1 177 153 tysięcy PLN i 1 756 693 tysięcy PLN, w stosunku do końca 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 8,3% (na dzień 31 grudnia 2011 roku: 7,2%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 50,6% (na dzień 31 grudnia 2011 roku: 47,9%).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,6% (na dzień 31 grudnia 2011 roku: 4,0%).

21. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	11 922 509	14 104 181
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	7 619 522	8 310 429
obligacje skarbowe PLN	7 619 522	8 298 709
obligacje skarbowe EUR	-	11 720
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	2 780 212	3 458 356
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 315 490	2 132 269
obligacje korporacyjne	1 315 490	2 129 507
bony wekslowe	-	2 762
emitowane przez inne podmioty finansowe, obligacje korporacyjne	156 393	152 257
emitowane przez banki, obligacje korporacyjne	50 892	50 870
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(5 536)	(12 998)
obligacje korporacyjne	(5 536)	(10 236)
bony wekslowe	-	(2 762)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	11 916 973	14 091 183
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	163 489	80 254
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	130 991	40 897
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	32 498	39 357
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(19 056)	(2 504)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	144 433	77 750
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	12 061 406	14 168 933

Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	31.12.2012	31.12.2011
obligacje skarbowe PLN	7 383 466	8 319 451
obligacje komunalne	2 740 590	3 402 338
obligacje korporacyjne	1 514 084	2 306 651
obligacje skarbowe EUR	-	10 600
bony wekslowe	-	2 762
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych	3,24%	5,23%

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży

	2012	2011
Stan na początek okresu	14 168 933	9 876 252
Różnice kursowe	2 856	732
Zwiększenia	39 853 546	12 824 607
Zmniejszenia	(42 038 396)	(8 505 058)
w tym zmiana stanu odpisu (Nota 9)	(9 090)	(1 924)
Zmiany wartości godziwej, która odniesiona jest na inne dochody całkowite (Nota 7)	74 467	(27 600)
Stan na koniec okresu	12 061 406	14 168 933

Ryzyko związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zostało szerzej opisane w Nocie 48 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Reklasyfikacja papierów wartościowych

Ze względu na zmianę intencji co do utrzymywania wybranego portfela nieskarbowych papierów wartościowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu do kategorii dostępne do sprzedaży, w 2012 roku Bank dokonał ich przekwalifikowania do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom. W wyniku reklasyfikacji portfela zmianie uległy zasady wyceny portfela tj. z wyceny do wartości godziwej na wycenę według amortyzowanego kosztu.

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom według stanu na dzień reklasyfikacji.

Portfel reklasyfikowany w 3 kwartale 2012	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	778 233	807 275	807 275
Obligacje korporacyjne	632 160	632 013	632 013
Razem	1 410 393	1 439 288	1 439 288

Portfel reklasyfikowany w 4 kwartale 2012	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	440 950	430 124	430 124
Obligacje korporacyjne	656 630	661 546	661 546
Razem	1 097 580	1 091 670	1 091 670

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Na dzień 31.12.2012 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	1 163 420	1 169 843	1 172 689
Obligacje korporacyjne	897 040	904 996	901 262
Razem	2 060 460	2 074 839	2 073 951

Zmiana wartości godziwej jaka rozpoznana zostałaby w rachunku zysków i strat i/lub w innych dochodach całkowitych gdyby nie dokonano przekwalifikowania wyniosłaby za okres od daty reklasyfikacji do dnia 31 grudnia 2012 roku 10 850 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku średnia efektywna stopa procentowa dla portfela dłużnych papierów wartościowych wynosi 5,758%.

Objęte reklasyfikacją papiery wartościowe prezentowane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji kredyty i pożyczki udzielone klientom.

Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez Skarb Państwa	-	-	104 142	5 488 942	2 026 438	7 619 522
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	15 057	1 207	179 792	916 763	1 667 393	2 780 212
emitowane przez podmioty niefinansowe	313 758	32 310	108 514	669 685	185 687	1 309 954
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	156 393	-	-	-	156 393
emitowane przez banki	-	-	-	-	50 892	50 892
Razem	328 815	189 910	392 448	7 075 390	3 930 410	11 916 973

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez Skarb Państwa	134 663	-	890 499	4 989 562	2 295 705	8 310 429
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	5 136	7 486	236 506	1 260 119	1 949 109	3 458 356
emitowane przez podmioty niefinansowe	376 277	41 698	53 585	1 464 517	183 194	2 119 271
emitowane przez inne podmioty finansowe	9 958	142 299	-	-	-	152 257
emitowane przez banki	-	-	-	-	50 870	50 870
Razem	526 034	191 483	1 180 590	7 714 198	4 478 878	14 091 183

22. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone

Na dzień 31 grudnia 2012 roku inwestycje Banku w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych jednostkach podporządkowanych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDO BANK SA	935 619	(573 723)	361 896
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Fort Mokołów Inwestycje Sp. z o.o.	73 281	-	73 281
Bankowy Fundusz Leasingowy SA ¹	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	55 500	-	55 500
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	22 066	(10 666)	11 400
"Inter-Risk Ukraina" Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	19 713	(19 713)	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	-	11 693
Qualia Development Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
PKO Finance AB	172	-	172
Jednostki współzależne			
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	(38 435)	5 936
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(39 780)	106 720
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	29	-	29
Razem	1 854 822	(683 817)	1 171 005

1) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości wpłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA z tytułu objęcia akcji w podwyższonym kapitale Spółki w wysokości 20 000 tysięcy PLN wykazanej w pozycji „Inne aktywa”.

2) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA wykazanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w łącznej wysokości 214 209 tysięcy PLN.

W 2012 roku Bank na podstawie przeprowadzonej wyceny, zwiększył odpis aktualizujący wartość akcji KREDO BANK SA o kwotę 150 milionów PLN oraz utworzył odpis aktualizujący wartość udziałów CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. w wysokości 38 435 tysięcy PLN i odpis aktualizujący wartość udziałów „Inter-Risk Ukraina” Sp. z o.o. w wysokości 19 713 tysięcy PLN.

W wyniku niekorzystnych zdarzeń, które miały miejsce w 2012 roku na rynku ukraińskim zgodnie z MSR36 „Utrata wartości inwestycji” dokonano oceny wartości odzyskiwalnej udziałów w spółkach zależnych KREDO BANK SA oraz „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością (Inter-Risk). Wartość odzyskiwalna została ustalona na podstawie wartości użytkowej wyliczonej w oparciu o wartość obecną szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. W wyniku analizy zdarzeń makroekonomicznych, które miały miejsce na Ukrainie w 2012 roku (m.in. obniżenie wzrostu gospodarczego do 0,2%, przy ujemnym wzroście minus 1,2% i minus 2,7% w dwóch ostatnich kwartałach 2012 roku, obniżenie ratingu do poziomu B przez Standard&Poor's oraz do B3 przez Moody's Investor Service – oba z perspektywą negatywną) oraz aktualizacji szacunków przepływów związanych z obniżeniem prognoz dotyczących wzrostu gospodarczego na Ukrainie w kolejnych latach, wzrostem ryzyka walutowego i związanej z tym destabilizacji ukraińskiego rynku finansowego, Bank dokonał korekty planów finansowych KREDO BANK SA w zakresie możliwych do realizacji wolumenów kredytowych i depozytowych, przy założonym bezpiecznym poziomie ryzyka kredytowego. Podobnie, aktualizacji poddano wysokość odyskows z wierzyszelnosci portfela zarzadzanego przez Inter-Risk. W wyniku tej analizy, w 2012 roku dokonano rozpoznania odpisu aktualizujacego z tytul u utraty wartosci wyzej wymienionych Spolek.

Bank podejmuje szereg dzialan majacych na celu ograniczenie ryzyka negatywnego wplywu sytuacji makroekonomicznej na KREDO BANK S.A. (m.in. scista kontrola ryzyka kredytowego, poziomu ponoszonych kosztow i dostosowanie ich do planowanych poziomow sprzedazy).

Odpis aktualizujacy wartosc udzialow CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. zostal ustalony na podstawie oszacowania wartosci uzytkowej wyliczonej w oparciu o wartosc obecną szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDO BANK SA	935 619	(423 723)	511 896
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. - w likwidacji	167 288	-	167 288
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	55 500	-	55 500
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	43 546	-	43 546
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	21 566	(10 666)	10 900
PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	-	11 693
Qualia Development Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.	1 482	-	1 482
PKO Finance AB	172	-	172
Jednostki współzależne			
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(39 780)	106 720
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	29	-	29
Razem	1 973 644	(475 669)	1 497 975

1) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA, wykazywanej w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”, w wysokości 8 053 tysięcy PLN.

2) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazywanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” w łącznej wysokości 178 890 tysięcy PLN.

W 2011 roku Bank zwiększył odpis aktualizujący wartość akcji Banku Pocztowego SA o kwotę 24 707 tysięcy PLN.

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych

	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
31.12.2012					
Grupa Bank Pocztowy SA	7 132 308	6 755 187	589 264	45 386	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	19 770	129	403	1 493	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	3 976	1 828	12 587	1 180	22,31
Razem	7 156 054	6 757 144	602 254	48 059	X
31.12.2011					
Grupa Bank Pocztowy SA	5 215 801	4 889 578	457 671	29 555	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	17 666	137	513	18	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	3 874	1 833	12 459	1 109	22,31
Razem	5 237 341	4 891 548	470 643	30 682	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Pocztowego SA pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych sporządzonych według MSSF/MSR. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Banku różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Banku. Dane za 2011 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innymi inwestorami.

Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

W 2012 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1) Nabycie udziału i dokapitalizowanie nowej spółki „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością

W dniu 16 stycznia 2012 roku Bank został zarejestrowany w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw jako jedyny udziałowiec spółki „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością (dalej „Spółka”, „Inter – Risk”). Dodatkowa odpowiedzialność polega na tym, że Bank jako udziałowiec Inter – Risk, w przypadku niewystarczającej kwoty kapitału zakładowego Spółki do wywiązania się przez nią z zobowiązań ponosi dodatkową odpowiedzialność do wysokości 103% kapitału zakładowego Spółki, tj. do kwoty 44 573 tysięcy UAH (17 049 tysięcy PLN według stanu na 31 grudnia 2012 roku).

Bank nabył za 2 500 tysięcy PLN od Towarzystwa Ubezpieczeniowego „PZU Ukraina” SA i Towarzystwa Ubezpieczeniowego „PZU Ukraina Ubezpieczenia na Życie” SA łącznie 1 udział wyżej wymienionej Spółki o wartości nominalnej 275 tysięcy UAH, stanowiący 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniający do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników.

W dniu 30 stycznia 2012 roku Bank dokonał dokapitalizowania Inter - Risk w wysokości 43 milionów UAH (tj. 17 213 tysięcy PLN według średniego kursu NBP z 27 stycznia 2012 roku obowiązującego w Banku w dniu 30 stycznia 2012 roku), w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziału Spółki. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 43 275 tysięcy UAH.

Podstawowym celem nabycia, a następnie funkcjonowania Spółki jest jej wykorzystanie do prowadzenia efektywnej windykacji na Ukrainie, w tym: portfela wierzytelności nabytych przez spółkę Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. oraz portfela wierzytelności KREDOBANK SA.

2) Przejęcie przez spółkę „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością kontroli nad spółką Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.

W lutym 2012 roku PKO Bank Polski SA przeprowadził transakcję sprzedaży 2% w udziale spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. spółce „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością. Cena sprzedaży wyniosła 30 tysięcy PLN.

W lutym 2012 roku spółka „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością dokonała dokapitalizowania spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. w wysokości 43 milionów UAH, przeprowadzonego w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziału Spółki. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 46 101 tysięcy UAH. Podwyższenie kapitału Spółki zostało zarejestrowane w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw w dniu 27 lutego 2012 roku.

W wyniku wyżej wymienionych zmian „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością posiada część udziału w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. stanowiącą 93,408% kapitału zakładowego Spółki i uprawniającą do 93,408% głosów na zgromadzeniu wspólników. Pozostała część udziału w Spółce jest własnością PKO Banku Polskiego SA.

3) Nabycie przez KREDOBANK SA udziału w nowej spółce Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.

W dniu 23 marca 2012 roku KREDOBANK SA został zarejestrowany w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw jako jedyny udziałowiec spółki Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. KREDOBANK SA nabył od Towarzystwa Ubezpieczeniowego „PZU Ukraina” SA 1 udział wyżej wymienionej Spółki o wartości nominalnej 4 100 tysięcy UAH, stanowiący 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniający do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników. Cena nabycia wyniosła 4 100 tysięcy UAH. Przedmiotem działalności Spółki jest świadczenie usług finansowych.

4) Zakończenie procesu likwidacji spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.

W ramach likwidacji spółki zależnej Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. PKO Bank Polski SA w dniu 1 marca 2012 roku przejął majątek likwidacyjny wyżej wymienionej Spółki, w tym nieruchomości w Warszawie, w której znajduje się siedziba Centrali Banku. Transakcja została wykazana jako połączenie jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą i została rozliczona przy wykorzystaniu wartości ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Poszczególne aktywa i zobowiązania, w tym nieruchomości w Warszawie, w której znajduje się siedziba Centrali Banku, zostały ujęte w wartościach bilansowych w odpowiednich pozycjach niniejszego sprawozdania finansowego. Wynik rozliczenia udziałów Spółki, których wartość bilansowa wynosiła 167 288 tysięcy PLN oraz wartości przejętych aktywów netto Spółki został odniesiony na kapitały własne Banku w kwocie 88 533 tysięcy PLN.

Spółka Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. w likwidacji została, postanowieniem z dnia 7 maja 2012 roku Sądu Rejonowego dla M.st. Warszawy, XIII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego, wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego, ze skutkiem na dzień 28 maja 2012 roku.

5) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W 2012 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o łączną kwotę 25 000 tysięcy PLN, w tym 31 stycznia o kwotę 9 500 tysięcy PLN i 8 sierpnia o kwotę 15 500 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. wynosi 82 414,5 tysiąca PLN i dzieli się na 164 829 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

W wyniku wyżej wymienionych transakcji Bankowy Fundusz Leasingowy SA nadal pozostaje jedynym wspólnikiem w spółce Bankowy Leasing Sp. z o.o.

6) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. oraz zwrot dopłaty wspólnikom

W 2012 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. o łączną kwotę 29 738 tysięcy PLN, w tym 31 sierpnia o kwotę 21 685 tysięcy PLN i 10 grudnia o kwotę 8 053 tysięcy PLN.

W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. wynosi 73 289 tysięcy PLN i dzieli się na 73 289 udziałów o wartości nominalnej 1 tysiąc PLN każdy.

Udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez dotychczasowych udziałowców Spółki za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów, w tym PKO Bank Polski SA objął 29 735 udziałów o łącznej wartości nominalnej 29 735 tysięcy PLN, a Qualia Development Sp. z o.o. (spółka zależna od PKO Banku Polskiego SA) objęła 3 udziały o łącznej wartości nominalnej 3 tysięcy PLN.

W wyniku wyżej wymienionych transakcji PKO Bank Polski SA posiada łącznie 73 281 udziałów Spółki o łącznej wartości nominalnej 73 281 tysięcy PLN, stanowiących 99,9891% kapitału zakładowego i uprawniających do 99,9891% głosów na zgromadzeniu wspólników. Pozostałe udziały posiada Qualia Development Sp. z o.o.

W dniu 26 września 2012 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie zwrotu wspólnikom dopłaty wniesionej do Spółki w łącznej wysokości 8 054 tysięcy PLN, w tym 8 053 tysięcy PLN PKO Bankowi Polskiemu SA oraz 0,9 tysiąca PLN spółce Qualia Development Sp. z o.o. Wyżej wymieniony zwrot dopłaty, zgodnie z Kodeksem spółek handlowych, nastąpił w listopadzie 2012 roku tj. po uprawomocnieniu uchwały.

7) Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA

W dniu 8 listopada 2012 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA o kwotę 500 tysięcy PLN. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA wynosi 24 743,9 tysiąca PLN i dzieli się na 247 439 akcji o wartości nominalnej 100 PLN każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji.

W wyniku wyżej wymienionych transakcji Bank nadal pozostaje jedynym akcjonariuszem w spółce Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA.

8) Zmiany w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W 2012 roku w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.:

a) zostały utworzone:

Spółka utworzona	Data wpisu do KRS	Komandytariusz/Wartość wkładu	Komplementariusz/Wartość wkładu
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Władysławowo Spółka komandytowa	14.02.2012	Qualia Development Sp. z o.o./ 1 000 PLN	Qualia Sp. z o.o./ 1 000 PLN
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Spółka komandytowa	15.03.2012	Qualia Development Sp. z o.o./ 1 000 PLN	Qualia Sp. z o.o./ 1 000 PLN
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Spółka komandytowa	27.03.2012	Qualia Development Sp. z o.o./ 1 000 PLN	Qualia Sp. z o.o./ 1 000 PLN

b) w dniu 17 kwietnia 2012 roku uchwałą wspólników spółki Qualia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Pomeranka Spółka komandytowa podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. z 1 tysiąca PLN do 20 001 tysięcy PLN, wkład komplementariusza – spółki Qualia Sp. z o.o. z 1 tysiąca PLN do 21 tysięcy PLN oraz podwyższono wysokość sumy komandytowej z 1 tysiąca PLN do 20 001 tysiąca PLN; wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 19 czerwca 2012 roku,

c) w dniu 1 czerwca 2012 roku spółka Qualia Development Sp. z o.o. nabyła od spółki Qualia Sp. z o.o. za cenę 50 PLN 1 udział w spółce Qualia Hotel Management Sp. z o.o. o wartości nominalnej 50 PLN; w wyniku wyżej wymienionej transakcji Qualia Development Sp. z o.o. posiada udziały spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. stanowiące 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniające do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników,

d) w dniu 23 października 2012 roku wszyscy udziałowcy spółki UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie zawarli ze spółką Finansowa Kompania „Komfort Capital” Sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie umowę sprzedaży udziałów posiadanych w tej Spółce. Na mocy wyżej wymienionej umowy Qualia Development Sp. z o.o. sprzedała udział stanowiący 55% kapitału zakładowego spółki UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. za cenę 100 UAH i rozpoznała w sprawozdaniu skonsolidowanym zysk z tyt. zaprzestania konsolidacji wyżej wymienionej Spółki w wysokości 3,1 miliona PLN. W dniu 15 listopada 2012 roku przedmiotowa umowa i wynikające z niej zmiany właścicielskie zostały zarejestrowane w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw,

e) dokonano następujących dopłat:

- PKO Bank Polski SA wniósł dopłaty do spółki Qualia Development Sp. z o.o. w łącznej wysokości 35 319 tysięcy PLN,
- spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłaty do spółki Qualia - Residence Sp. z o.o. w łącznej wysokości 14 354 tysięcy PLN,
- spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłaty do spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. w łącznej wysokości 1 898,5 tysiąca PLN,
- spółka Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do spółki Qualia Sp. z o.o. w wysokości 35 tysięcy PLN,
- spółka Qualia Sp. z o.o. wniosła dopłaty do spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. w łącznej wysokości 1,5 tysiąca PLN.

9) Zdarzenia w IV kwartale 2012 roku, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2013 roku.

W dniu 29 listopada 2012 roku PKO Bank Polski SA przekazał do spółki Bankowy Fundusz Leasingowy SA środki w wysokości 20 milionów PLN tytułem objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki. Wyżej wymienione podwyższenie wymaga zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W dniu 21 grudnia 2012 roku została zawarta warunkowa umowa pomiędzy Qualia Development Sp. z o.o. – spółką zależną od Banku – a Przedsiębiorstwem Robót Inżynierskich „Pol-Aqua” SA dotycząca nabycia przez Qualia Development Sp. z o.o. 44% udziałów w kapitale zakładowym spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. Po spełnieniu wszystkich warunków umowy Qualia Development Sp. z o.o. stanie się jedynym udziałowcem spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o.

W 2012 roku Bank prowadził prace związane z wypracowaniem i utworzeniem modelu aliansu strategicznego w obszarze płatności realizowanych przez Bank oraz spółkę zależną Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA. Wyżej wymieniony projekt uwzględnia możliwość sprzedaży przez Bank pakietu kontrolnego akcji wyżej wymienionej Spółki. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie podjęto wiążących decyzji oraz nie ustalono ostatecznej struktury transakcji.

23. Wartości niematerialne

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Oprogramowanie	Inne*, w tym nakłady	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 411 429	111 139	1 522 568
Zakupy	-	364 116	364 116
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(3 695)	(3 695)
Transfery	220 213	(220 213)	-
Amortyzacja	(222 417)	(2 057)	(224 474)
Pozostałe zmiany wartości	9 648	12 957	22 605
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 418 873	262 247	1 681 120
Na dzień 1 stycznia 2012 roku (początek okresu)			
Wartość bilansowa brutto	2 775 173	130 560	2 905 733
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 363 744)	(19 421)	(1 383 165)
Wartość bilansowa netto	1 411 429	111 139	1 522 568
Na dzień 31 grudnia 2012 roku (koniec okresu)			
Wartość bilansowa brutto	2 731 205	280 821	3 012 026
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 312 332)	(18 574)	(1 330 906)
Wartość bilansowa netto	1 418 873	262 247	1 681 120

*Pozycja „Inne, w tym nakłady” obejmuje wartość firmy Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. w wysokości 7 785 tysięcy PLN związaną z aktywami przejętymi od spółki zależnej.

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2003–2012 wyniosła 1 198 341 tysięcy PLN (odpowiednio za lata 2003–2011 wyniosła 1 134 893 tysięcy PLN).

Wartość bilansowa netto ZSI na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 709 428 tysięcy PLN. Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 17 lat. Na dzień 31 grudnia 2012 roku pozostały okres użytkowania wynosi 11 lat.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Oprogramowanie	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 248 339	279 928	1 528 267
Zakupy	-	196 589	196 589
Transfery	362 620	(362 620)	-
Amortyzacja	(201 012)	(2 148)	(203 160)
Pozostałe zmiany wartości	1 482	(610)	872
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 411 429	111 139	1 522 568
Na dzień 1 stycznia 2011 roku (początek okresu)			
Wartość bilansowa brutto	2 411 233	301 931	2 713 164
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 162 894)	(22 003)	(1 184 897)
Wartość bilansowa netto	1 248 339	279 928	1 528 267
Na dzień 31 grudnia 2011 roku (koniec okresu)			
Wartość bilansowa brutto	2 775 173	130 560	2 905 733
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 363 744)	(19 421)	(1 383 165)
Wartość bilansowa netto	1 411 429	111 139	1 522 568

Bank nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie. W okresie od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku PKO Bank Polski SA poniósł nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 763 573 tysięcy PLN (w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku 400 292 tysięcy PLN).

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

24. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Grunty i budynki	Maszyzny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 081 141	1 887 837	1 373	133 508	793	385 401	4 490 053
Zwiększenia, w tym:	334 010	111 448	-	399 457	-	4 944	849 859
Nabycie i inne zmiany	334 010	111 448	-	399 457	-	4 944	849 859
Zmniejszenia, w tym:	(28 970)	(147 794)	(511)	(3 220)	-	(27 227)	(207 722)
Likwidacja i sprzedaż	(25 612)	(147 047)	(511)	-	-	(27 070)	(200 240)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(2 816)	-	-	-	-	(26)	(2 842)
Inne	(542)	(747)	-	(3 220)	-	(131)	(4 640)
Transfery z nakładów na środki trwałe	102 345	101 031	-	(278 680)	-	75 304	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 488 526	1 952 522	862	251 065	793	438 422	5 132 190
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(705 764)	(1 445 379)	(909)	-	(545)	(323 999)	(2 476 596)
Zwiększenia, w tym:	(172 438)	(260 450)	(140)	-	(11)	(29 067)	(462 106)
Amortyzacja okresu	(68 416)	(160 711)	(140)	-	(11)	(26 240)	(255 518)
Inne	(104 022)	(99 739)	-	-	-	(2 827)	(206 588)
Zmniejszenia, w tym:	19 078	143 638	440	-	1	26 047	189 204
Likwidacja i sprzedaż	16 426	142 922	440	-	-	25 863	185 651
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	1 922	-	-	-	-	25	1 947
Inne	730	716	-	-	1	159	1 606
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(859 124)	(1 562 191)	(609)	-	(555)	(327 019)	(2 749 498)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(143)	-	-	-	-	-	(143)
Zwiększenia, w tym:	(3 223)	-	-	-	-	(34)	(3 257)
inne	(3 223)	-	-	-	-	(34)	(3 257)
Zmniejszenia, w tym:	3 332	-	-	-	-	34	3 366
inne	3 332	-	-	-	-	34	3 366
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(34)	-	-	-	-	-	(34)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 375 234	442 458	464	133 508	248	61 402	2 013 314
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 629 368	390 331	253	251 065	238	111 403	2 382 658

W wyniku likwidacji spółki zależnej Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. Bank przejął majątek likwidacyjny o wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 243 674 tysięcy PLN, w tym wartość netto nieruchomości w Warszawie w wysokości 199 112 tysięcy PLN.

Wartość pozabilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2012 roku na mocy umów leasingu operacyjnego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wyniosła 56 155 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 54 037 tysięcy PLN). W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz istotne zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 077 369	1 969 206	2 902	82 838	793	404 230	4 537 338
Zwiększenia, w tym:	5 982	1 424	-	203 703	-	893	212 002
Nabycie i inne zmiany	5 982	1 424	-	203 703	-	893	212 002
Zmniejszenia, w tym:	(31 736)	(180 814)	(1 529)	(18 549)	-	(26 659)	(259 287)
Likwidacja i sprzedaż	(20 363)	(177 889)	(1 529)	-	-	(24 417)	(224 198)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6 328)	-	-	-	-	-	(6 328)
Inne	(5 045)	(2 925)	-	(18 549)	-	(2 242)	(28 761)
Transfery z nakładów na środki trwałe	29 526	98 021	-	(134 484)	-	6 937	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 081 141	1 887 837	1 373	133 508	793	385 401	4 490 053
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(654 114)	(1 466 473)	(1 866)	-	(534)	(318 830)	(2 441 817)
Zwiększenia, w tym:	(67 970)	(156 609)	(225)	-	(11)	(29 475)	(254 290)
Amortyzacja okresu	(65 139)	(155 546)	(225)	-	(11)	(28 618)	(249 539)
Inne	(2 831)	(1 063)	-	-	-	(857)	(4 751)
Zmniejszenia, w tym:	16 320	177 703	1 182	-	-	24 306	219 511
Likwidacja i sprzedaż	12 699	174 922	1 182	-	-	22 153	210 956
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	1 993	-	-	-	-	-	1 993
Inne	1 628	2 781	-	-	-	2 153	6 562
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(705 764)	(1 445 379)	(909)	-	(545)	(323 999)	(2 476 596)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 133)	(2)	-	(17 246)	-	-	(18 381)
Zwiększenia, w tym:	(16)	-	-	-	-	-	(16)
inne	(16)	-	-	-	-	-	(16)
Zmniejszenia, w tym:	1 006	2	-	17 246	-	-	18 254
inne	1 006	2	-	17 246	-	-	18 254
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(143)	-	-	-	-	-	(143)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 422 122	502 731	1 036	65 592	259	85 400	2 077 140
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 375 234	442 458	464	133 508	248	61 402	2 013 314

W 2012 i 2011 roku Bank nie otrzymał odszkodowań od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat.

25. Inne aktywa

	31.12.2012	31.12.2011
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	426 725	162 452
Rozliczenia instrumentów finansowych	123 077	143 845
Należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi i niefinansowymi	59 282	26 538
Należności od odbiorców	44 736	36 746
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	36 582	22 862
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	25 453	1 730
Niezarejestrowany kapitał spółki zależnej	20 000	-
Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną	16 218	20 160
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	8 451	6 134
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez Bank dystrybucji znaków opłaty sądowej	8 412	3 350
Inne*	34 088	58 973
Razem	803 024	482 790
w tym aktywa finansowe **	716 136	380 795

* W pozycji „Inne” znajdują się głównie m.in.: „Należności z zakresu gospodarki własnej”, „Należności z tytułu opłat i prowizji”, „Należności z tytułu kaucji i wadium”.

** Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”, „Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną” oraz „Inne”.

26. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	31.12.2012	31.12.2011
Do 1 miesiąca	3 128	3 454
Razem	3 128	3 454

27. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2012	31.12.2011
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 393 048	3 443 872
Depozyty banków	1 006 347	1 372 635
Rachunki bieżące	71 539	421 939
Inne depozyty z rynku pieniężnego	31 954	82 944
Razem	2 502 888	5 321 390

28. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania wobec ludności	110 127 352	103 424 136
Depozyty terminowe	62 895 895	54 897 173
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	47 026 306	48 054 921
Inne depozyty z rynku pieniężnego	205 151	472 042
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	41 154 325	42 784 326
Depozyty terminowe	17 381 502	24 012 372
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	10 709 239	6 453 092
- otrzymane od PKO Finance AB*	9 171 845	4 476 157
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	11 545 398	11 187 998
Inne depozyty z rynku pieniężnego	666 770	486 859
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	851 416	644 005
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	3 458 897	3 822 219
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 870 735	2 241 309
Depozyty terminowe	562 397	1 516 981
Inne depozyty z rynku pieniężnego	25 765	63 929
Razem	154 740 574	150 030 681

* Na dzień 31 grudnia 2012 roku ujęto otrzymaną pożyczkę w kwocie 850 000 tysięcy EUR, 750 000 tysięcy CHF oraz 1 000 000 tysięcy USD jako środki pozyskane w drodze emisji obligacji (na dzień 31 grudnia 2011 roku 800 000 tysięcy EUR oraz 250 000 tysięcy CHF).

Według segmentu klienta	31.12.2012	31.12.2011*
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	105 799 406	99 957 904
korporacyjne	23 967 961	28 653 153
otrzymane kredyty i pożyczki	10 709 239	6 453 092
małych i średnich przedsiębiorstw	8 766 193	8 905 047
klientów rynku mieszkaniowego	4 646 359	5 417 480
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	851 416	644 005
Razem	154 740 574	150 030 681

* dane za rok 2011 dostosowane do porównywalności ze względu na zmianę metodologii m.in. w zakresie prezentacji odsetek w podziale na segmenty

W efekcie przeprowadzonej w ciągu 2012 roku resegmentacji klientów małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego do segmentu korporacyjnego wolumeny depozytowe wzrosły odpowiednio o 22 233 tysięcy PLN i 313 960 tysięcy PLN w stosunku do końca 2011 roku.

29. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania z tytułu emisji		
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	368 622	175 615
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu - obligacje bankowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	497 283	2 929 973
Razem	865 905	3 105 588

	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	497 283	2 929 973
od 3 miesięcy do 1 roku	182 150	-
od 1 roku do 5 lat	186 472	175 615
Razem	865 905	3 105 588

W 2012 roku Bank wyemitował bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 5 983 075 tysięcy PLN, klasyfikowane odpowiednio jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.11A ppkt. a oraz wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W 2012 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 8 251 390 tysięcy PLN.

30. Zobowiązania podporządkowane

Dnia 14 września 2012 roku Bank wyemitował obligacje podporządkowane o dziesięcioletnim terminie wykupu, z prawem dla Banku do dokonania przedterminowego wykupu wszystkich papierów dłużnych z tego programu, w terminie 5 lat od daty emisji. Wartość nominalna obligacji wynosi 1 600 700 tysięcy PLN. Środki uzyskane z nowej emisji zostały za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego przeznaczone na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku.

W dniu 18 września 2012 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zrealizowanie przez Bank przedterminowego wykupu (opcja call) wszystkich obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 1 600 700 tysięcy PLN wyemitowanych przez Bank w dniu 30 października 2007 roku o pierwotnym terminie zapadalności 30 października 2017 roku. W dniu 30 października 2012 roku PKO Bank Polski SA dokonał przedterminowego wykupu i umorzenia wszystkich obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 1 600 700 tysięcy PLN, wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA w ramach emisji z 2007 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	6,60%	14.09.2022	1 631 256

Na dzień 31 grudnia 2011 roku

Zobowiązania podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,92%	30.10.2017	1 614 377

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu	1 614 377	1 611 779
Zwiększenia (z tytułu):	1 713 482	87 125
emisji	1 600 700	-
odsetek naliczonych	112 782	87 125
Zmniejszenia (z tytułu):	(1 696 603)	(84 527)
wykupu	(1 600 700)	-
spłaty odsetek	(95 342)	(84 527)
inne	(561)	-
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 631 256	1 614 377

31. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2012	31.12.2011
Koszty do zapłacen	318 690	241 918
Przychody pobierane z góry	343 366	277 150
Inne zobowiązania (z tytułu):	1 137 307	1 637 455
rozliczenia międzybankowe	280 633	580 998
zobowiązania i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	148 572	279 204
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	197 663	182 955
rozliczenia publiczno-prawne	95 687	141 261
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	81 306	140 546
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	78 248	32 972
rozliczenia instrumentów finansowych	59 547	82 861
zobowiązania wobec dostawców	45 222	54 794
zobowiązania z tytułu oprocentowania odsetek przejściowo wykupionych z budżetu	26 599	21 764
zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych	19 547	24 821
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń oraz materiałów, robót i usług dotyczących budowy środków trwałych i działalności eksploatacyjnej	19 236	10 265
zobowiązania wobec UOKiK	16 597	16 597
zobowiązania z tytułu sprzedaży znaków wartościowych	11 816	12 626
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami finansowymi i niefinansowymi	8 686	10 102
pozostałe*	47 948	45 689
Razem	1 799 363	2 156 523
w tym zobowiązania finansowe **	1 312 362	1 692 423

* Pozycja „pozostałe” obejmuje m.in. zobowiązania z tytułu kaucji i wadium.

** Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Pozostałych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Przychody pobierane z góry”, „Rozliczenia publiczno-prawne” oraz „Pozostałe”.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałby się z płatności wynikających z zawartych umów.

32. Rezerwy

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2012 roku, w tym:	2 254	426 973	111 769	74 493	615 489
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	38 069	111 769	74 493	226 585
Rezerwa długoterminowa	-	388 904	-	-	388 904
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	51 253	255 040	25 167	331 460
Wykorzystanie rezerw	-	-	-	(2 365)	(2 365)
Rozwiązanie rezerw	-	(48 498)	(150 673)	(25 801)	(224 972)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	(517)	-	(517)
Stan na dzień 31 grudnia 2012 roku, w tym:	2 254	429 728	215 619	71 494	719 095
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	36 068	149 681	71 494	259 497
Rezerwa długoterminowa	-	393 660	65 938	-	459 598

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 57 655 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 5 502 tysiące PLN.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2011 roku, w tym:	6 311	410 723	216 137	81 267	714 438
Rezerwa krótkoterminowa	6 311	29 537	81 965	81 267	199 080
Rezerwa długoterminowa	-	381 186	134 172	-	515 358
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	36 000	188 826	8 399	233 225
Wykorzystanie rezerw	-	-	(144 956)	(2 259)	(147 215)
Rozwiązanie rezerw	(4 057)	(19 750)	(148 498)	(12 914)	(185 219)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	260	-	260
Stan na dzień 31 grudnia 2011 roku, w tym:	2 254	426 973	111 769	74 493	615 489
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	38 069	111 769	74 493	226 585
Rezerwa długoterminowa	-	388 904	-	-	388 904

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 63 636 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 3 946 tysięcy PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

POZOSTAŁE NOTY

33. Przeniesienie aktywów finansowych

Bank może zawierać transakcje w których dokonuje przekazania aktywów finansowych na rzecz podmiotów trzecich w odniesieniu do których może dokonać wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej tych składników aktywów finansowych w całości lub w części. Zasady wyłączenia składników aktywów finansowych określone zostały w nocie 2.5.3 „Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych”.

Przeniesione aktywa finansowe, które są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej w całości ale Bank utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości ale Bank utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach.

Przeniesione aktywa finansowe, które nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Do aktywów finansowych których Bank nie wyłącza ze sprawozdania finansowego należy zaliczyć aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji sell-buy-back (obligacje skarbowe).

Wartości bilansowe przeniesionych aktywów finansowych i powiązanych z nimi zobowiązań oraz ich wartości godziwe na dzień 31 grudnia 2012 oraz 2011 kształtowały się następująco:

Wartość bilansowa/wartość godziwa	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	-	643 483
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	850 232	-
Zobowiązania z tytułu sell-buy-back	851 416	644 005
Pozycja netto	(1 184)	(522)

34. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

PKO Bank Polski SA posiada następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych z tytułu:

34.1. Zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych

Zabezpieczenie rozliczeń z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych stanowią środki na lokatach w bankach. Wartość tych aktywów na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła 543 260 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku 435 957 tysięcy PLN).

34.2. Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych

Bank tworzy Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (t. jedn. Dz. U. z 2009 roku nr 84, poz.711 z późniejszymi zmianami).

	31.12.2012	31.12.2011
Wartość funduszu	798 974	535 226
Wartość nominalna zabezpieczenia	850 000	565 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2015	25.01.2021
Wartość bilansowa zabezpieczenia	873 707	555 135

Wartość aktywów na pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej.

34.3. Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Dom Maklerski PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW SA w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych.

	31.12.2012	31.12.2011
Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych	6 661	3 923

Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW SA.

35. Zobowiązania warunkowe

Programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Banku do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Stan na dzień 31 grudnia 2012				
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 633 000	15.06.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	537 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	89 749	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	67 070	31.10.2017	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka G	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2022	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		2 513 519		
Stan na dzień 31 grudnia 2011				
Spółka B	obligacje korporacyjne	423 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	136 013	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka H	obligacje korporacyjne	24 900	30.12.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka I	obligacje korporacyjne	20 000	02.01.2012	Umowa Emisji Obligacji*
Razem		706 613		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 155 452 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 98 233 tysiące PLN).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 71 580 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 18 894 tysiące PLN).

Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	31.12.2012	31.12.2011
Podmioty finansowe	1 401 646	1 609 576
Podmioty niefinansowe	28 612 603	28 238 271
Podmioty budżetowe	2 462 680	823 897
Razem	32 476 929	30 671 744
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	8 397 676	6 569 014

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	31.12.2012	31.12.2011
Podmioty finansowe	1 222 752	1 214 684
Podmioty niefinansowe	10 193 861	6 014 910
Podmioty budżetowe	135 943	174 459
Razem	11 552 556	7 404 053

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku Bank nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzielił gwarancji jednostce zależnej lub innemu podmiotowi, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w Nocie 32 „Rezerwy”.

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	18 171 428	816 755	3 765 160	3 656 343	6 067 243	32 476 929
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	140 914	539 558	3 036 879	6 862 806	972 399	11 552 556
Razem	18 312 342	1 356 313	6 802 039	10 519 149	7 039 642	44 029 485

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	15 247 959	957 788	4 885 157	4 215 505	5 365 335	30 671 744
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	102 662	337 260	1 769 827	4 003 958	1 190 346	7 404 053
Razem	15 350 621	1 295 048	6 654 984	8 219 463	6 555 681	38 075 797

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane (według wartości nominalnej)

	31.12.2012	31.12.2011
finansowe	1 256 389	375 428
gwarancyjne	1 707 143	1 905 208
Razem zobowiązania otrzymane	2 963 532	2 280 636

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

36. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 387 046 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 337 557 tysięcy PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 143 051 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 135 358 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie w terminie do dnia 31 stycznia 2012 roku i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia z urzędu na dzień 9 lutego 2012 roku. Na wniosek pełnomocnika powodów, termin rozprawy przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, na której to rozprawie oddalono wniosek o odroczenie rozprawy do końca września 2012 roku. Sąd odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do dnia 8 maja 2012 roku. W dniu 8 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazującą wielostronnie uzgadnianych opłat interchange stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku Bank posiadał zobowiązanie na kwotę 16 597 tysięcy PLN.

Dodatkowo Bank jest m.in. stroną postępowania przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w związku z możliwością stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów korzystających z indywidualnych kont emerytalnych („IKE”) oraz postępowania w związku ze stosowaniem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach. W odniesieniu do pierwszego z postępowań 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy złotych, w tym:

- w wysokości 7 111 tysięcy złotych za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz wysokości odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza.
- w wysokości 4 741 tysięcy złotych za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia.
- w wysokości 2 845 tysięcy złotych za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

W odniesieniu do drugiego z postępowań 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku nie została rozpoznana rezerwa na powyższe kwoty. Bank za pośrednictwem kancelarii zewnętrznych odwołał się od obu decyzji Prezesa UOKiK, odpowiednio w dniu 2 oraz 16 stycznia 2013 roku.

b) roszczenia restrykcyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się sześć postępowań administracyjnych o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń restrykcyjnych oraz jedno postępowanie administracyjne o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości posiadanej przez Bank. W jednej ze spraw decyzją Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 25 października 2012 roku odmówiono spadkobiercom dawnych właścicieli ustanowienia prawa użytkowania wieczystego na nieruchomości aktualnie użytkowanej przez Bank; uprawnione osoby nie złożyły od decyzji odwołania. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe).

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, wydanie orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców, podział majątku CFP, w tym przeniesienie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Wniosek nie został rozpoznany, kolejny termin rozprawy wyznaczono na dzień 18 grudnia 2012 roku. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że w 2013 roku prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

37. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	31.12.2012	31.12.2011
Kasa, środki w Banku Centralnym	10 229 230	9 060 280
Bieżące należności od banków	2 006 184	2 100 386
Razem	12 235 414	11 160 666

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	2012	2011
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	8 755 078	7 986 135
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	748 833	595 372
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	283 484	238 055
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	874 307	450 283
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	59 633	74 675
Pozostałe odsetki otrzymane	1 638 693	1 395 039
Razem	12 360 028	10 739 559

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	2012	2011
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	85 119	87 228
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	8 081	6 800
Razem	93 200	94 028

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	2012	2011
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(3 439 829)	(2 965 701)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(185 229)	(146 602)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji papierów dłużnych	(206 285)	(109 020)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie z tytułu premii od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, odsetki od rachunków bieżących środków funduszy specjalnego przeznaczenia)	(1 039 666)	(1 118 600)
Razem	(4 871 009)	(4 339 923)

Koszty z tytułu dywidend - wypłacone	2012	2011
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	(1 587 500)	(2 475 000)
Razem	(1 587 500)	(2 475 000)

Przepływy z działalności operacyjnej – inne korekty

Inne korekty	2012	2011
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych*	1 179 449	(568 650)
Rachunkowość zabezpieczeń	(310 286)	144 261
Wycena wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	103 894	39 799
Wycena oraz odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych i inne zmiany	375 436	24 707
Likwidacja oraz odpisy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(156 243)	17 119
Razem	1 192 250	(342 764)

*Reklasyfikacja dłużnych papierów wartościowych do portfela kredytów i pożyczek.

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2012	2011
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(4 165)	(15 087)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	8 497	7 757
Razem	4 332	(7 330)

Odsetki i dywidendy	2012	2011
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(874 307)	(450 283)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(91 062)	(93 644)
Razem	(965 369)	(543 927)
Zmiana stanu należności od banków	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 136 193)	58 696
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	2 918	(795)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(94 202)	12 951
Razem	(1 227 477)	70 852
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(2 026 209)	(11 125 520)
Zmiana stanu odpisów na należności od klientów	(1 245 839)	(717 306)
Razem	(3 272 048)	(11 842 826)
Zmiana stanu pozostałych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(320 234)	(83 044)
Razem	(320 234)	(83 044)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(755 780)	1 157 293
Razem	(755 780)	1 157 293
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	4 709 893	14 741 626
Ujęcie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych w działalności finansowej	(4 612 917)	(854 325)
Razem	96 976	13 887 301
Zmiana stanu rezerw i odpisów	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	103 606	(98 949)
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków	(2 918)	1 140
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	1 245 839	717 306
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczącej wyceny portfela dostępnego do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	(58 635)	28 595
Razem	1 287 892	648 092
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	2012	2011
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(340 279)	371 522
Przeniesienie splaty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	185 229	146 601
Przeniesienie emisji własnej oraz wypłaty odsetek od emisji własnej	301 706	108 743
Razem	146 656	626 866

38. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem jako podmiot posiadający 33,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1 „Informacje ogólne” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku, Nr 119, poz. 1115, z późn. zm.), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	2012	2011
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	154 417	152 960
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	108 137	106 392
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	46 280	46 568

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	2012	2011
Przychody z tytułu prowizji	4 536	4 578

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa.

	2012	2011
Przychody z tytułu prowizji	25 624	18 625

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	2012	2011
Przychody z tytułu prowizji	39 295	29 669

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	31.12.2012			2012		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu provizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	-	160	1 953 687	-	93	(938)
Podmiot 3	-	70 879	1 933 000	-	334	(7 707)
Podmiot 4	-	412	792 344	343	235	(24 291)
Podmiot 5	-	33	400 000	-	246	(3 819)
Podmiot 6	199 718	40 754	359 487	5 382	426	(1 584)
Podmiot 7	118 919	9 342	266 864	8 244	283	(131)
Podmiot 8	174 441	47 445	243 054	4 974	15	(7 396)
Podmiot 9	240 340	27 642	19 000	13 872	69	(2 479)
Podmiot 10	11	1 887	222 800	631	34	-
Podmiot 11	-	194 771	-	50	1 248	(4 031)
Podmiot 12	78 916	32 554	190 500	2 924	95	(2 985)
Podmiot 13	150 671	79 299	142 499	9 106	2 188	(2 967)
Podmiot 14	103 321	5 011	16 712	7 007	393	(13)
Podmiot 15	38 283	8 986	100 000	4 075	404	(334)
Pozostałe podmioty	464 658	436 083	375 437	90 468	10 062	(152 587)
Razem	1 569 278	955 258	9 095 384	147 076	16 125	(211 262)

Podmiot	31.12.2011			2011		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu provizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 4	399 939	-	368 959	4 980	909	(301)
Podmiot 6	178 132	15 474	144 912	3 898	578	(45)
Podmiot 12	132 802	150 000	477 545	13 039	2 797	(3 182)
Podmiot 16	130 940	-	-	18 230	245	(6 988)
Podmiot 13	102 811	-	20 357	6 228	605	(5)
Podmiot 15	85 306	12 543	60 000	5 731	156	(2 995)
Podmiot 17	58 103	7 000	136 013	2 923	11	(774)
Podmiot 18	54 758	11 045	95 264	3 420	783	(1 370)
Podmiot 19	48 749	45 850	-	565	5	(1 158)
Podmiot 20	41 060	10 000	50 000	2 927	97	(3 259)
Podmiot 21	25 048	-	-	1 507	8	(114)
Podmiot 22	21 700	12 009	100	1 406	116	(1)
Podmiot 23	20 115	5 105	6 000	1 441	32	(645)
Podmiot 24	19 556	-	3 434	1 340	76	-
Podmiot 25	18 207	70 000	-	1 657	10	(17 116)
Pozostałe podmioty	132 392	1 898 747	2 930 663	23 970	3 945	(129 133)
Razem	1 469 618	2 237 773	4 293 247	93 262	10 373	(167 086)

Odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

39. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

31 grudnia 2012 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio								
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	-	-	501	23	3	11	11	-
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	176 577	19 547	279 165	9 623	6 986	16 041	297	1 446 637
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	2 411	-	69 842	18 984	18 984	73 724	73 710	5 000
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	-	-	19 793	4	4	336	336	-
Inteligo Financial Services SA	31 882	-	126 269	2 502	21	54 212	6 199	-
KREDOBANK SA	352 374	260 544	1 888	5 923	5 923	855	-	5 001
PKO BP BANKOWY Powszechnie Towarzystwo Emerytalne SA	8	-	47 248	633	14	725	725	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	2 842	38	20	266	135	593
PKO Finance AB	-	-	9 176 447	-	-	210 978	209 498	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	13 470	-	19 418	150 749	148 991	1 188	1 188	-
Qualia Development Sp. z o.o.	214 209	-	12 456	34	18	801	794	2 411
Jednostki zależne pośrednio								
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 008 357	1 996 581	2 802	111 012	110 921	6 874	12	254 186
Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o.	155 285	155 285	-	10 318	10 318	35 980	-	-
Fort Mokotów Sp. z o.o. - w likwidacji	-	-	4 270	3	3	192	192	-
PKO BP Faktoring SA	243 309	243 309	3 241	15 931	15 686	1 306	9	255 935
Qualia - Residence Sp. z o.o.	-	-	862	35	35	708	15	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	76 994	76 894	1 974	5 100	5 100	276	13	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	287	7	7	7	7	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	5	3	3	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa	-	-	-	2	2	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa	60 389	60 389	7 244	5 334	5 334	257	257	1 855
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa	83 809	83 809	11 491	7 478	324	299	299	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa	47 502	47 502	65	2 649	2 649	807	-	35 756
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa	-	-	1	3	3	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Spółka komandytowa	4 069	4 069	2 120	145	145	26	13	373
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa	-	-	-	2	2	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa	-	-	5	2	2	-	-	-
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	15 149	15 149	-	1 012	1 012	1 982	-	-
Jednostki współzależne bezpośrednio								
CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.	-	-	296	7	7	-	-	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	30 010	30 010	18 975	1 015	1 015	626	569	144
Jednostki współzależne pośrednio								
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	593	6	6	-	-	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	11	6	6	-	-	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	43 857	43 857	5 225	1 205	1 205	721	152	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	212 691	212 691	1 816	5 911	5 911	2 785	3	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio								
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	61	-	-	690	-	86	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	91	93	78	1 160	285	1 409
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	19 402	2	2	299	299	-
Jednostka stowarzyszona bezpośrednio przeznaczona do sprzedaży								
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	4 235	4 235	343	291	291	50	43	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio								
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	21	3	3	-	-	-
RAZEM	3 776 648	3 253 871	9 837 009	356 778	341 034	413 578	295 061	2 009 300

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

31 grudnia 2011 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio								
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	-	-	355	23	3	19	19	7 000
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	177 829	25 231	24 177	9 972	8 295	12 214	980	1 043 235
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA	568	-	28 243	14 250	13 737	54 172	53 780	23 500
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. - w likwidacji	-	-	18 983	1 149	1 148	41 966	582	-
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	214 957	214 957	-	541	541	-	-	-
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	8 053	-	1 410	3	3	82	82	-
Inteligo Financial Services SA	14 530	-	130 667	1 735	20	52 038	5 243	-
KREDOBANK SA	130 285	118 234	1 012	7 260	7 260	-	-	172 346
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	13	-	1 605	2 664	2 492	156	156	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	3 361	10	10	240	174	593
PKO Finance AB	-	-	4 475 542	-	-	139 833	139 833	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	12 798	-	21 585	175 676	175 378	360	360	467
Qualia Development Sp. z o.o.	178 890	-	15 542	7	-	-	-	17 763
Jednostki zależne pośrednio								
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	1 205 779	1 205 697	14	65 594	65 547	48	5	224 454
BFL Nieruchomości Sp. z o.o.	394 295	394 295	58	19 312	19 312	27	27	9 650
Fort Mokotów Sp. z o.o. - w likwidacji	-	-	5 252	2	2	226	226	-
PKO BP Faktoring SA	179 249	179 249	228	7 534	7 285	-	-	70 751
Qualia - Residence Sp. z o.o.	-	-	747	1	1	-	-	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	39 695	39 695	311	2 057	2 057	-	-	28 973
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	49	-	-	-	-	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	1	2	2	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	124 617	124 617	15 314	8 510	8 510	265	265	820
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	122 088	122 088	13 638	9 159	9 159	689	689	77 912
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	-	-	-	1	1	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	-	-	1	1	1	-	-	-
Qualia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k.	782	782	6	84	84	-	-	7 173
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	16 121	16 121	4	935	935	-	-	-
Jednostki współzależne bezpośrednio								
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	2 797	18	18	-	-	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	33 625	33 625	21 447	993	993	635	635	-
Jednostki współzależne pośrednio								
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	7 350	13	13	245	245	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	-	13	13	-	-	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	49 162	49 162	1 477	1 496	1 496	20	20	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	235 466	235 466	3 318	7 322	7 322	71	71	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio								
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	-	-	76	691	-	2 552	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	983	346	325	486	481	24 974
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	1 047	2	2	907	907	-
Jednostka stowarzyszona bezpośrednio przeznaczona do sprzedaży								
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	8 479	8 479	217	479	479	58	58	2 976
Jednostka stowarzyszona pośrednio								
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	156	5	5	-	-	-
RAZEM	3 147 281	2 767 698	4 796 973	337 860	332 449	307 309	204 838	1 712 587

40. Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostkami powiązanymi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały trzy podmioty.

W roku 2012 i 2011 w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

41. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

Imię i nazwisko	Stanowisko	2012	2011
Zarząd Banku			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	2 465	1 931
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	1 675	1 010
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	1 904	1 511
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	1 708	1 510
Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	1 425	484
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	1 639	1 457

Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2012 lub 2011

Andrzej Kołatkowski	Wiceprezes Zarządu	876	694
Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu	-	1 229
Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu	-	1 111
Razem świadczenia krótkoterminowe dla członków Zarządu		11 692	10 937

Rada Nadzorcza Banku			
Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej	192	192
Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	168	168
Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej	144	144
Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej	120	120
Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej	59	-
Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej	120	51
Błażej Lepczyński	Członek Rady Nadzorczej	-	70
Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej	120	120
Zbigniew Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	-	70
Ewa Miklaszewska	Członek Rady Nadzorczej	62	51
Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej	120	51
Ryszard Wierzbą	Członek Rady Nadzorczej	120	51
Razem świadczenia krótkoterminowe dla członków Rady Nadzorczej		1 225	1 088
Razem		12 917	12 025

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Imię i nazwisko	Stanowisko	2012	2011
Zarząd Banku			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	-	8
Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu	-	7
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	39	32
Razem świadczenia krótkoterminowe		39 *	47 *

* Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w wysokości 1 760 tysięcy PLN, odpowiednio w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w wysokości 1 920 tysięcy PLN.

e) płatności w formie akcji własnych

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku oraz odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	31.12.2012	31.12.2011
Członkowie Zarządu	149	130
Członkowie Rady Nadzorczej Banku	2 314	2 415
Razem	2 463	2 545

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

42. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, Bank wdrożył poprzez uchwały:

- Rady Nadzorczej Banku: „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”,
- Zarządu Banku: „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze”,
- Rad Nadzorczych wybranych spółek zależnych Grupy PKO Banku Polskiego SA (BFL, TFI i PTE): „Regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”.

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania ww. osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny)
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu 4 kwartału roku kalendarzowego poprzedzającego dzień dokonania kalkulacji, publikowaną w systemie informacyjnym Thomson Reuters. Następnie, po okresie retencyjnym i ewentualnym okresie odroczenia, z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z okresu kwartału poprzedzającego dokonanie kalkulacji i wypłatę, publikowaną w systemie informacyjnym Thomson Reuters.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku lub odpowiednio Spółki Grupy, straty Banku / Spółki lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

W 2012 roku nie było przyznanych opcji fantomowych z tytułu tego programu. W 2012 roku koszt programu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, wyniósł 15 748 tysięcy PLN, z czego dla członków Zarządu 4 063 tysięcy PLN.

43. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

43.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Szczegółowy opis metody ustalania wartości godziwej i prezentacji kategorii wyceny do wartości godziwej zaprezentowany jest w Nocie 2.5.4.5 „Metoda ustalania wartości godziwej i kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej”.

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2012 roku:

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2012	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	282 230	282 230	-	-
Dłużne papiery wartościowe		278 240	278 240	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		3 237	3 237	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		713	713	-	-
Prawa poboru		40	40	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 861 456	1 486	3 859 970	-
Instrumenty zabezpieczające		498 130	-	498 130	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 363 326	1 486	3 361 840	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	12 614 917	1 322 226	11 292 691	-
Dłużne papiery wartościowe		12 614 917	1 322 226	11 292 691	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	12 061 406	7 668 556	4 290 171	102 679
Dłużne papiery wartościowe		11 916 973	7 619 522	4 290 171	7 280
Kapitałowe papiery wartościowe		144 433	49 034	-	95 399
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		28 820 009	9 274 498	19 442 832	102 679
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 964 170	696	3 963 474	-
Instrumenty zabezpieczające		224 373	-	224 373	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 739 797	696	3 739 101	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	29	368 622	-	368 622	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		368 622	-	368 622	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		4 332 792	696	4 332 096	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2012 (Nota 16)		Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe		278 240	278 240	-	-
obligacje skarbowe		216 521	216 521	-	-
obligacje komunalne		26 673	26 673	-	-
obligacje korporacyjne		15 141	15 141	-	-
obligacje emitowane przez GPW		13 880	13 880	-	-
obligacje emitowane przez PKO Finance AB w EUR		4 664	4 664	-	-
obligacje BGK		1 361	1 361	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		3 237	3 237	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		713	713	-	-
Prawa poboru		40	40	-	-
RAZEM		282 230	282 230	-	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2012 (Nota 19)		Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe		12 614 917	1 322 226	11 292 691	-
bony pieniężne NBP		9 995 300	-	9 995 300	-
obligacje skarbowe PLN		1 322 226	1 322 226	-	-
bony skarbowe		1 040 863	-	1 040 863	-
obligacje komunalne EUR		145 343	-	145 343	-
obligacje komunalne PLN		111 185	-	111 185	-
RAZEM		12 614 917	1 322 226	11 292 691	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2012 (Nota 21)		Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		11 916 973	7 619 522	4 290 171	7 280
obligacje skarbowe PLN		7 619 522	7 619 522	-	-
obligacje komunalne		2 780 212	-	2 780 212	-
obligacje korporacyjne		1 517 239	-	1 509 959	7 280
Kapitałowe papiery wartościowe		144 433	49 034	-	95 399
RAZEM		12 061 406	7 668 556	4 290 171	102 679

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2011	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	1 311 089	1 261 687	49 402	-
Dłużne papiery wartościowe		1 300 164	1 250 762	49 402	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		10 925	10 925	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 065 149	5 066	3 060 083	-
Instrumenty zabezpieczające		516 925	-	516 925	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 548 224	5 066	2 543 158	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
Dłużne papiery wartościowe		12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	14 168 933	8 340 552	5 792 474	35 907
Dłużne papiery wartościowe		14 091 183	8 298 709	5 792 474	-
Kapitałowe papiery wartościowe		77 750	41 843	-	35 907
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		31 012 372	10 925 583	20 050 882	35 907
Pochodne instrumenty finansowe	17	2 645 281	816	2 644 465	-
Instrumenty zabezpieczające		342 598	-	342 598	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 302 683	816	2 301 867	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	29	175 615	-	175 615	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		175 615	-	175 615	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		2 820 896	816	2 820 080	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2011 (Nota 16)		Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe		1 300 164	1 250 762	49 402	-
bony skarbowe		49 402	-	49 402	-
obligacje skarbowe		1 219 069	1 219 069	-	-
obligacje korporacyjne		15 186	15 186	-	-
obligacje komunalne		14 783	14 783	-	-
obligacje BGK		1 724	1 724	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		10 925	10 925	-	-
RAZEM		1 311 089	1 261 687	49 402	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2011 (Nota 19)		Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe		12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
bony pieniężne NBP		8 593 791	-	8 593 791	-
bony skarbowe		2 180 148	-	2 180 148	-
obligacje skarbowe PLN		1 318 278	1 318 278	-	-
obligacje skarbowe EUR		122 089	-	122 089	-
obligacje komunalne PLN		108 922	-	108 922	-
obligacje komunalne EUR		143 973	-	143 973	-
RAZEM		12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2011 (Nota 21)		Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		14 091 183	8 298 709	5 792 474	-
obligacje skarbowe PLN		8 298 709	8 298 709	-	-
obligacje skarbowe EUR		11 720	-	11 720	-
obligacje komunalne		3 458 356	-	3 458 356	-
obligacje korporacyjne		2 322 398	-	2 322 398	-
Kapitałowe papiery wartościowe		77 750	41 843	-	35 907
RAZEM		14 168 933	8 340 552	5 792 474	35 907

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów: od 1 stycznia 2012 roku – 31 grudnia 2012 roku oraz od 1 stycznia 2011 roku – 31 grudnia 2011 roku, wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2012	35 907
Suma zysków lub strat	(20 573)
w wyniku finansowym	(6 856)
w innych dochodach całkowitych	(13 717)
Zakupy	87 345
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2012	102 679
Suma zysków lub strat za okres ujęta w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	(6 856)

	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011	9 275
Suma zysków lub strat ujętych w wyniku finansowym	732
Zakupy	25 900
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2011	35 907
Suma zysków lub strat za okres ujęta w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	732

43.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Bank klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymagalnych na moment wyceny,
- zobowiązania Banku wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku tj.: książeczki mieszkaniowe i oszczędnościowe,
- depozytów i lokat międzybankowych o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredytów lub pożyczek udzielonych i zaciągniętych na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Wartość godziwa zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku:

	31.12.2012		31.12.2011	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	10 229 230	10 229 230	9 060 280	9 060 280
Należności od banków	3 456 391	3 451 084	2 320 198	2 319 568
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	142 084 858	139 769 032	140 058 649	133 292 770
kredyty mieszkaniowe	70 419 783	69 528 042	69 645 867	64 900 359
kredyty gospodarcze	49 160 199	48 893 658	47 615 606	46 021 898
kredyty konsumpcyjne	20 430 925	19 276 648	22 797 176	22 370 513
dłużne papiery wartościowe	2 073 951	2 070 684	-	-
Inne aktywa finansowe	716 136	716 136	380 795	380 795
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 128	3 128	3 454	3 454
Zobowiązania wobec banków	2 502 888	2 502 639	5 321 390	5 316 737
Zobowiązania wobec klientów	154 740 574	155 202 623	150 030 681	150 052 214
wobec podmiotów gospodarczych	41 154 325	41 621 664	42 784 326	42 784 292
wobec jednostek budżetowych	3 458 897	3 458 897	3 822 219	3 822 219
wobec ludności	110 127 352	110 122 062	103 424 136	103 445 703
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	497 283	497 587	3 105 588	3 107 502
Dług podporządkowany	1 631 256	1 638 663	1 614 377	1 618 446
Inne zobowiązania finansowe	1 312 362	1 312 362	1 692 423	1 692 423

44. Działalność powiernicza

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Banku, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jako członek Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich, PKO Bank Polski SA bierze udział w pracach przy tworzeniu regulacji i standardów rynkowych.

45. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak:

- w 2011 roku Bank przeprowadził pakietową sprzedaż 143 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał pakiet o zadłużeniu ogółem 1 516 milionów PLN oraz ponad 4 tysiące wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o wartości ogółem 520 milionów PLN.
- w 2012 roku Bank przeprowadził kolejne pakietowe sprzedaże:
 - a) w I kwartale ponad 22 tysiące wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 90,9 milionów PLN,
 - b) w II kwartale ponad 49 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 720,3 milionów PLN oraz ponad 2 tysiące wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o wartości ogółem 288,2 milionów PLN,
 - c) w IV kwartale ponad 28 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 321,8 milionów PLN.

Łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 5 502 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 3 946 tysięcy PLN).

Bank nie otrzymał papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

46. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W 2012 roku nie dokonano zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

47. Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Banku

Sytuacja makroekonomiczna, w tym osłabienie wzrostu gospodarczego w warunkach utrzymującej się niepewności związanej z kryzysem fiskalnym w strefie euro, miała istotny wpływ na działalność i sytuację finansową Banku w 2012 roku. W 2012 roku zmienność na rynkach finansowych pozostawała na podwyższonym poziomie i była związana głównie z eskalacją obaw inwestorów o możliwość rozpadu strefy euro oraz z niepewnością odnośnie do sposobu zacieśnienia polityki fiskalnej w USA. Najwyższy poziom zmienności odnotowano na przełomie II i III kwartału, po wyborach parlamentarnych w Grecji, których pierwotne wyniki nie zapewniały determinacji władz do kontynuacji programu wsparcia finansowego prowadzonego we współpracy UE z Międzynarodowym Funduszem Walutowym. W reakcji na słabość koniunktury w sferze realnej, zaburzenia na rynkach finansowych i niedostateczną dostępność kredytu, najważniejsze banki centralne kontynuowały luzowanie polityki pieniężnej wykorzystując narzędzia niestandardowe. W szczególności wymienić należy przeprowadzenie przez Europejski Bank Centralny drugiej długoterminowej operacji zasilającej w płynność (LTRO) w lutym, rozszerzenie zakresu aktywów możliwych do wykorzystania przez banki w operacjach repo, obniżenie stóp procentowych (w tym stopy depozytowej do 0%) i ogłoszenie gotowości do nielimitowanego skupu obligacji na rynku wtórnym. Działania EBC, którym towarzyszyło dalsze zwiększanie ekspansywności polityki FED (program zamiany przeciętnej duracji portfela obligacji, aktywne zarządzanie oczekiwaniami rynkowymi co do momentu wzrostu krótkoterminowych stóp procentowych, ogłoszenie otwartego programu skupu aktywów) przyczyniły się do znaczącego ograniczenia premii za ryzyko w ostatnich miesiącach roku, zwiększając dostępność finansowania dla tzw. krajów peryferyjnych.

W 2012 roku wzrost PKB w Polsce osiągnął ok. 2,0% wobec 4,3% w 2011 roku, przy słabnącym trendzie dynamiki PKB w trakcie roku. Do istotnego wyhamowania przyczyniły się słabnąca dynamika nakładów inwestycyjnych, w szczególności publicznych oraz osłabienie konsumpcji prywatnej, które było wynikiem utrzymywania się podwyższonej inflacji oraz stopniowo pogarszającej się sytuacji na rynku pracy. Czynnikiem pozytywnie wpływającym na wzrost był eksport netto, w wyniku przede wszystkim osłabienia importochłonnego komponentu popytu krajowego. W obliczu pozostawania inflacji powyżej górnego ograniczenia przedziału wahań, w maju 2012 roku RPP zdecydowała się na podwyżkę stóp procentowych o 25 pb do poziomu 4,75% (stopa referencyjna). W miarę słabnięcia dynamiki PKB i malejącej presji inflacyjnej RPP w ciągu 6 miesięcy przeszła od zacieśnienia do luzowania polityki pieniężnej, obniżając stopy procentowe w listopadzie o 25pb i dokonując kolejnej obniżki o 25 pb w grudniu (do 4,25%).

PKO Bank Polski SA pozytywnie przeszedł stress testy przeprowadzone w drugiej połowie 2012 roku przez Komisję Nadzoru Finansowego. Testy, stanowiące teoretyczny sprawdzian wytrzymałości na wypadek potencjalnie gorszej koniunktury makroekonomicznej, wskazały na znaczące przekroczenie przez Bank przyjętych podczas testów wskaźników minimalnych.

Uwzględniając wpływ sytuacji makroekonomicznej na kondycję klientów PKO Banku Polskiego SA, Bank konsekwentnie stosuje konserwatywne podejście do ryzyka, rozpoznając odpisy z tytułu utraty wartości, których skala i struktura odzwierciedla wpływ obecnej sytuacji makroekonomicznej na sprawozdanie finansowe Banku.

Wyniki finansowe osiągnięte w 2012 roku przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA ukształtowały się na wysokim poziomie, a wolumeny kredytów i depozytów należały do najwyższych wśród głównych instytucji sektora bankowego w Polsce. W 2012 roku PKO Bank Polski SA rozwijał działalność biznesową w oparciu o bezpieczną i efektywną strukturę finansowania.

Wysokie wyniki finansowe zostały osiągnięte przy dodatniej dynamice wzrostu w stosunku do roku ubiegłego w zakresie wyniku z tytułu odsetek oraz wysokiego wyniku na portfelu papierów wartościowych (wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej) przy jednoczesnym wzroście kosztów administracyjnych. Łączna dynamika pozycji dochodowych Banku była nieznacznie niższa od dynamiki wzrostu kosztów administracyjnych, co przełożyło się na utrzymanie wysokiej efektywności działania Banku mierzonej wskaźnikiem C/I.

Osiągnięte wyniki finansowe Banku stanowią istotny element realizacji przyjętej przez Zarząd Banku, Strategii PKO Banku Polskiego SA „Lider”, na lata 2010 – 2012, której cele zostały zrealizowane. Głównymi celami strategicznymi Strategii „Lider” były: utrzymanie stabilnego wzrostu w zakresie rentowności, efektywności, jak również bazy kapitałowej, dokonanie rozpoznania potrzeb klientów i związanych z tym zmian segmentacyjnych i ofertowych w zakresie dostosowania modelu obsługi do potrzeb poszczególnych segmentów rynku, rozwój i optymalizacja sieci oddziałów, przy jednoczesnym zwiększeniu roli kanałów zdalnego dostępu do rachunków, centralizacja i optymalizacja procesów, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji wsparcia, budowanie aktywnych relacji z klientami w oparciu o CRM i rozwój platform transakcyjnych i alternatywnych form finansowania.

Ze względu na zaangażowanie w spółki ukraińskie, w szczególności w KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa Banku wyeksponowana jest na skutki ryzyk charakterystycznych dla rynku ukraińskiego. W 2012 roku wzrost gospodarczy na Ukrainie wyhamował do 0,2% r/r (wstępne dane SSSU). Niekorzystna sytuacja gospodarcza spowodowana utrzymującym się niedoborem w handlu zagranicznym (cykliczny spadek popytu na główne produkty eksportowe) i wyhamowaniem inwestycji sektora prywatnego przyczyniła się do spadku dynamiki wartości aktywów ukraińskiego sektora bankowego. Dalszej lekkiej poprawie (choć z wartości ujemnych) uległy natomiast wskaźniki rentowności banków działających na Ukrainie.

PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie swoich spółek na Ukrainie w warunkach obecnej sytuacji makroekonomicznej, obejmujące wzmocnienie działań nadzorczych, monitorowanie środków przekazanych Spółkom przez Bank oraz kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy w KREDOBANK SA.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

48. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cenowe kapitałowych papierów wartościowych, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) i reputacji. Szczególnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

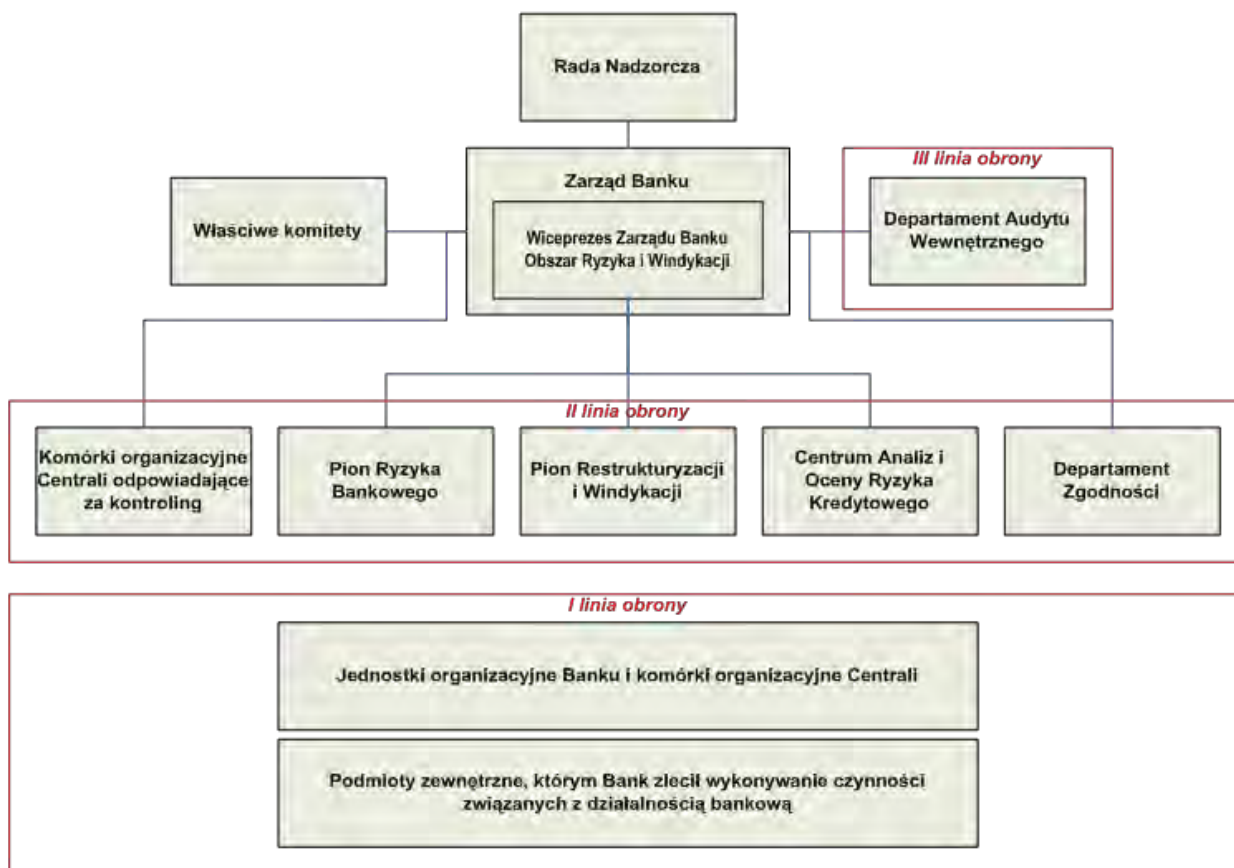
Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach zewnętrznych, którym Bank zlecił wykonywanie czynności związanych z działalnością bankową i dotyczy działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, w tym w podmiotach zewnętrznych, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Ryzyka i Windykacji, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Komórki organizacyjne Centrali Banku zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,

- rozwój systemów informatycznych dedykowanych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Pion Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne działania interwencyjne w ramach efektywnego wczesnego monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka wymagają niezależnej oceny. W związku z wdrożeniem w Banku Rekomendacji T w Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego podejmowane są decyzje kredytowe w odniesieniu do spraw klientów indywidualnych i klientów MSP objętych metodami ratingowymi.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Ryzyka („KR”),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”),
- Komitet Kredytowy Banku („KKB”),
- Komitet Kredytowy Centrali („KKC”),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KR monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku oraz analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA. KR wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka oraz kwestii związanych z ustalaniem cen transferowych, a także wydaje rekomendacje dla Zarządu m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu Banku.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów pionów i członków Zarządu, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów regionalnych oddziałów korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO podejmuje decyzje w zakresie m.in. metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), limitów strat na ryzyko operacyjne, wartości kluczowych parametrów pomiaru wykorzystywanych do wyliczania wyniku AMA, założeń scenariuszy testów warunków skrajnych oraz wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego. Ponadto KRO wspiera Zarząd w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez wydawanie rekomendacji dotyczących m.in. strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów.

W tym celu Bank w 2012 roku podjął m.in. następujące działania:

- odnowił część wymagalnego w lipcu 2012 roku kredytu konsorcjalnego w wysokości 410 mln CHF (z terminem wymagalności w czerwcu 2015 roku) oraz wyemitował obligacje w wysokości 50 mln EUR (w ramach programu EMTN o 10-letnim terminie zapadalności), 500 mln CHF (w ramach programu EMTN o ok. 3-letnim terminie zapadalności) oraz 1 mld USD (na rynku amerykańskim o 10-letnim terminie zapadalności),
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za rok 2011,
- realizował w III kwartale 2012 roku opcję call i wykupił w dniu 30 października 2012 roku obligacje podporządkowane w wysokości 1,6 miliarda PLN, wyemitowane w 2007 roku. W miejsce tych środków do funduszy uzupełniających zostały zaliczone środki z emisji obligacji podporządkowanych wyemitowanych w dniu 14 września 2012 roku.

Ponadto w grudniu 2012 roku Komisja Nadzoru Finansowego potwierdziła, że PKO Bank Polski SA spełnił warunki o istotności wysokiej wynikające z decyzji KNF z czerwca 2011 roku o warunkowej zgodzie na zastosowanie metody AMA, a tym samym umożliwiła zastosowanie metody AMA do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego bez ograniczenia na spadek wymogu kapitałowego nie więcej niż do poziomu 75% wymogu wyliczanego metodą standardową. Tym samym na koniec 2012 roku Bank wyliczył wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w pełni zgodnie z metodą AMA.

Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,

- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

49. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzycelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Pomiar ryzyka kredytowego

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dedykowana jest niskokwotowym, nieskomplikowanym transakcjom kredytowym i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W maju 2012 roku wdrożono w Banku produkcyjnie system scoringu behawioralnego na poziomie Klienta, który zastąpił funkcjonujący w Banku system scoringu behawioralnego na poziomie produktu. Wdrożenie tej oceny umożliwi bardziej precyzyjne zarządzanie łączną ekspozycją Klienta indywidualnego przy wykorzystaniu mechanizmów kompleksowej oceny Klienta z uwzględnieniem posiadanych przez niego produktów kredytowych jak i depozytowych.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe

Należności od banków	Zaangażowanie	
	31.12.2012	31.12.2011
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	33 569	42 280
oceniane metodą zindywidualizowaną	33 569	42 166
Należności bez rozpoznannej utraty wartości, w tym:	3 453 614	2 311 628
nieprzeterminowane	3 453 614	2 311 628
Razem brutto	3 487 183	2 353 908
Odpisy z tytułu utraty wartości	(30 792)	(33 710)
Razem według wartości bilansowej netto	3 456 391	2 320 198

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 316 775	10 395 779
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 552 524	4 459 538
Kredyty i pożyczki bez rozpoznannej utraty wartości, w tym:	135 996 712	134 645 660
nieprzeterminowane	131 732 488	131 102 983
przeterminowane	4 264 224	3 542 677
do 4 dni przeterminowania	1 725 423	774 863
powyżej 4 dni przeterminowania	2 538 801	2 767 814
Razem brutto	148 313 487	145 041 439
Odpisy z tytułu utraty wartości	(6 228 629)	(4 982 790)
Razem według wartości bilansowej netto	142 084 858	140 058 649

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	5 536	12 998
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 536	12 998
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznannej utraty wartości, w tym:	11 916 973	14 091 183
nieprzeterminowane	11 916 973	14 091 183
z ratingiem zewnętrznym	7 670 414	8 361 299
z ratingiem wewnętrznym	4 246 559	5 729 884
Razem brutto	11 922 509	14 104 181
Odpisy z tytułu utraty wartości	(5 536)	(12 998)
Razem według wartości bilansowej netto	11 916 973	14 091 183

Inne aktywa - inne aktywa finansowe	Zaangażowanie	
	31.12.2012	31.12.2011
Inne aktywa z rozpoznaną utratą wartości	71 894	102 127
Inne aktywa bez rozpoznannej utraty wartości, w tym:	708 896	369 341
nieprzeterminowane	707 876	368 348
przeterminowane	1 020	993
Razem brutto	780 790	471 468
Odpisy z tytułu utraty wartości	(64 654)	(90 673)
Razem według wartości bilansowej (netto)	716 136	380 795

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.12.2012	31.12.2011
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	7 550 898	6 845 759
Należności od banków	3 456 391	2 320 198
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	278 240	1 300 164
emitowane przez banki	1 371	1 724
emitowane przez inne podmioty finansowe	18 611	239
emitowane przez podmioty niefinansowe	15 064	14 947
emitowane przez Skarb Państwa	216 521	1 268 471
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	26 673	14 783
Pochodne instrumenty finansowe	3 861 456	3 065 149
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	12 614 917	12 467 201
emitowane przez Skarb Państwa	2 363 089	3 620 515
emitowane przez banki centralne	9 995 300	8 593 791
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	256 528	252 895
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	142 084 858	140 058 649
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	3 132 773	3 211 630
kredyty gospodarcze	3 132 773	3 211 630
sektor niefinansowy	131 369 075	131 796 369
kredyty mieszkaniowe	70 419 783	69 645 867
kredyty gospodarcze	39 617 105	39 353 326
kredyty konsumpcyjne	20 430 925	22 797 176
dłużne papiery wartościowe	901 262	-
sektor budżetowy	7 583 010	5 050 650
kredyty gospodarcze	6 410 321	5 050 650
dłużne papiery wartościowe	1 172 689	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	11 916 973	14 104 181
emitowane przez Skarb Państwa	7 619 522	8 310 429
emitowane przez banki	50 892	50 870
emitowane przez inne podmioty finansowe	156 393	152 257
emitowane przez podmioty niefinansowe	1 309 954	2 132 269
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 780 212	3 458 356
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	716 136	380 795
Razem	182 479 869	180 542 096

Pozycje pozabilansowe	31.12.2012	31.12.2011
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	8 397 676	6 569 014
Udzielone gwarancje	7 501 328	5 657 237
Udzielone akredytywy	377 643	418 383
Gwarancje emisji	3 673 585	1 328 433
Razem	19 950 232	13 973 067

Jakość kredytowa aktywów finansowych, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości

Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości klasyfikowane są ze względu na rating klienta, w ramach wewnętrznych klas ratingowych od A do G (w zakresie podmiotów finansowych A-F).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Aktywa finansowe nieprzeterminowane bez utraty wartości	31.12.2012	31.12.2011
Należności od banków	3 453 614	2 311 628
w tym:		
z ratingiem	3 174 099	2 056 450
bez ratingu	279 515	255 178
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	131 732 488	131 102 983
z ratingiem - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty gospodarcze)	39 543 182	40 866 390
A (pierwszorzędna)	1 346 291	1 269 043
B (bardzo dobra)	1 639 493	2 377 152
C (dobra)	3 596 148	4 248 073
D (zadowalająca)	7 125 127	8 937 711
E (przeciętna)	10 765 338	10 092 736
F (akceptowalna)	10 513 388	11 088 797
G (słaba)	4 557 397	2 852 878
z ratingiem - klienci sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	81 644 228	83 438 089
A (pierwszorzędna)	39 485 421	39 006 051
B (bardzo dobra)	25 329 039	28 255 664
C (dobra)	6 186 565	6 770 389
D (przeciętna)	4 315 018	3 224 042
E (akceptowalna)	6 328 185	6 181 943
bez ratingu - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty konsumpcyjne, mieszkaniowe i pozostałe)	10 545 078	6 798 504
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	707 876	368 348
Razem	135 893 978	133 782 959

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałaby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

Poniżej przedstawiono strukturę dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości, w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe:

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

Rating/portfel	31.12.2012					31.12.2011				
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki	emitowane przez inne podmioty finansowe	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki	emitowane przez inne podmioty finansowe	emitowane przez podmioty niefinansowe
A- do A+ bez ratingu	216 521	-	-	-	-	1 268 471	-	-	-	-
	-	26 673	1 371	18 611	15 064	-	14 783	1 724	239	14 947
Razem	216 521	26 673	1 371	18 611	15 064	1 268 471	14 783	1 724	239	14 947

Dłużne papiery wartościowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Rating/portfel	31.12.2012			31.12.2011		
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki centralne	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki centralne
A- do A+ bez ratingu	2 363 089	145 343	9 995 300	3 620 515	-	8 593 791
	-	-	-	-	143 973	-
Razem	2 363 089	145 343	9 995 300	3 620 515	143 973	8 593 791

Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Rating/portfel	31.12.2012		31.12.2011	
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki
A- do A+ BBB- do BBB+	7 619 522	50 892	8 310 429	-
	-	-	-	50 870
Razem	7 619 522	50 892	8 310 429	50 870

Należności od banków

Rating/portfel	31.12.2012	31.12.2011
AAA	247 968	8 308
AA- do AA+	130 158	291 712
A- do A+	1 809 061	1 489 587
BBB- do BBB+	527 134	135 914
BB- do BB+	101 115	-
B- do B+	358 663	130 929
bez ratingu	279 515	255 178
Razem	3 453 614	2 311 628

Poniżej przedstawiono strukturę pozostałych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inne podmioty finansowe, podmioty niefinansowe oraz jednostki samorządu terytorialnego w podziale na wewnętrzne klasy ratingowe:

Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Podmioty o ratingu	31.12.2012	31.12.2011
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
A (pierwszorzędna)	13 370	25 293
B (bardzo dobra)	370 368	341 104
C (dobra)	772 269	758 732
D (zadowalająca)	1 010 450	2 320 579
E (przeciętna)	954 548	1 241 433
F (akceptowalna)	1 058 604	755 049
G (słaba)	59 669	84 180
G3 (niska)	7 280	-
H (zła)	-	203 514
Razem	4 246 558	5 729 884

Dłużne papiery wartościowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Podmioty o ratingu	31.12.2012	31.12.2011
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
C (dobra)	-	108 922
D (zadowalająca)	111 185	-
Razem	111 185	108 922

Koncentracja ryzyka kredytowego w Banku

PKO Bank Polski SA definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależy od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych - w zależności od tego, która z tych kwot jest większa - w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku limity koncentracji zaangażowań nie były przekroczone. Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki - największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 11,3%^{*}; 11,2%^{*} i 10,5% funduszy własnych Banku.

^{*} Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy artykułu 71 ust. 3 Ustawy Prawo Bankowe.

Zaangażowanie Banku wobec 20 największych klientów niebankowych:

31.12.2012			31.12.2011		
Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1. ****	2 014 183	1,38%	1.	1 258 272	0,87%
2.	1 022 563	0,70%	2. ***	1 205 697	0,84%
3.	532 590	0,36%	3.	541 970	0,38%
4.	520 228	0,36%	4.	484 761	0,33%
5.	487 000	0,33%	5.	399 939	0,28%
6.	321 896	0,22%	6. ***	394 293	0,27%
7.	296 218	0,20%	7.	342 022	0,24%
8.	292 045	0,20%	8.	325 542	0,22%
9.	280 166	0,19%	9.	323 299	0,22%
10.	251 472	0,17%	10.	313 271	0,22%
11.	247 297	0,17%	11.	294 361	0,20%
12.	244 592	0,17%	12.	293 060	0,20%
13.	244 417	0,17%	13.	262 785	0,18%
14.	244 065	0,17%	14.	244 256	0,17%
15.	241 373	0,17%	15.	237 574	0,16%
16.	241 000	0,16%	16.	236 898	0,16%
17.	238 652	0,16%	17.	235 466	0,16%
18.	227 296	0,16%	18.	220 566	0,15%
19.	220 575	0,15%	19.	213 811	0,15%
20.	220 032	0,15%	20.	212 868	0,15%
Razem	8 387 660	5,74%	Razem	8 040 711	5,55%

*Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje oraz należne odsetki.

**Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

***Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych z limitu koncentracji zaangażowań na mocy art.71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

****Zaangażowanie wobec podmiotów częściowo wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wynosi 2,04% portfela kredytowego Banku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom ryzyka koncentracji Banku w grupę kapitałową był niewielki – największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wyniosła 20,2%* i 18,6% funduszy własnych Banku.

Zaangażowanie Banku wobec 5 największych grup kapitałowych:

31.12.2012			31.12.2011		
Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp.	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1	4 021 399	2,04%	***1	3 075 880	2,12%
****2	3 695 708	1,87%	2	1 928 808	1,33%
3	2 992 512	1,52%	3	1 725 766	1,19%
4	1 957 102	0,99%	4	1 226 346	0,85%
5	1 638 882	0,83%	5	950 453	0,66%
Razem	14 305 603	7,25%	Razem	8 907 253	6,15%

*Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe.

**Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

***Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

****Zaangażowanie wobec podmiotów częściowo wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W stosunku do 31 grudnia 2011 roku wzrosło zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w sekcje branżowe o blisko 3,0 miliarda PLN. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, oraz „Budownictwo” wyniosło ok. 62% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Strukturę zaangażowania według sekcji branżowych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku prezentuje poniższa tabela:

* Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy artykułu 71 ust. 3 Ustawy Prawo Bankowe.

Sekcja	Nazwa sekcji	31.12.2012		31.12.2011	
		Zaangażowanie	Liczba podmiotów	Zaangażowanie	Liczba podmiotów
C	Przetwórstwo przemysłowe	17,75%	11,48%	18,89%	12,02%
L	Działalność związana z obsługą nieruchomości	16,98%	18,14%	16,11%	10,75%
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów	15,10%	24,67%	16,41%	25,62%
F	Budownictwo	11,76%	12,31%	12,54%	13,87%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10,39%	0,56%	8,69%	0,51%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2,16%	0,17%	1,57%	0,19%
Pozostałe zaangażowanie		25,85%	32,67%	25,79%	37,04%
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku największa koncentracja portfela kredytowego Banku występuje w regionie mazowieckim. Blisko połowa portfela kredytowego Banku skupiona jest w czterech regionach: mazowieckim, śląsko-opolskim, małopolsko-świętokrzyskim i wielkopolskim, co jest zbliżone z dominacją tych regionów zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Koncentracja geograficzna ryzyka kredytowego	31.12.2012	31.12.2011
Polska		
mazowiecki	15,04%	18,36%
śląsko-opolski	11,23%	11,71%
małopolsko-świętokrzyski	9,78%	9,55%
wielkopolski	9,65%	10,55%
łódzki	9,04%	6,50%
dolnośląski	7,97%	7,78%
pomorski	7,55%	6,44%
lubelsko-podkarpacki	7,31%	7,08%
kujawsko-pomorski	7,17%	5,02%
zachodnio-pomorski	6,68%	6,79%
podlaski	6,14%	3,22%
warmińsko-mazurski	0,79%	3,63%
pozostałe	1,65%	3,37%
Razem	100,00%	100,00%

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 31 grudnia 2012 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu PKO Banku Polskiego SA wyniósł 20,7%. Największą część zaangażowania walutowego PKO Banku Polskiego SA stanowią ekspozycje w CHF.

Spadek udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w 2012 roku jest efektem koncentracji nowej sprzedaży kredytów mieszkaniowych w walucie polskiej.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego	31.12.2012	31.12.2011
PLN	79,32%	76,46%
Waluty obce, w tym:	20,68%	23,54%
CHF	14,67%	16,96%
EUR	5,00%	5,46%
USD	0,99%	1,10%
GBP	0,01%	0,02%
Razem	100,00%	100,00%

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku limity te nie zostały przekroczone.

Renegocjacja warunków należności

Celem działalności restrukturyzacyjnej Banku jest maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi tj. uzyskanie najwyższych odzysków, jednocześnie ograniczając do minimum koszty ponoszone, związane z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność restrukturyzacyjna polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu.

Zmiany mogą dotyczyć:

- 1) okresu spłaty,
- 2) harmonogramu,
- 3) oprocentowania,
- 4) kolejności zarachowania wpływów,
- 5) zabezpieczenia,
- 6) kwoty do spłaty (redukcja).

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu restrukturyzacji jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy umowy (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Czynne umowy są na bieżąco monitorowane.

Przeterminowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe, które są zaległe, lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości obejmują następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	31.12.2012				31.12.2011			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	3 091 080	1 078 682	94 462	4 264 224	2 230 404	1 222 418	89 855	3 542 677
sektora finansowego	601	-	-	601	4 469	153	-	4 622
sektora niefinansowego	3 010 498	1 074 470	94 462	4 179 430	2 181 445	1 222 265	89 855	3 493 565
sektora budżetowego	79 981	4 212	-	84 193	44 490	-	-	44 490
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	666	-	354	1 020	477	-	516	993
Razem	3 091 746	1 078 682	94 816	4 265 244	2 230 881	1 222 418	90 371	3 543 670

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	31.12.2012	31.12.2011
Należności od banków	33 569	42 166
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 552 524	4 459 538
Sektor niefinansowy	5 546 315	4 451 987
kredyty gospodarcze	3 790 964	3 267 730
kredyty mieszkaniowe	1 658 076	1 108 920
kredyty konsumpcyjne	97 275	75 337
Sektor budżetowy	6 209	7 551
kredyty gospodarcze	6 209	7 551
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży emitowane przez podmioty niefinansowe	5 536	12 998
Razem	5 591 629	4 514 702

W odniesieniu do powyższych aktywów ustanowione były na rzecz PKO Banku Polskiego SA następujące zabezpieczenia:

- dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom: hipoteka kaucyjna oraz zwykła, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika oraz przelew wierzytelności. Wpływ finansowy zabezpieczeń na kwotę, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 3 925 837 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił odpowiednio 2 758 659 tysięcy PLN),
- dla inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży: weksle in blanco, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym oraz na udziałach dłużnika.

Bank ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wziął pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzytelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,
- ustanowienie zarządu komisarzyckiego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,
- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia (w odniesieniu do klientów niefinansowych rating „H1”, w odniesieniu do instytucji finansowych – rating G, H),
- podjęte działania restrukturyzacyjne i zastosowane ulgi w spłacie,
- dodatkowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń,
- kształtowanie się przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- stopień realizacji przez klienta prognoz.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

PKO Bank Polski SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 3 miesiące,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

W PKO Banku Polskim SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Banku Polskiego SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących z tytułu zobowiązań bezwarunkowych spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczących dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają oraz ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek indywidualnej utraty wartości, w przypadku których ustalenie rezerwy z zastosowaniem parametrów portfelowych byłoby nieuzasadnione – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodą portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 20 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na rynku międzybankowym kształtowały się w następujący sposób:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*			
Kontrahent	Rodzaj instrumentu		Razem
	Lokata	Instrumenty pochodne	
Kontrahent 1	407 450	1 271	408 721
Kontrahent 2	272 470	(60 011)	272 470
Kontrahent 3	185 976	66 456	252 432
Kontrahent 4	247 968	-	247 968
Kontrahent 5	224 980	10 391	235 371
Kontrahent 6	123 984	-	123 984
Kontrahent 7	100 000	22 617	122 617
Kontrahent 8	-	119 742	119 742
Kontrahent 9	98 117	-	98 117
Kontrahent 10	87 676	(31 447)	87 676
Kontrahent 11	81 764	-	81 764
Kontrahent 12	-	74 106	74 106
Kontrahent 13	-	56 531	56 531
Kontrahent 14	-	50 834	50 834
Kontrahent 15	-	38 843	38 843
Kontrahent 16	30 000	(9 060)	30 000
Kontrahent 17	-	29 495	29 495
Kontrahent 18	-	25 023	25 023
Kontrahent 19	10 000	2 694	12 694
Kontrahent 20	10 000	(20 957)	10 000

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Dla porównania największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2011 roku prezentuje poniższa tabela:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*			
Kontrahent	Rodzaj instrumentu		Razem
	Lokata	Instrumenty pochodne	
Kontrahent 21	485 944	1 918	487 862
Kontrahent 22	366 725	7 854	374 579
Kontrahent 23	338 336	(26 002)	338 336
Kontrahent 20	130 420	5 636	136 056
Kontrahent 8	-	112 015	112 015
Kontrahent 24	-	104 000	104 000
Kontrahent 18	-	93 667	93 667
Kontrahent 14	-	91 009	91 009
Kontrahent 5	77 000	(44 328)	77 000
Kontrahent 7	-	68 449	68 449
Kontrahent 25	62 702	18	62 720
Kontrahent 10	-	57 548	57 548
Kontrahent 3	-	54 471	54 471
Kontrahent 17	-	47 737	47 737
Kontrahent 1	-	41 021	41 021
Kontrahent 26	-	33 652	33 652
Kontrahent 27	-	32 208	32 208
Kontrahent 28	-	22 147	22 147
Kontrahent 29	-	21 203	21 203
Kontrahent 30	-	17 601	17 601

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Przy określaniu zaangażowania: lokaty oraz papiery wartościowe emitowane przez kontrahentów zostały podane w wartości nominalnej, natomiast instrumenty pochodne w wartości rynkowej bez uwzględnienia wniesionego przez kontrahenta zabezpieczenia. Zaangażowanie całkowite (kolumna „Razem”) w przypadku każdego kontrahenta stanowi sumę zaangażowania z tytułu lokat i papierów wartościowych powiększonego o zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych, jeżeli jest ono dodatnie (w przeciwnym wypadku zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych nie jest uwzględniane przy zaangażowaniu całkowitym). Ekspozycja z tytułu wszystkich instrumentów liczona jest od daty zawarcia transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał podpisane umowy ramowe standardu ISDA/ZBP z 27 bankami krajowymi oraz z 53 bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi. Dodatkowo Bank był stroną 58 umów CSA (Credit Support Annex)/Umów Zabezpieczających ZBP i 6 umów typu ISMA (International Securities Market Association).

Geograficzna lokalizacja kontrahentów

Kontrahenci generujący 20 największych zaangażowań według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku pochodzą z krajów wyszczególnionych w poniższej tabeli (przyjmuje się kraj, na obszarze którego ulokowana jest centrala danego kontrahenta):

Lp.	Kraj	Kontrahent
1	Austria	Kontrahent 6
2	Dania	Kontrahent 7
3	Francja	Kontrahent 1, kontrahent 3, kontrahent 5
4	Holandia	Kontrahent 12
5	Polska	Kontrahent 2, kontrahent 10, kontrahent 13, kontrahent 15, kontrahent 16, kontrahent 17, kontrahent 19, kontrahent 20
6	Szwajcaria	Kontrahent 4
7	Ukraina	Kontrahent 11
8	Wielka Brytania	Kontrahent 8, kontrahent 14, kontrahent 18
9	Włochy	Kontrahent 9

Struktura ratingowa kontrahentów

Struktura zaangażowania z punktu widzenia przyznanych kontrahentom ratingów została zaprezentowana w poniższej tabeli. Przy wyznaczaniu ratingu oparto się na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard&Poor's i Fitch (przy czym w przypadku, gdy rating nadały dwie agencje, przyjęto rating niższy, a w przypadku trzech ratingów, rating środkowy). Rating dla kontrahentów od 1 do 20 przyjęto według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Rating	Kontrahent
AAA	Kontrahent 4
AA	Kontrahent 14
A	Kontrahent 1, kontrahent 2, kontrahent 3, kontrahent 5, kontrahent 6, kontrahent 7, kontrahent 8, kontrahent 12, kontrahent 18
BBB	Kontrahent 9, kontrahent 10, kontrahent 13, kontrahent 15, kontrahent 16, kontrahent 20
BB	Kontrahent 17
B	Kontrahent 11
brak ratingu	Kontrahent 19

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych na rynku pozahurtowym

Poza zaangażowaniem na rynku międzybankowym, o którym mowa powyżej, Bank na dzień 31 grudnia 2012 roku posiadał ekspozycję wobec instytucji finansowych na rynku pozahurtowym. Struktura tych ekspozycji powyżej 10 milionów PLN została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Nominalna kwota zaangażowania (w tys. PLN)		Kraj siedziby kontrahenta
	Bilansowego	Pozabilansowego	
Kontrahent 11	154 980	-	Ukraina
Kontrahent 16	50 000	-	Polska

Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby PKO Banku Polskiego SA lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Banku. W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2012 roku oraz dnia 31 grudnia 2011 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Bank działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Banku oferty.

Bank dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Banku, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo PKO Bank Polski SA współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Bank działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Bank zawarł również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowany jest Bank w toku realizacji zabezpieczeń.

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych posiadanych przez Bank, uzyskanych w wyniku realizacji zabezpieczenia na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła 5 691 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 3 447 tysięcy PLN). Powyższe kwoty uwzględnione są w pozycji „Inne” w Nocie 25 „Inne aktywa”.

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa BFL SA).

Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,

- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególne rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, w których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości ich wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelewu wierzytelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego/ zamkniętego/ gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

50. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia różnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „peak” oraz „twist”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU (W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
PLN (tys. PLN)								31.12.2012
Luka okresowa	29 913 475	66 427 582	(69 437 253)	(12 625 746)	3 882 918	1 224 585	730 987	20 116 548
Luka skumulowana	29 913 475	96 341 057	26 903 804	14 278 058	18 160 976	19 385 561	20 116 548	

PLN (tys. PLN)								31.12.2011
Luka okresowa	50 553 647	14 208 211	(20 596 512)	(22 364 351)	(4 513 351)	1 131 958	79 727	18 499 329
Luka skumulowana	50 553 647	64 761 858	44 165 346	21 800 995	17 287 644	18 419 602	18 499 329	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
USD (tys. USD)								31.12.2012
Luka okresowa	149 449	673 159	(380 907)	(384 176)	9 229	543	(275 527)	(208 230)
Luka skumulowana	149 449	822 608	441 701	57 525	66 754	67 297	(208 230)	-

USD (tys. USD)								31.12.2011
Luka okresowa	559 012	27 693	(294 729)	(356 503)	(47 280)	21	37	(111 749)
Luka skumulowana	559 012	586 705	291 976	(64 527)	(111 807)	(111 786)	(111 749)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
EUR (tys. EUR)								31.12.2012
Luka okresowa	652 430	312 206	(770 543)	89 561	(31 014)	(352 329)	(48 728)	(148 417)
Luka skumulowana	652 430	964 636	194 093	283 654	252 640	(99 689)	(148 417)	-

EUR (tys. EUR)								31.12.2011
Luka okresowa	288 707	(92 609)	(20 657)	(14 396)	(43 981)	(352 641)	(663)	(236 240)
Luka skumulowana	288 707	196 098	175 441	161 045	117 064	(235 577)	(236 240)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
CHF (tys. CHF)								31.12.2012
Luka okresowa	(596 409)	1 040 577	(43 057)	(1 978)	1 030	(492 069)	20 184	(71 722)
Luka skumulowana	(596 409)	444 168	401 111	399 133	400 163	(91 906)	(71 722)	-

CHF (tys. CHF)								31.12.2011
Luka okresowa	(681 810)	548 598	(15 430)	(38 121)	1 427	(29 085)	7 345	(207 076)
Luka skumulowana	(681 810)	(133 212)	(148 642)	(186 763)	(185 336)	(214 421)	(207 076)	-

Na koniec 2012 roku i 2011 roku PKO Bank Polski SA posiadał skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 31 grudnia 2012 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był narażony głównie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które na dzień 31 grudnia 2012 roku odpowiadało za ok. 61% wartości zagrożonej (VaR). Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2012	31.12.2011
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	64 451	62 661
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	299 015	486 121

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: krzywych stóp w PLN o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 64 451 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,33% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku miara VaR dla Banku wyniosła 62 661 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,36% funduszy własnych Banku*.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Polskim SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

51. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2012	31.12.2011
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	628	1 470
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	3 869	2 969

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 grudnia 2012 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2011 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2012	31.12.2011
Pozycja walutowa		
EUR	(11 933)	70 224
USD	(8 277)	(13 151)
CHF	(20 127)	(36 795)
GBP	4 611	49
Pozostałe (Globalna Netto)	12 395	10 985

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte przez Bank, nie tylko bilansowe (np. kredyty), ale również pozabilansowe (np. transakcje pochodne, w szczególności CIRS). Zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem walutowym codziennie otwierana przez Bank pozycja walutowa w działalności bankowej (np. spłata przez klienta zaciągniętego kredytu walutowego w PLN, przewalutowanie kredytu) jest w każdym dniu domykana, także przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych. Oznacza to, że pozycja walutowa Banku na koniec dnia może się składać wyłącznie z wygenerowanej w tym dniu niedomkniętej pozycji w działalności bankowej oraz ograniczonej limitami pozycji walutowej pochodzącej z działalności handlowej, co powoduje, że narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na koniec 2012 roku wynosił ok. 0,003%).

*Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

Struktura walutowa

Poniższe tabele przedstawiają zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych:

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2012				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
Aktywa, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	9 367 928	661 352	32 991	166 959	10 229 230
Należności od banków	608 856	640 402	113 452	2 124 473	3 487 183
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	118 321 098	7 318 151	21 458 993	1 215 245	148 313 487
Papiery wartościowe	24 743 101	240 044	-	-	24 983 145
Aktywa trwałe	9 999 038	-	-	-	9 999 038
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	4 712 655	343 070	80 099	68 848	5 204 672
Suma aktywów (brutto)	167 752 676	9 203 019	21 685 535	3 575 525	202 216 755
Umorzenie/odpisy z tytułu utraty wartości	(10 324 734)	(146 864)	(587 347)	(140 098)	(11 199 043)
Suma aktywów (netto)	157 427 942	9 056 155	21 098 188	3 435 427	191 017 712
Zobowiązania i kapitały własne w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 128	-	-	-	3 128
Zobowiązania wobec banków	432 274	435 339	1 393 048	242 227	2 502 888
Zobowiązania wobec klientów	134 565 501	9 919 829	3 820 176	6 435 068	154 740 574
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	865 905	-	-	-	865 905
Zobowiązania podporządkowane	1 631 256	-	-	-	1 631 256
Rezerwy	697 063	15 072	379	6 581	719 095
Pozostałe zobowiązania i pochodne instrumenty finansowe oraz rezerwa na podatek odroczone	5 232 593	312 801	265 729	97 684	5 908 807
Kapitały własne	24 646 059	-	-	-	24 646 059
Suma zobowiązań i kapitałów własnych	168 073 779	10 683 041	5 479 332	6 781 560	191 017 712
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	38 291 335	3 719 156	126 535	1 892 459	44 029 485

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2011				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
Aktywa, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	8 453 599	344 819	28 725	233 137	9 060 280
Należności od banków	378 318	1 030 890	204 172	740 528	2 353 908
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	111 057 016	7 899 058	24 569 554	1 515 811	145 041 439
Papiery wartościowe	27 653 173	309 552	-	-	27 962 725
Aktywa trwałe	9 369 430	-	-	-	9 369 430
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	3 737 098	261 014	41 031	85 269	4 124 412
Suma aktywów (brutto)	160 648 634	9 845 333	24 843 482	2 574 745	197 912 194
Umorzenie/odpisy z tytułu utraty wartości	(8 718 665)	(187 163)	(527 939)	(105 737)	(9 539 504)
Suma aktywów (netto)	151 929 969	9 658 170	24 315 543	2 469 008	188 372 690
Zobowiązania i kapitały własne w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	-	-	-	3 454
Zobowiązania wobec banków	1 035 519	710 879	3 443 872	131 120	5 321 390
Zobowiązania wobec klientów	132 705 731	10 237 739	2 227 079	4 860 132	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 105 588	-	-	-	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	1 614 377	-	-	-	1 614 377
Rezerwy	597 897	13 835	434	3 323	615 489
Pozostałe zobowiązania i pochodne instrumenty finansowe oraz rezerwa na podatek odroczony	4 486 308	316 645	4 523	71 860	4 879 336
Kapitały własne	22 802 375	-	-	-	22 802 375
Suma zobowiązań i kapitałów własnych	166 351 249	11 279 098	5 675 908	5 066 435	188 372 690
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	32 642 150	3 731 493	157 150	1 545 004	38 075 797

Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

52. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Banku dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2012								
Urealniona luka okresowa	10 223 289	6 747 680	402 358	3 132 724	2 174 389	9 249 234	11 556 246	(43 485 920)
Urealniona skumulowana luka okresowa	10 223 289	16 970 969	17 373 327	20 506 051	22 680 440	31 929 674	43 485 920	-
31.12.2011								
Urealniona luka okresowa	7 426 100	12 228 512	(1 386 297)	1 477 225	(1 254 297)	10 195 400	15 701 903	(44 388 546)
Urealniona skumulowana luka okresowa	7 426 100	19 654 612	18 268 315	19 745 540	18 491 243	28 686 643	44 388 546	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

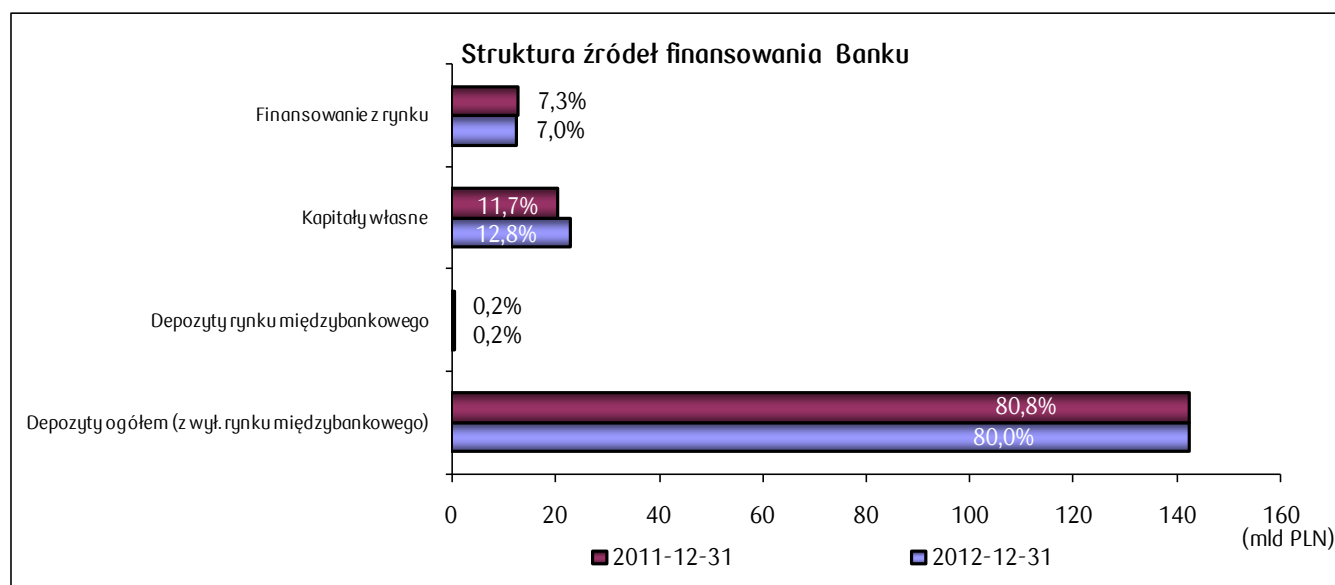
Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Nazwa miar wrażliwości	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	13 568	17 723

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,3% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,5 p.p. w porównaniu do końca 2011 roku.

Poniższy wykres przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku na 31 grudnia 2012 roku oraz na 31 grudnia 2011 roku.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 i na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio według terminów wymagalności.

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentując pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie zobowiązań bilansowych i pozabilansowych, z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku. Kwoty ujawnione obejmują niezdyktowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu jak i odsetek (jeśli dotyczy), zgodnie z umową za cały okres do momentu wymagalności zobowiązania. W przypadku gdy strona, wobec której Bank ma zobowiązanie może dokonać wyboru terminu zapłaty, przyjęto założenie, że pod uwagę brany jest najwcześniejszy termin wedle którego Bank zobowiązany jest do zapłaty zobowiązania. Dla przypadków, gdy Bank zobowiązany jest do płatności zobowiązań w ratach, każda rata przypisywana jest do najwcześniejszego okresu, w którym Bank może zostać zobowiązany do zapłaty. W przypadku zobowiązań, gdzie rata płatności nie jest stała, przyjęto warunki obowiązujące na dzień sprawozdawczy.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku według terminów wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 128	-	-	-	-	3 128	3 128
Zobowiązania wobec banków	1 122 566	2 532	15 436	1 449 522	-	2 590 056	2 502 888
Zobowiązania wobec klientów	86 795 888	16 219 571	40 924 492	7 827 553	5 392 599	157 160 103	154 740 574
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	500 000	174 352	186 526	-	860 878	865 905
Zobowiązania podporządkowane	-	52 389	53 257	422 874	2 129 220	2 657 741	1 631 256
Pozostałe zobowiązania	1 362 772	6 589	373 500	17 646	38 856	1 799 363	1 799 363
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	18 171 428	816 755	3 765 160	3 656 343	6 067 243	32 476 929	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	11 552 556	-	-	-	-	11 552 556	-

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku według terminów wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	-	-	-	-	3 454	3 454
Zobowiązania wobec banków	2 176 374	209 010	3 446 741	-	-	5 832 125	5 321 390
Zobowiązania wobec klientów	92 633 327	15 019 129	35 092 306	8 059 411	1 715 026	152 519 198	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	2 950 000	-	179 193	-	3 129 193	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	-	-	96 383	369 881	1 699 775	2 166 039	1 614 377
Pozostałe zobowiązania	1 612 533	382 901	95 112	26 229	39 748	2 156 523	2 156 523
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	15 247 959	957 788	4 885 157	4 215 505	5 365 335	30 671 744	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	7 404 053	-	-	-	-	7 404 053	-

Przepływy kontraktowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio według terminów wymagalności

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie netto należą:

- transakcje swap na stopę procentową (IRS),
- transakcje Forward Rate Agreement (FRA),
- transakcje Non Deliverable Forward (NDF),
- opcje.

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentując pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych, dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie), odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku. W przypadku transakcji IRS zaprezentowano niezdyktowane przyszłe przepływy netto z tytułu odsetek, dla pozostałych zaś instrumentów pochodnych rozliczanych na bazie netto jako wartość przepływu przyjęta została wartość wyceny odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

Dodatkowo, w tabeli wyodrębniono przepływy w tytułu transakcji IRS stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu kredytów o zmiennym oprocentowaniu.

31 grudnia 2012 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania:						
- transakcje swap na stopę procentową (IRS), w tym z tytułu:	(23 128)	(277 200)	(535 706)	(742 846)	(86 351)	(1 665 231)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	-	(534)	24	(1 023)	-	(1 533)
- pozostałe instrumenty pochodne: opcje, FRA, NDF	(5 871)	(9 398)	(129 056)	(45 167)	-	(189 492)
31 grudnia 2011 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania:						
- transakcje swap na stopę procentową (IRS), w tym z tytułu:	(86 181)	(446 346)	(102 476)	(519 508)	(65 127)	(1 219 640)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(720)	(43 123)	(125 667)	(2 643)	-	(172 153)
- pozostałe instrumenty pochodne: opcje, FRA, NDF	(13 321)	(31 074)	(63 496)	(67 089)	(3 424)	(178 404)

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą:

- transakcje swap walutowy,
- transakcje forward walutowy,
- transakcje Cross Currency IRS (CIRS).

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentując pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych (wpływ i wypływ), dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie), odpowiednio na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku. Kwoty ujawnione obejmują niezdyktowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu jak i odsetek (jeśli dotyczy).

W tabeli wyodrębniono przepływy w tytułu transakcji CIRS stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu kredytów hipotecznych denominowanych w CHF i lokat negocjowanych w PLN.

31 grudnia 2012 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe:						
- wypływy, w tym z tytułu:	(2 350 623)	(1 591 972)	(5 725 783)	(3 207 017)	(379 212)	(13 254 607)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(7 150)	(233 873)	(961 308)	(1 005 985)	(103 629)	(2 311 945)
- wpływy, w tym z tytułu:	2 297 546	1 682 377	6 009 744	5 022 560	658 357	15 670 584
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	34 582	256 419	2 619 538	3 283 481	373 846	6 567 865
31 grudnia 2011 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe:						
- wypływy, w tym z tytułu:	(4 648 404)	(1 171 801)	(2 714 512)	(8 556 597)	(293 894)	(17 385 208)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(107)	(79)	(1 283 493)	(5 831 422)	(181 665)	(7 296 766)
- wpływy, w tym z tytułu:	4 757 021	1 259 677	2 905 469	8 381 329	308 220	17 611 716
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	13 780	8 815	1 297 074	5 424 579	178 425	6 922 673

Aktywa i zobowiązania obrotowe i trwałe na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	10 229 230	-	-	10 229 230
Należności od banków	3 221 423	265 760	(30 792)	3 456 391
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	20 331	261 899	-	282 230
Pochodne instrumenty finansowe	1 138 959	2 722 497	-	3 861 456
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 036 163	1 578 754	-	12 614 917
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	38 649 497	109 663 990	(6 228 629)	142 084 858
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 031 248	11 054 750	(24 592)	12 061 406
Pozostałe aktywa	2 020 540	5 258 464	(851 780)	6 427 224
Suma aktywów	67 347 391	130 806 114	(7 135 793)	191 017 712
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 128	-	-	3 128
Zobowiązania wobec banków	1 114 300	1 388 588	-	2 502 888
Pochodne instrumenty finansowe	1 276 556	2 687 614	-	3 964 170
Zobowiązania wobec klientów	143 079 441	11 661 133	-	154 740 574
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	679 433	186 472	-	865 905
Zobowiązania podporządkowane	-	1 631 256	-	1 631 256
Pozostałe zobowiązania	2 147 632	516 100	-	2 663 732
Suma zobowiązań	148 300 490	18 071 163	-	166 371 653
Kapitał własny	-	24 646 059	-	24 646 059
Suma zobowiązań i kapitału własnego	148 300 490	42 717 222	-	191 017 712

Aktywa i zobowiązania obrotowe i trwałe na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	9 060 280	-	-	9 060 280
Należności od banków	2 224 379	129 529	(33 710)	2 320 198
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	638 321	672 768	-	1 311 089
Pochodne instrumenty finansowe	1 305 142	1 760 007	-	3 065 149
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 666 896	800 305	-	12 467 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	36 042 051	108 999 388	(4 982 790)	140 058 649
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 954 712	12 229 723	(15 502)	14 168 933
Pozostałe aktywa	1 607 868	4 979 081	(665 758)	5 921 191
Suma aktywów	64 499 649	129 570 801	(5 697 760)	188 372 690
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	-	-	3 454
Zobowiązania wobec banków	5 321 363	27	-	5 321 390
Pochodne instrumenty finansowe	883 657	1 761 624	-	2 645 281
Zobowiązania wobec klientów	140 943 018	9 087 663	-	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2 929 973	175 615	-	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	-	1 614 377	-	1 614 377
Pozostałe zobowiązania	2 394 663	454 881	-	2 849 544
Suma zobowiązań	152 476 128	13 094 187	-	165 570 315
Kapitał własny	-	22 802 375	-	22 802 375
Suma zobowiązań i kapitału własnego	152 476 128	35 896 562	-	188 372 690

Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Polskim SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

53. Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Banku jest nieistotny. W 2012 roku pozycje w transakcjach generujących ryzyko cen towarów każdorazowo było domykane na koniec dnia.

54. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycje w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

55. Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na koniec 2011 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Ryzyko to również jest nieistotne – wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z Uchwałą 76/2010 KNF (z późn. zm.)^{*}, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka był na koniec 2012 roku niższy od 1 miliona PLN.

56. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykładą szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywanym portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

^{*} Zmiany do Uchwały 76/2010 zostały wprowadzone następującymi uchwałami KNF: uchwałą KNF nr 369/2010 z dnia 12 października 2010 roku, uchwałą KNF nr 153/2011 z dnia 7 czerwca 2011 roku, uchwałą KNF nr 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku, uchwałą KNF nr 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku, uchwałą KNF nr 172/2012 z dnia 19 czerwca 2012 roku oraz uchwałą KNF nr 307/2012 z dnia 20 listopada 2012 roku.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedroczliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

57. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczenie wymogu kapitałowego metodą AMA,
- testy warunków skrajnych,
- wyliczenie wymogu porównawczego oraz kapitału wewnętrznego.

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników audytu wewnętrznego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji i decyzji Komitetu Ryzyka Operacyjnego lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne,
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- 4) strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

58. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się PKO Banku Polskiego SA, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Bank prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania Banku z obowiązującym prawem i standardami postępowania oraz rozwój metod oceny, monitorowania i raportowania ryzyka braku zgodności w Banku odpowiada Departament Zgodności. Jest to jednostka, której zapewniono niezależność, podporządkowując ją w zakresie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobieganie angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- zapobieganie sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- propagowanie standardów etycznych i monitorowanie ich funkcjonowania,
- profesjonalne, rzetelne i przejrzyste formułowanie oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- zapewnienie ochrony informacji,
- niezwłoczne, uczciwe i profesjonalne rozpatrywanie skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- oszacowaniu wystąpienia najbardziej prawdopodobnej liczby typowych przypadków braku zgodności w ciągu roku,
- oszacowaniu dotkliwości ewentualnych przypadków braku zgodności,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

W Banku prowadzony jest monitoring ryzyka braku zgodności, którym obejmuje się m.in.:

- wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- zaistniałe przypadki braku zgodności w Banku i w sektorze bankowym, przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- zmiany kluczowych przepisów prawa lub standardów postępowania wpływających na działalność Banku,
- działania podejmowane w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności, realizacji zaleceń wydanych po audytach wewnętrznych i kontrolach zewnętrznych oraz realizacji rekomendacji Departamentu Zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: Komitet Ryzyka, Zarząd Banku, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności ujawnionych w Banku i w sektorze bankowym w Polsce,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego i prowadzonych w Banku działań dostosowawczych do nowych regulacji i standardów,
- wyników kontroli zewnętrznych realizowanych w Banku,
- stanu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych w Banku kontrolach KNF,
- istotnej korespondencji z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli.

W ramach Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

59. Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany; obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Ryzyko strategiczne jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Pomiar poziomu ryzyka strategicznego Banku dokonywany jest poprzez ocenę wpływu wyodrębnionych w działalności i otoczeniu grup czynników, do których należą w szczególności:

- czynniki zewnętrzne,
- czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
- czynniki związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi,
- czynniki związane z działalnością inwestycyjną,
- czynniki związane z kulturą organizacji.

Monitorowanie poziomu ryzyka strategicznego dokonywane jest w Banku w okresach co najmniej rocznych.

Raportowanie ryzyka strategicznego prowadzone jest w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka strategicznego są Zarząd Banku oraz dyrektorzy pionów Centrali Banku.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym w Banku obejmuje:

- 1) pomiar poziomu ryzyka strategicznego,
- 2) raportowanie poziomu ryzyka strategicznego i jego zmian,
- 3) działania podejmowane w przypadku wystąpienia wysokiego poziomu ryzyka strategicznego.

60. Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyleń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty wynikającej z naruszenia wizerunku Banku.

Wskaźniki ryzyka reputacji są obliczane na podstawie rocznej oceny zidentyfikowanych w danym roku kalendarzowym negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych dla poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi do określania poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami,
- rejestr zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz zaistniałych negatywnych zdarzeń wizerunkowych pogrupowanych według kategorii zdarzeń wizerunkowych.

Monitorowanie zdarzeń wizerunkowych prowadzone jest na bieżąco i obejmuje:

- monitorowanie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów komunikacji Banku z otoczeniem pod kątem identyfikacji negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących wystąpienia albo możliwości wystąpienia zdarzenia wizerunkowego,
- rejestrowanie danych o zidentyfikowanych negatywnych skutkach zdarzeń wizerunkowych.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami informacji o poziomie ryzyka reputacji są komórki Pionu Ryzyka Bankowego.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności działania zapobiegawcze służące ograniczaniu występowania lub minimalizowaniu skali i zakresu występowania zdarzeń wizerunkowych oraz dobór efektywnych narzędzi dla działań osłonowych służących eliminowaniu, łagodzeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych na wizerunek Banku.

61. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanych przez PKO Bank Polski SA funduszy własnych przekracza sumę wymogów kapitałowych (tzw. Filar I) i sumę kapitału wewnętrznego (tzw. Filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,

- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego)

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0
- współczynnik wypłacalności dla kapitałów podstawowych (Common Equity Tier 1 ratio).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w stosunku do 31 grudnia 2011 roku współczynnik wypłacalności Banku wzrósł o 1,0 p.p. do poziomu 12,93%. Było to spowodowane istotnym wzrostem funduszy własnych w stosunku do wzrostu wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe i rynkowe przy jednoczesnym spadku wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku w 2012 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

61.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 325/2011* Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy własnych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych (tzw. Tier 1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy Prawo Bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych oraz na pozostałych należnościach zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- 4) ujemne kwoty z tytułu korekt aktualizujących wartości wyceny aktywów w portfelu handlowym.

W skład funduszy uzupełniających (tzw. Tier 2) wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym,

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń.

W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszeń obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota nadwyżki ponad wartość funduszy uzupełniających odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Banku uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku fundusze własne Banku wyliczane na potrzeby adekwatności kapitałowej wzrosły o 2 526 804 tysięcy PLN, głównie w skutek zaliczenia do funduszy wyniku Banku za rok 2011 po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę (w wysokości 2 366 122 tysiące PLN). Jednocześnie, w stosunku do stanu na koniec roku 2011, wzrosła wartość pozycji pomniejszających fundusze własne w zakresie wartości niematerialnych o kwotę 158 552 tysiące PLN, przy jednoczesnym spadku zaangażowań kapitałowych Banku o kwotę 163 984 tysiące PLN oraz wartości niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych i kapitałowych w portfelu DDS o kwotę 54 984 tysiące PLN.

*Uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 w sprawie innych pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych.

Informacja o strukturze funduszy własnych Banku wyznaczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.12.2012	31.12.2011
Fundusze podstawowe (Tier 1)	18 657 980	16 225 262
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	15 198 111	12 898 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 385 743	3 319 621
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania pomniejszony o przewidywane obciążenia	88 533	-
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(72 303)	(127 287)
Korekty aktualizujące wartość wyceny aktywów w portfelu handlowym	(504)	(143)
Wartości niematerialne	(1 681 120)	(1 522 568)
Zaangażowania kapitałowe	(580 480)	(662 472)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 087 104	989 525
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	66 884	51 297
Zaangażowania kapitałowe	(580 480)	(662 472)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	129 641	133 134
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	19 874 725	17 347 921

61.2. Wymogi kapitałowe (Filar I)

PKO Bank Polski SA wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka z (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 09 kwietnia 2011 roku z późn. zm.):

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą zaawansowaną (AMA),
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Skala działalności handlowej Banku jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególne cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
 - ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
 - przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Poniższa tabela prezentuje wymogi kapitałowe Banku z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wymogi kapitałowe	31.12.2012	31.12.2011
Ryzyko kredytowe	11 205 625	10 486 573
kredytowe (księga bankowa)	11 040 973	10 363 885
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	164 652	122 688
Ryzyko rynkowe	526 814	390 863
cen kapitałowych papierów wartościowych	586	1 604
szczególne cen instrumentów dłużnych	441 346	294 836
ogólne stóp procentowych	84 882	94 423
Ryzyko operacyjne	566 904	757 943
Łączny wymóg kapitałowy	12 299 343	11 635 379
Współczynnik wypłacalności	12,93%	11,93%

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o 719 milionów PLN (wzrost o ok. 6,9 %) do poziomu 11 206 milionów PLN był głównie konsekwencją wzrostu w 2012 roku portfela kredytowego (ekspozycji bilansowych i pozabilansowych ok. 3,8%) oraz wejścia w życie postanowień Uchwały nr 153/2011 KNF w wyniku której od daty 30 czerwca 2012 roku nastąpił wzrost wagi ryzyka (z 75% do 100%) dla ekspozycji detalicznych, oraz dla ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej, w przypadku których wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiągniętych przez dłużnika.

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego o 35% do poziomu 527 milionów PLN wynika głównie ze wzrostu zobowiązań z tytułu gwarantowania emisji obligacji korporacyjnych przy jednoczesnym spadku wartości obligacji korporacyjnych (łącznie wzrost wymogu dla wymienionych obligacji wynosi ok. 65%).

Wymóg kapitałowy Banku z tytułu ryzyka operacyjnego został wyliczony metodą zaawansowaną (AMA). Spadek wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego z kwoty 758 milionów PLN (według stanu na 31 grudnia 2011 roku) do 567 milionów PLN (według stanu na 31 grudnia 2012 roku) wynika głównie z eliminacji przesłanek utrzymywania ograniczenia na spadek wymogu kapitałowego Banku nie więcej niż do poziomu 75% wymogu wyliczonego według metody standardowej (TSA), obowiązującego w okresie od 30 czerwca 2011 roku do 12 grudnia 2012 roku.

Bank wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Wartości ważone ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Instrumenty bilansowe	31.12.2012		31.12.2011	
	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	186 452 948	122 498 742	181 238 879	115 326 183
Portfel handlowy	4 564 764	2 038 936	7 133 811	2 795 143
Razem	191 017 712	124 537 678	188 372 690	118 121 326

Udzielone zobowiązania pozabilansowe (finansowe i gwarancyjne)	31.12.2012			31.12.2011		
	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	40 355 900	16 008 662	14 702 977	36 747 364	14 248 937	13 271 454
Portfel handlowy	3 673 585	3 673 585	3 485 214	1 323 433	1 323 433	910 357
Razem	44 029 485	19 682 247	18 188 191	38 070 797	15 572 370	14 181 811

Pochodne instrumenty finansowe	31.12.2012			31.12.2011		
	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	54 389 358	1 938 105	810 449	83 382 850	2 448 267	950 931
Portfel handlowy	238 509 794	4 192 036	2 058 153	318 555 114	2 919 573	1 533 595
Razem	292 899 152	6 130 141	2 868 602	401 937 964	5 367 840	2 484 526

61.3. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

PKO Bank Polski SA wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (Dz. Urz. KNF Nr 11 poz. 42 z dnia 23 listopada 2011 roku). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w PKO Banku Polskim SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności i ryzyka koncentracji),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (obejmującego ryzyko strategiczne).

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka.

Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyk i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji. W 2012 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

61.4. Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39 z późn. zm), PKO Bank Polski SA, będący jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

62. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym PKO Bank Polski SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została zawarta w dniu 14 kwietnia 2011 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia netto PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2012 roku 1 140 tysięcy PLN (2011: 1 140 tysięcy PLN), z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła w 2012 roku 2 795 tysięcy PLN (2011: 1 910 tysięcy PLN).

Wysokość pozostałego wynagrodzenia netto wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2012 roku 438 tysięcy PLN (2011: 2 031 tysięcy PLN).

63. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

1. W dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Sp. k. (spółki z Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.) podwyższono wkład komandytariusza i sumę komandytową do kwoty 2 551 tysięcy PLN.
2. W dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k. (spółki z Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.) podwyższono wkład komandytariusza i sumę komandytową do kwoty 441 tysięcy PLN.
3. W dniu 31 stycznia 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zawiadomienie od BGK oraz od Ministra Skarbu Państwa o zbyciu znacznych pakietów akcji Banku, w wyniku czego nastąpiła zmiana posiadanej przez BGK i Skarb Państwa ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Zgodnie z treścią otrzymanych zawiadomień, w dniu 24 stycznia 2013 roku w drodze transakcji pakietowych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA:
 - Bank Gospodarstwa Krajowego sprzedał 128 102 731 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 10,25% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku;
 - Skarb Państwa sprzedał 25 000 000 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 2,00% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Przed zawarciem i rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji BGK oraz Skarb Państwa posiadały odpowiednio 128 102 731 akcji oraz 417 406 277 akcji Banku.

Po rozliczeniu transakcji w dniu 29 stycznia 2013 roku BGK nie posiadał akcji Banku, a Skarb Państwa posiadał 392 406 277, które stanowią 31,39% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

4. W dniu 1 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Aviva Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Aviva BZ WBK SA zawiadomienie, iż w wyniku transakcji nabycia akcji Banku zawartych w dniu 24 stycznia 2013 roku Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) zwiększył udział w ogólnej liczbie głosów w Banku powyżej 5%.

Przed rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji na dzień 28 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 57 152 447 akcji Banku, stanowiących 4,57% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Po zawarciu i rozliczeniu wyżej wymienionych transakcji, na dzień 29 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 83 952 447 akcji Banku, stanowiących 6,72% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Bank Polski

5. W dniu 15 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA wniósł do spółki Qualia Development Sp. z o.o. dopłatę w wysokości 1 251 tysięcy PLN.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

26.02.2013	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------------	----------------	-------------------

26.02.2013	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	--------------	--------------------	-------------------

26.02.2013	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	---------------------	--------------------	-------------------

26.02.2013	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-------------	--------------------	-------------------

26.02.2013	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	----------------	--------------------	-------------------

26.02.2013	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	------------------	--------------------	-------------------

26.02.2013	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
------------	-----------------	--------------------	-------------------

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

26.02.2013

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)